

BATTHYÁNY LAJOS JOGÁSZ
SZAKKOLLÉGIUM
ÉVKÖNYVE

2007-2009

**A Batthyány Lajos Jogász Szakkollégium évkönyve
2007 – 2009.**

Batthyány Lajos Jogász Szakkollégium

9027 Győr, Budai u. 12.

<http://www.sze.hu/blszk>

Az évkönyvet szerkesztette: Nagy Rita, Nogel Mónika
Felelős szerkesztő: dr. Karácsony Gergely, *programigazgató*

ISBN:

© Batthyány Lajos Jogász Szakkollégium, 2009.

© A szerzők, 2009.

Minden jog fenntartva!

Megjelent az Oktatási és Kulturális Minisztérium támogatásával.

Enumeratio...

Tavasza van újra. Bár úgy éreztük, csak néhány pillanat volt, már két év telt el azóta, hogy a legutóbbi évkönyvben hírt adtunk magunkról. A következő lapokon a Baththyány Lajos Jogász Szakkollégium elmúlt két évét szeretnénk bemutatni az Olvasónak.

Amikor évkönyvet készítünk, visszatekintünk a mögöttünk álló időszakra, számba vesszük az életünket meghatározó legfontosabb eseményeket. Mozgalmas évek voltak ezek a Szakkollégium számára, és méltán van mire büszkének lennünk. Már a negyedik felvonását élte meg a nyári egyetemünk, lankadatlan érdeklődés mellett fogadhattunk idén is közel ötven egyetemista fiatalt a világ minden tájáról. Az időközben útjára indított nemzetközi kutatószemináriumunk is számos érdeklődő fiatal kutatót hozott Győrbe, hogy megvitatassák régióink legfontosabb problémáit. Tudományos és közéleti programjaink, előadásaink minden félévben színesítik az egyetemi hallgatói életet. Szakkollégistáink számos egyéni sikert is elkönnyvelhetnek; TDK konferencián, perbeszédversenyen elért kiváló helyezések, demonstrátori tisztségek, évfolyamelsőség, valamint végzett szakkollégistáink kiváló elhelyezkedési lehetősége is megerősít minket abban, hogy a Szakkollégium valóban a jogász elitképzés legfontosabb intézménye, ahol a tudományosan és közéletileg legaktívabb hallgatók találkoznak.

Évről évre nyár elején búcsút veszünk végzős hallgatóinktól, helyükbe újak érkeznek szeptemberben, akik a Szakkollégium közösségét saját céljaikkal, ötleteikkel, egyéniségükkel gyarapítják. Az elmúlt évben a Szakkollégium azonban egy nagyobb generációváltást is megélt: Smuk Péter, az első programigazgatónk is átadta a helyét a Szakkollégium élén. Természetesen nagyon messzire azért nem került tőlünk, hiszen továbbra is segíti tapasztalatával és jó tanácsaival a munkánkat, az új szakkollégisták számára pedig alapozó szakkurzust tart.

Így hát idén megújultunk, újraértelmeztük a szakkollégiumi munkát, találtunk új feladatokat magunknak. Új lehetőségek nyílnak meg előttünk, új elképzeléseket valósíthatunk meg, és a Közösség újult erővel vág bele a munkába. Tavasz van...

Köszöntöm az olvasót!

dr. Karácsony Gergely
programigazgató

A Szakkollégium mint ilyen

A győri jogász szakkollégium egyik legfontosabb pontja a hátsó terasz. A teraszon, főleg az időjárás enyhébbre fordulását követően – nemegyszer azonban zord téli éjszakákon is –, szakkollégisták kisebb-nagyobb csoportjai jönnek össze. A gyülekezések általában spontán módon jönnek létre, többnyire dohányzás vagy napozás céljából, nemritkán tankönyvvel is a kézben, máskor pedig jól-szervezett gasztronómiai beteljesülések okoznak hangoskodást. Az említett rendkívül káros szenvedélyek (dohányzás, kávézás, tanulás, stb.) rendkívül hasznos csoportképző, közösségteremtő funkcióval bírnak. A szakkollégium több közösségi tere közül talán a külső, a terasz a legnépszerűbb és leghatékonyabb. A terasz ilyen szerepét meg kell becsülni. A terasz, még ha lepattant beton is az alapja, és kókadózó növényserűségek övezik is – a szakkollégium legfontosabb feladatát segíti elő, kínál neki fórumot.

A szakkollégium legfontosabb feladata a közösségteremtés. Egy élő közösség képes kitermelni azokat az értékeket, amelyek megvalósítását az intézmény alapítói és fenntartói célul tűzték ki. A magas színvonalú szakmai munka, az egyetemi tanulmányok elősegítése, az egyetemi kötelezőn túl megszervezett intellektuális programkínálat – mindebből fakadóan pedig az elit jogászképzés megteremtése nem lehetséges, ha a szakkollégisták nem képeznek élő közösséget. Az együtt-élés, -tanulás, -szórakozás, -dohányzás öröme által felépülő öntudat, szolidaritás, baráti kapcsolatok ilyen értelemben egyszerre jelentenek önmagukban célt és eszközt más célok elérésére.

A szakkollégiumban, programigazgatói tisztem átadását követően, az első évben bekerülteknek tartok úgynevezett szakkollégiumi alapozó kurzust. Az alapozó kurzus során a közösségbe belépő hallgatók számára a szakkollégiumi „ethosz” kerül bemutatásra, kiegészítve természetesen az intézmény kapcsolatrendszerének, szakmai-pályázati munkájának, program-szervezési technikáinak praktikus ismereteivel. Bízom benne, hogy a közelmúltban felvett hallgatók, ennek a kurzusnak a segítségével is, öntudatosabban vesznek részt a szakkollégium közösségében.

A kurzus legutóbbi tapasztalataiból merítenék még egy példát. Esszét írtam a szakkollégistákkal, hogy magyarázzák el, miért nem lehetséges Győrött hétvégén hallgatókat toborozni rendezvényekre. A tapasztalatunk ugyanis az, hogy egy átlag-hallgató a hét 7 napjából nettó hármát tölt Győrben. A szakkollégisták esszéi szerint ez egyrészt való probléma, hiszen tényleg nem lehet programot szervezni a kedd-csütörtök bűvös estéin kívül

(sőt, csütörtökönként is veszélyes), másrészt ennek oka minden valószínűséggel az, hogy a hallgatók kevésbé kötődnek a városhoz, a campushoz, az egyetemi közösséghez.

Bevallom, nagyon nehéz érvelni ennyi súlyos ténnyel szemben. Pedig érvelni szeretnék, erről szól a szakkollégium. Hogy a hallgatók legalább egy kiváló csoportja ne elégedjen meg az egyetemi kötelezők letudásával, hanem értelmiségi életminőséget, élő szakmai és baráti közösséget alkosson Győrben.

Ha évente csak pár hallgatót sikerül is megnyeri az „ügynek”, már nem hiábavaló a szakkollégium munkája.

Dr. Smuk Péter, PhD
egyetemi adjunktus
Alkotmányjogi és Politikatudományi Tanszék
ex-programigazgató

A Szakkollégium öt éves évfordulóján...

A bírósági kurzus története; avagy a szakkollégisták „elcsábítása”

Talán 2004 tavaszán volt, amikor az éppen nálam kiképzés alatt álló fogalmazóm Dr. Lappincs Szabolcs (2008. december 1. óta büntető bíró) megkért, hogy tartsak a Szakkollégiumban egy előadást a bírói hivatásról.

Szívesen mentem, mert mindig fontosnak tartottam, hogy a leendő jogászok autentikus információt kapjanak a választható szakirányokról és munkahelyekről. Lelkes és érdeklődő közönségre találtam a szakkollégiumi hallgatókban. Úgy tűnt, hatással van rájuk a 14 évi bírósági munka után is töretlen lelkesedésem, ezért biztattam őket: járjanak tárgyalásokra, hogy igazán beleszippantthassanak a bíróság – nem az amerikai filmekről ismert, hanem nagyon is életszagú - levegőjébe.

Egy évvel később Dr. Böröcz Szabolcs Tanár Úr beszélt rá, hogy vállaljam el egy kifejezetten gyakorlati tematikájú eljárásjogi speciálkollégium vezetését 2005 szeptemberétől a Szakkollégiumban.

Kilenc hallgatóval kezdtük el a munkát és szerda esténként zajló másfélórás beszélgetéseinknek az „Egy bíró kulissza titkai” címet adtuk. Igyekeztem bemutatni jogesetek feldolgozásával, hogy egy vádirat érkezésétől az elsőfokú ítélet meghozataláig, illetve azután milyen feladatai vannak a bírónak. Nem Be-t tanultunk, hanem „bíró mesterséget”.

Ehhez persze hozzá tartozott a tárgyalások rendszeres látogatása. Lehetőség szerint különböző tárgyú ügyekre jöttek el a hallgatók és a tárgyalások megkezdése előtt tartottam az adott perben fontos tudnivalókról egy rövid összefoglalót. A tárgyalás végén az ügyfelek távozását követően megbeszéltük a lefolytatott bizonyítás lényegét, a további bizonyítás felvételének okát és jelentőségét, ha sikerült ítéletet hozni, akkor a döntésről kértem ki a véleményüket.

A fakultációs foglalkozást 2006 februárjától óraadóként folytattam a Jogi Intézetben egészen 2008 decemberéig, de a bírósági szakkurzus továbbra is a szakkollégisták kiváltsága maradt.

A 2005/2006-os tanévben kilenc fő, 2006/2007-ben hét hallgató járt a bíróságra, a 2008/2009-ben pedig négy diákkal működik a kurzus. Hétfőnként ismét a Szakkollégium épületében találkozunk és különleges büntetőügyek anyagi és perjogi tanulságait dolgozzuk fel.

Egy szemeszteren belül 6-8 alkalom van, amikor a szakkollégisták részt tudnak venni első- vagy másodfokú tárgyaláson. Mellettem Dr. Jungi Eszter és Dr. Köszler Ferenc tanácselnökök, valamint Dr. Bóka Tibor bíró is

szívesen foglalkoznak a diákokkal. Biztatjuk őket, hogy a polgári ügyekre is üljenek be, ha idejük engedi.

Fogadjuk őket minden évben nyári gyakorlatra, segítünk az évfolyam dolgozat, illetve diplomamunka írásában és igyekszünk a pályaválasztásban is tanácsot adni.

A volt diákjaim közül nagy örömmel van már bírósági fogalmazó, több ügyvédjelölt és egyetemi oktató. A legnagyobb eredmény, amit a szakkurzus hozott az, hogy a joghallgatók „elcsábultak”: egyre nagyobb számban fordulnak meg a bíróságon. Jönnek minden ügyszakba, a városi és megyei bíróságra egyaránt. Jönnek akkor is, ha a szemináriumi gyakorlat keretében az oktatók nem teszik kötelezővé. Visszajönnek az érdekesebb ügyek folytatólagos tárgyalásaira, mert tudni szeretnék a végső döntést. Közben pedig észrevétlenül megtanulják a szakma gyakorlati alapjait.

Egy oktató bírónak nem lehet nagyobb sikere annál, minthogy megszeretteti és megtanítja a fiatalokkal a bírói munkát. Az évek során megszerzett tapasztalataimnak pontosan annyi az értéke, amennyit a jövő nemzedéknek át tudok adni.

Dr. Vajda Edit

*Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság
Büntető ügyszak bírójája*

Joghallgatók a városházán

Önkormányzatiság a gyakorlatban kurzus:

A kurzus ízelítőt kívánt adni arról, hogy egy jogász milyen munkákkal, feladatokkal, kihívásokkal találkozik egy önkormányzatnál. Ennek során az önkormányzat és a polgármesteri hivatal működésével, felépítésével, a rájuk vonatkozó szabályokkal (pl.: Ötv, Áht, SZMSZ, Hivatali SZMSZ, kiadmányozási szabályzat, kötelezettség-vállalási szabályzat, stb.) ismerkedhettek meg a résztvevők. Megtapasztalhatták, megtanulhatták a rendeletalkotás folyamatát, kodifikációs alapismereteket szerezhettek, a kurzus végén mindenkinek el kellett készítenie egy általa kiválasztott témában egy rendeletet. Minden órán a hallgatók különböző jogesetekkel találkoztak, illetve házi feladatokat kaptak, melyeket az órán közösen megvitattunk. A jogesetek a mindennapi gyakorlatból eredő példák voltak, úgy mint választási, intézményalapítási, rendezési terv módosítási, feljelentési kötelezettség teljesítési, fegyelmi felelősségi, vagyongazdálkodási, polgármesteri, alpolgármesteri jogkör megosztási, stb.

A választási kurzus:

A kurzus ízelítőt kíván adni arról, hogy egy választás során milyen feladatai vannak egy jegyzőnek, illetve a helyi választási iroda munkatársainak. Az Európai Parlamenti választásokra épülve bemutatást ad a körzetesítésbe, a szavazókör kialakítási folyamatokba, a választási bizottság tagjainak megválasztásának folyamatába, a jegyzőkönyvvezetők feladataiba, a technikai előkészítésekbe, az alkalmazott nyomtatványokba, finanszírozásba, a jelöltállítási, választási értesítéssel kapcsolatos munkákba. A kurzus célja, hogy a választási jogszabályok gyakorlati működését, érvényesülését, alkalmazását ismerhessék meg a hallgatók

Dr. Csörgits Lajos
megbízott előadó

Szakkollégisták a közeletről

Az általam vezetett kurzus a *Magyary-kör* címet viseli, ahol az ülések első harmadában a kör névadójának az életrajzából és a munkásságából tekintünk át részeket, amit az aktuális közéleti kérdések jogi hátterének a fesztelenebb hangnemben történő megvitatása követ, végül a találkozókat egy könnyedebb, humorosabb rész zárja.

Örömmel tölt el, hogy a szakkollégisták nyitottan, lelkesen és tevékenyen vesznek részt az összejöveteleken, és büszke vagyok arra, hogy a kör minden tagja szerzőként vagy opponensként ott lesz az idei OTDK-n. Mivel meg vagyok győződve arról, hogy mindannyian többet tesznek, mint ami a kötelességük volna, és hogy ez az életük további alakulásában is jellemző lesz, ezért megtisztelő számomra, hogy – mint volt szakkollégista – seghíthetem a kör tagjait a tehetségük kiteljesítésében.

Kedvcsinálóként az egyik megvitatott témát ajánlom az olvasó figyelmébe:

A haláladó

A 2009-es esztendő első negyedében a Magyar Demokrata Fórum óriásplakátjai jelentek meg szerte az országban, amelyben a párt arról tájékoztat minket, egyszerű halandókat, hogy a többévi kitartó munkájuknak az eredményeként megszűnt az öröklési illeték fizetésének a kötelezettsége, ahogy ők írják: eltemettük a haláladót. Ezt a gazdasági világválság és a hazai megszorítások alatt edződött minden honfitársunk örömmel üdvözölte – én is, köszönjük –, ennek ellenére szöveget ütött a fejemben, hogy ez tényleg igaz vagy csak politikai szemfényvesztésnek vagyunk a (szem)tanúi?

A jó hír az, hogy az Országgyűlés tényleg eltörölte az öröklési illetékfizetési kötelezettséget, míg a rossz hír az, hogy ezt csak részlegesen (korlátozottan) tette meg. Így a politikai plakát tartalma megtévesztő, mivel a kedvezmény csak az örökhagyó gyermekét, házastársát vagy szüleit illetve a háztartásában eltartott szülő nélküli unokáját illeti meg, ráadásul az illetékmentesség az örökrész tiszta értékének húsz millió forintos határáig terjed.

A koporsót ábrázoló plakáton *Haláladó (1920-2008)* felirat látható, ami több általam megkérdezett személy szerint is súrolja a jó ízlés határát – nem beszélve az amúgy is érzékenyebben reagáló gyászolókról –, ráadásul nem is pontos. Hazánkban az öröklési illetékfizetés jogszabályi bevezetésére („születésére”) nem 1920-ban került sor, mint a plakát sugallja, hanem két

évvel korábban, de még ez a dátum sem pontos, mivel – a korábbi osztrák szabályozás átvételével – 1868-tól ugyanilyen tartalommal, igaz más elnevezéssel (örökösödési illeték) már létezett ez a kötelezettség. Az előbbieket alapján nyilvánvaló, hogy 2008-at sem lehet a megszűnésének („elhalálzásának”) a dátumaként megjelölni.

Ezek alapján elmondható, hogy a hirdetés tartalmilag (a jogosultak köre, az illetékmentesség teljessége és a dátumok tekintetében) félrevezető – ezáltal a párt hitelessége is megkérdőjelezhető –, míg a megjelenés formája nem a legcélravezetőbb.

Dr. Bóka Zsolt

*Megbízott előadó
Ex-szakkollégista*

SZAKKOLLÉGISTÁINK

2007/2008. tanév

Dr. Smuk Péter – *Programigazgató*

Dr. Borsa Dominika – *Tanulmányi vezető*

Bartal Anita	Mészáros Gábor
Békefi Annamária	Nagy Noémi
Dávid Dóra	Nagy Rita
Déri Ágnes	Németh Nikolett
Dobó-Kocsis Veronika	Orbán Brigitta
Dobos István	Palatinus Diána
Erdős Csaba	Pázmándi András
Gaál Ildikó	Rakonczay Ildikó
Hajas András	Révy Gabriella
Hakszer Darina	Romsics Márton
Hegyi Zsófia	Sándor Ildikó
Hoós Anna	Simon Eszter Ráchel
Joszt Szabina	Szilágyi Ágnes
Knapp László	Szlamka Gergely András
Koczor Edit	Takács Zoltán
Kovács Ivett	Tóth Eszter
Kovács Máté	Tóth Tamara
Ladik Péter	Vándor Csaba
Lipovics Réka	Zsirai Bernadett
Magyar Zsóka	

2008/2009. tanév

Dr. Karácsony Gergely - *Programigazgató*

Dr. Vándor Csaba - *senior*

Aradi Csilla

Bartal Anita

Dávid Dóra

Déri Ágnes

Dobó-Kocsis Veronika

Dobos István

Erdős Csaba

Farkas Ádám

Hakszer Darina

Hegyi Zsófia

Hoós Anna

Kálmán János

Keserű Barna Arnold

Knapp László

Koczor Edit

Kovács Ivett

Kovács Máté

Ladik Péter

Lángi Izabella

Lipovics Réka

Nagy Noémi

Nagy Rita

Nogel Mónika

Palatinus Diána

Pölöskei Ildikó

Sándor Ildikó

Simon Eszter Ráchel

Sipos Dóra

Szilágyi Ágnes

Tóth Eszter

Újhelyi Bence

Zsirai Bernadett

Végzőseink

2007-ből...

A Szakkollégium tisztségviselői 2007/2009

Programigazgató

Dr. Smuk Péter
(2002-2008)
Dr. Karácsony Gergely
(2008-)

Tanulmányi vezető

Dr. Borsa Dominika
(2007-2009)

Választmány

2007/2008. I. félév
Hajas András (*elnök*)
Bartal Anita
Nagy Rita

2008/2009. I. félév
Nagy Rita (*elnök*)
Palatinus Diána
Aradi Csilla

2007/2008. II. félév
Bartal Anita (*elnök*)
Palatinus Diána
Nagy Rita

2008/2009. II. félév
Nagy Rita (*elnök*)
Palatinus Diána
Aradi Csilla

Felvételi Bizottság

2007/2008
Dávid Dóra
Hoós Anna
Ladik Péter
Palatinus Diána

2008/2009
Dávid Dóra
Dobó-Kocsis Veronika
Kálmán János
Zsirai Bernadett

Könyvtáros

Farkas Ádám
Kálmán János
Keserú Barna

ÖNMAGUNKRÓL...

Aradi Csilla

Születési hely, idő:	Komárom, 1988.07.06.
Állandó lakóhely:	2800 Tatabánya, Attila u. 18.
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Társadalomtudományi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

A 2008/2009-es tanév I. félévében Dr. Smuk Péter Alapozó kurzusán vettem részt. Jelenleg Dr. Bóka Zsolt Magyar-y-kör című kurzusát látogatom, melynek keretében aktuális közéleti kérdéseket vitatunk meg, gyarapítva ezzel naprakész ismereteinket.

Nyelvtudás:

Angol és német nyelvből sikeres középfokú, „C” típusú nyelvvizsgát tettem. A nyelvtanulásra továbbra is nagy hangsúlyt fektetek, céljaim közt szerepel a szakmai nyelvvizsga letétele.

Szakmai érdeklődési kör:

Az egyetemi tárgyak közül különösen a büntetőjog és a polgári jog érdekel, de másodévesként még nyitott vagyok a szakmai „behatásokra”.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A szakkollégiumi Diákbizottság tagja vagyok, mely a Szakkollégium szakmai és kulturális öntevékenységének és önkormányzatiságának fő letéteményese. Részt vettem a szakkollégiumi nemzetközi programok, a „4th Batthyány Summer School” (2008. július) és a „Central European Research Seminar” (2009. február) szervezésében.

A 2008. november 19-én megrendezett Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencián a Büntetőjog szekcióban dolgozatommal („Jövünk a jelenben. A fiatalok által elkövetett erőszakos bűncselekmények kriminológiai vizsgálata”) 1. helyezést értem el, így lehetőséget kaptam az Országos Tudományos Diákköri Konferencián való szereplésre.

A 2008/2009. tanévben elnyertem az UNIVERSITAS-GYŐR Alapítvány ösztöndíját.

Szabadidős tevékenységek:

(Kevés) szabadidőmben szívesen rajzolok, olvasok, röplabdázom, szeretek színházba járni és igyekszem minél több időt tölteni a családommal és a barátaimmal.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Minden valószínűség szerint felnőtt... ☺ Egyébként pedig boldog (legalábbis minden erőmmel ezen leszek).

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Közösség, szakmaiság, diákélet!

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

A kis létszám az erős szakmai képzés záloga.

... Győrről?

Barátságos és izgalmas város, udvarias autóvezetőkkel. ☺

Néhány szó magadról:

Nem volt még elég?! ☺

„Álmokban és szeretetben semmi sem lehetetlen.”

(Arany János)

Bartal Anita

Születési hely, idő:	1985. március 12.
Állandó lakóhely:	Bős, Szlovákia
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Közjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. szeptember

Szakkurzusok:

Kezdetben Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke c. kurzusát hallgattam, majd Dr. Smuk Péter Egyetemi közélet c. kurzusán ismerkedtem meg Egyetemünk szervezeti- és működési rendjével.

Nyelvtudás:

Az angol és a szlovák nyelvet beszélem.

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább az Alkotmányjog és a Közigazgatási jog iránt érdeklődöm.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Az UNIVERSITAS – Győr ösztöndíjasa vagyok. Jelenleg az ERASMUS pályázat révén, külföldön folytatom tanulmányaimat. 2006-ban a Central European Intensive Course szervezője voltam.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Jó közösségi élet, izgalmas programok, érdekes előadások, kényelmes lakhatás

Néhány szó magadról:

„Azt szeretném, ha az egész életem egyetlen örült ötlet lenne.” (*Kundera*)

Dávid Dóra

Születési hely, idő:	Szombathely, 1986.11.29.
Állandó lakóhely:	9763 Vasszécseny Petőfi S. u. 3.
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Cégjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

A 2006/2007-es tanév első félévében Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke című kurzusán vettem részt. Az ezt követő félévben Dr. Smuk Péter által szervezett Egyetemi közélet című kurzus keretében megismerkedhettem az egyetem működésével, tudományos életével. Harmadévesként Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumát látogattam, a következő félévben Dr. Vajda Edit bírósági szakszeminárium keretében részt vehettem hallgatóként a bírósági tárgyalásokon. Jelenleg Dr. Vándor Csaba Kutatószemináriumát látogatom.

Nyelvtudás:

A gimnáziumi évek során német és angol nyelvből sikeres középfokú „C” típusú nyelvvizsgát szereztem. Igyekszem nyelvtudásomat szinten tartani, ezért jelenleg is járok külön nyelvi fakultatív órákra az egyetemi oktatás keretében.

Szakmai érdeklődési kör:

Ugyan már negyedéves vagyok, ettől függetlenül még nem döntöttem el, hogy melyik az igazán nekem való jogterület. Közel áll hozzám az alkotmányjog és a büntető-eljárásjog.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2007 óta a Szakkollégium Felvételi Bizottságának állandó tagja vagyok. Részt vettem opponensként a XXVIII. Országos Tudományos és Diákköri Konferencián. Hallgatói Önkormányzati Választások lebonyolításában is közreműködtem.

Szabadidős tevékenységek:

Szeretek táncolni, jókat beszélgetni a barátaimmal, nagy sportrajongó vagyok, különösen a kézilabda-mérkőzéseket látogatom szívesen, ha tehetem. Szeretem a Forma-1-et.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Remélhetőleg boldog, határozott és sikeres jegyző leszek. ☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Összetartó közösség, kellemes légkör, igaz barátok gyűjtőhelye. ☺

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

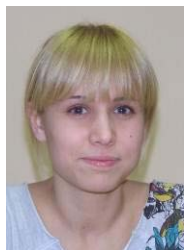
Színvonalas az oktatás, kis közösség lévén a családi hangulat jótékony hatással van a hallgatók teljesítményére.

... Győrről?

Hangulatos, nyugodt, élhető város.

Néhány szó magadról:

„Nem az a dicsőség, hogy sohasem bukunk el, hanem az, hogy mindannyiszor felkelünk!”

Déri Ágnes

Születési hely, idő: 1985. december 9.

Állandó lakóhely: Szombathely

Tagság jellege: Belső tag

Asztaltársaság: Közjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. március

Szakkurzusok:

Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke c. óráit, Dr. Vajda Edit Bírósági szakszemináriumát Dr. Vincze István Ügyészeti szakszemináriumát, Dr. Smuk Péter Egyetemi közélet c. kurzusát, és Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumát látogattam.

Nyelvtudás:

A német nyelvet beszélem.

Szakmai érdeklődési kör:

A büntetőjog, a nemzetközi jog és az emberi jogok érdekelnek.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2004- 2006 között hallgatói képviselőként tevékenykedtem. A 2006/2007-es tanévben a szakkollégiumi Felvételi Bizottság tagja voltam. Részt vettem a 2005-ös győri OTDK szervezésében, 2007-ben pedig opponens voltam Balatonfüreden. Most erasmus program keretében Olaszországban tanulok

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Barátok, kényelmes lakások, jó társaság, programok.

Dobó-Kocsis Veronika

Születési hely, idő:	Pápa, 1987. 06. 01.
Állandó lakóhely:	Pápa
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Cégjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. szeptember

Szakkurzusok:

Kezdőként Dr. Smuk Péter „Egyetemi közélet” c. alapozó kurzusán vettem részt, ahol az egyetem szervezetébe, működésébe nyertünk betekintést. Majd Dr. Vincze István ügyészségi szakszemináriumát látogattam, Dr. Vándor Csabánál a borkultúrával ismerkedtünk, jelenleg pedig Dr. Vajda Edit bírósági szakszemináriumán és Dr. Vándor Csaba Kutatószemináriumán veszek részt.

Nyelvtudás:

Német nyelvből középfokú „C” típusú nyelvvizsgát tettem a gimnáziumi évek alatt, angol nyelvből tervezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Változatos, még nem kiforrott, elsősorban büntető anyagi jog és eljárásjog, de a nemzetközi jog is érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Jelenleg a Felvételi Bizottság tagja vagyok, nyaranta a Batthyány Summer School keretében segédkezem.

Szabadidős tevékenységek:

Szeretek nagyokat beszélgetni, bolondozni a barátokkal, utazni, olvasgatni, mozizni, és zene nélkül mit érek én? ☺

Mi leszel, ha nagy leszel?

Sosem nővök fel. ☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Számomra egy második otthon és egy kis családot jelent. Minden lehetőséget megad arra, hogy jobban elmélyedhessünk a „szakma rejtelmeiben”.

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

A többi jogi karhoz képest kevesebben tanulunk egy évfolyamon, de pontosan ennek köszönhető az, hogy mindenki megismerheti a másikat, az oktatás is hatékonyabb lehet.

... Győrről?

Az egyetemi évek alatt már minden szegletét és arcát láttam, beleszerettem.

Néhány szó magadról:

„A hosszú és jó életet nem évekkkel, hanem élményekkel és megismeréssel mérik.” (Popper Péter)

Dobos István

Születési hely, idő: Esztergom,
1985.08.06.

Állandó lakóhely: Esztergom

Tagság jellege: Külső tag

Asztaltársaság: Cégjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

Bírósági szakszemináriumon vettem, illetve versenyjogi kutatószemináriumon veszek jelenleg részt.

Nyelvtudás:

Német: felsőfok (C1), angol: középfok (B2)

Szakmai érdeklődési kör:

A magánjogi tárgyakon (Polgári jog, Társasági jog) kívül az Adójog érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A 2006/2007-es tanévben Erasmus ösztöndíjjal egy évet töltöttem a passzai jogi karon. A 2007/2008-as tanévben a bécsi Közgazdaságtudományi Egyetemen hallgattam gazdasági joggal kapcsolatos tárgyakat. 2008. júnistól novemberig a bécsi Schönherr Ügyvédi Irodában dolgoztam gyakornokként.

A 2008. őszi félévében szervezett helyi TMDK-n 1. helyezést értem el a Közigazgatási –és Pénzügyi Jogi Tagozatban. A dolgozat címe: Az ingatlan tulajdon visszerhes vagyonátruházási illeteke az osztrák szabályozás tükrében, különös tekintettel az elkerülésének társasági jogi lehetőségeire.

Szabadidős tevékenységek:

Próbálok minél több időt a barátaimmal tölteni, ha tehetem, akkor pedig hétfőként az esztergomi kosárlabdacsapatot gyengítem. ☺

Mi leszel, ha nagy leszel?

Leginkább az ügyvédi pálya érdekel.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Sokkal többet nyújt, mint egy plussz sor az önéletrajzban. ☺

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Más magyarországi jogi karokkal összehasonlítva egyértelmű erőssége a győri képzésnek az alacsony (nappali tagozatos) hallgatói létszám és a szemináriumok magas száma.

Néhány szó magadról:

„A sikeres ember az, aki reggel felkel, este lefekszik, és közben azt csinálja, amihez kedve van.” (Bob Dylan)

...társalgás a Társalgóban

Erdős Csaba

Születési hely, idő:	Győr, 1986.11.02.
Állandó lakóhely:	9023 Győr, Ipar út 88.
Tagság jellege:	Külső tag
Asztaltársaság:	Céggaji

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. május 31.

Szakkurzusok:

Az első szakkollégiumban töltött szemeszter során az akkori programigazgató, Dr. Smuk Péter által vezetett ún. Alapozókurzuson vettem részt, amelyen a szakkolis és az egyetemi világ útvesztőjéhez kaptunk eligazítást. Ezt követte az Ügyvédi szakkurzus, aminek keretében Dr. Böröcz Szabolcs és Dr. Rákosfalvy Zoltán vezetett be minket a védői hivatás rejtelmeibe. Ebben a félévben pedig az Önkormányzati szakkurzus óráit látogatom, amelyen Dr. Csörgits Lajos avatja be a hallgatókat az önkormányzatok választásokkal kapcsolatos teendőibe.

Nyelvtudás:

Angolul és németül beszélek, mindkét nyelvből még gimnazista koromban szereztem „C” típusú nyelvvizsgát, utóbbiból közép-, előbbiből felsőfokút.

Szakmai érdeklődési kör:

Úgy vélem, hogy egy joghallgatónak minden jogágban meg kell találnia annak szépségeit, legyen szó akár a magánjogi, akár a közjogi tárgyokról, hiszen ezáltal az elsajátításuk is könnyebben megy. Persze mindenkinek van egy favoritja, számomra ez az Alkotmányjog.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A szakkollégiumi munka keretében a Summer School szervezésében vettem részt, valamint a Céggaji Asztaltársaság titkára vagyok.

Az egyetemi tevékenységek közül a demonstrátori tisztséget emelném ki, amelyet a 2007/2008-as tanév őszi félévétől kezdve töltök be az Alkotmányjogi és Politikatudományi Tanszéken. A demonstrátorság keretében kutatási tevékenységet végzek, elsősorban a közvetlen demokráciára fókuszálva. Ugyan a demonstrátori tevékenységtől függetlenül, de más jogágakban is igyekszem elmélyülni, így például egy, az észak-európai munkavállalás jogi környezetét feltáró projektben is részt veszek.

Két alkalommal szereztem első helyet az egyetemi Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencián, így az OTDK-n is képviselhetem az Egyetemet. Idén márciusban megrendezett VI. Országos Munkajogi Perbeszédversenyen a legjobb alperesnek választottak. 2006-ban az UNIVERSITAS-Győr Alapítvány ösztöndíjában részesültem, a köztársasági ösztöndíjat pedig 2006-ban, 2007-ben és 2008-ban nyertem el.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben szívesen olvasok, e tekintetben szinte „mindenevő” vagyok. Mozi, de még inkább színház bármikor jöhet, arra mindig jut pár óra... Emellett szeretek utazni, világot látni. Ugyanakkor nem vagyok ellenére a kevésbé „fennkölt” szórakozásnak sem: pl. sör a barátokkal, stb. ☺

Mi leszel, ha nagy leszel?

Mi leszek, ha nagy leszek? Felnőtt, avagy a jogászai korrektség kedvéért nagykorú. ☺ Ja, hogy már az vagyok!? Komolyra fordítva a szót, azt nem tudom, hogy mi leszek, csak azt, hogy mi szeretnék lenni: ügyvéd, mert a klasszikus jogászai pályák valamelyikén szeretnék elhelyezkedni, és azok közül talán ez a legváltozatosabb.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

A Szakkollégiumról két dolog jut eszembe: egyrészt a szakmai fejlődés, másrészt egy közösség...

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Örülök, hogy Győr egyetemi város lett, és annak is, hogy itt tanulhatok. A mi karunk kifejezetten családias, nem egy felsőoktatási nagyüzem, ami számtalan előnnyel bír. Szeretek ide járni. ☺

... Győrről?

Győről csak egy lokálpatrióta elfogultságával tudok szólni, akit szinte minden ideköt: itt születtem, itt nőttem fel, itt voltam bölcsődés, ovis, itt jártam általános iskolába és gimnáziumba. Győr nekem egy olyan város, ahová jó hazajönni bárhol jártam is.

Néhány szó magadról

Ide illene valami frappáns idézetet írni, de ilyen most nem jut eszembe... Mindenesetre próbálok olyan ember lenni, akit érdemes megismerni. Remélem sikerül!

Farkas Ádám

Születési hely, idő:	Keszthely, 1988.07.30.
Állandó lakóhely:	9023, Győr, Szigethy Attila út 84.
Tagság jellege:	Külső tag
Asztaltársaság:	Társadalomtudományi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

A 2008/2009-es tanév őszi félévében Alapozó kurzuson vettem részt, jelenleg pedig a „Magyary-kör” névre keresztelt kurzust látogatom, ahol közéleti kérdéseket és Dr. Magyary Géza munkásságát vitatjuk meg.

Nyelvtudás:

Középfokú 'C' típusú angol és német nyelvvizsgával rendelkezem, de meglévő nyelvismereteim további fejlesztése éppúgy szerepel terveim között, mint az orosz nyelvvizsgával történő megismerkedés.

Szakmai érdeklődési kör:

Érdeklődési körömben kiemelt helyen áll a magyar katonai büntetőjog és annak történeti fejlődése, valamint a formálódó világrend kérdése főként államelméleti és biztonságpolitikai aspektusból szemlélve.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2008. április 9-én rendezett TDK-n, Jogtörténeti szekcióban az 1930. évi II. tc. megalkotásának történetét elemző dolgozatommal 3. helyezést értem el és egyúttal kvalifikáltam magam a 2009-es OTDK-ra.

A 2008/2009-es tanévre a Jogelméleti Tanszékére kaptam demonstrátori kinevezést.

Szabadidős tevékenységek:

Az Egyetem büvköréből kieső időmben szívesen olvasok, kirándulok, nyáron felelevenítem röplabdás emlékeimet és igyekszem minél több időt a családommal és a párommal tölteni.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Reményeim szerint katonai ügyész, netán a Katonai Biztonsági Hivatal munkatársa és valamely egyetem(ek) óraadó oktatója, civilben pedig szerető férj és családapa.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

„Egyetlen fáklyával és egyetlen ember indulatával fel lehet gyújtani a világot.” (Márai Sándor)

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

A bölcs ember mellkasa titkoknak sírköve... ☺

... Győrről?

Ideális egyetemi város, bár a tömegközlekedés komoly logisztikai gondokkal bír. ☺

Néhány szó magadról:

„De túl minden bűn, minden szenvedésen,
Önéretünket nem feledve mégsem,
Nagy szívvel, melyben nem apad a hűség,
Magyarnak lenni: büszke gyönyörűség!”

(Sajó Sándor)

Hegyi Zsófia

Születési hely, idő:	Székesfehérvár, 1985.06.30.
Állandó lakóhely:	Siófok
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2005. szeptember

Szakkurzusok:

Szakkollégiumi tagságom kezdetén Szabó Zoltán, A nemzetközi terrorizmus története c. szakkurzusán vettem részt, majd Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke elnevezésű kurzusát hallgattam. Ezt követően Dr. Vajda Edit bírónő és Dr. Vincze István fellebbviteli főügyész szakszemináriumain ismerkedtem meg a szakma rejtelseivel.

Nyelvtudás:

Középfokú „C” típusú német nyelvvizsgálóval rendelkezem.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Részt vettem az egyetem által 2008 őszén rendezett TDK-n.

Szabadidős tevékenységek:

2009 februárja óta írásszakértő vagyok. Egyébként meg olvasás minden mennyiségben!

Mi leszel, ha nagy leszel?

Felelősségteljes felnőtt ☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Az összes egyetemi cimborám itt lakik vagy itt lakott. Örök emlék az éjszakába nyúló Uno-partik sora, a közös palacsintázások, a Jóbarátok-maraton.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Végeláthatatlanul hosszú órák, idegtépő vizsgaidőszakok... Egyébként meg nem cserélném el az itt eltöltött éveket semelyik más jogi egyetemen végzettel!

... Győrről?

Győr?... Nagyon messze van!!!! (Siófoktól)

Néhány szó magadról:

„Sok okos megvet és nevet,
de Te észre se vedd,
csak adj hitet!” /Ákos/

Hoós Anna Katalin

Születési hely, idő:	Szombathely, 1986.05.25.
Állandó lakóhely:	Szombathely
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. március

Szakkurzusok:

Szakkollégiumi tagságom kezdetén Szabó Zoltán A Nemzetközi terrorizmus c. kurzusát hallgattam, majd Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke címet viselő szakkurzusán, illetőleg Dr. Smuk Péter Alapozó Kurzusán vettem részt. Negyedéves hallgatóként Dr. Vincze István Ügyészségi, Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumán, valamint Dr. Borsa Dominika Pénzügyi jogi szakkurzusán gyarapítottam szakmai ismereteimet. Idén Dr. Vándor Csaba által tartott Borkultúra c. kurzust látogattam.

Nyelvtudás:

Német és angol nyelvből középfokú, „C” típusú nyelvvizsgával rendelkezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább a büntetőjog érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Részt vettem a XXVII. OTDK lebonyolításában, 2007/2008. tanévben a Szakkollégium Felvételi Bizottságának tagjává választottak, valamint a 2008-ban rendezett XXVIII. OTDK-n opponensként vettem részt.

Szabadidős tevékenységek:

Fitness, színház, varrás.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Erre én is kíváncsi vagyok.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Megfelelő környezetet biztosít az egyetemista évekre, nagyon jó társaság

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

A győri jogi kar a legjobb!
... **Győrről?**
A második otthonom.

Néhány szó magadról:

„Vagy talállok utat, vagy török.” /*latin közmondás*/

*Szakkollégiumi kirándulás
Pannonhalmán (2008)*

Kálmán János

Születési hely, idő:	Csorna, 1988. 06. 10
Állandó lakóhely:	Szilsárcány
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Társadalomtudományi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

2008. őszi félévében az alapozó kurzust végeztem és jelenleg, a tavaszi félévben, a Magyar-y-kör elnevezésű szakkurzusra járok. Ezen a kurzuson a jelen politikai és társadalmi eseményeit vitatjuk meg.

Nyelvtudás:

Angol nyelvből felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Még nem alakult ki sziklaszilárdan az érdeklődési köröm. Egyelőre még sok irányba kalandozik a gondolkodásom. Ami jelenleg a leginkább érdekel az a közigazgatási jog és Kína. Ezek közül Kína a prioritás!

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Az egyetemre kerülésem óta a Hallgatói Önkormányzat oszlopos tagja vagyok, jelenleg megbízott szakfelelősi posztban. Rengeteg rendezvény megszervezésében vettem részt (Kar Est, Gólyatábor, Felkészítő Napok). A szakkollégiumban a társadalomtudományi asztaltársaság, valamint a Felvételi Bizottság tagja vagyok. Próbálok részt venni a szakkollégium fejlesztésében. Ehhez könyv-, illetve bútorbeszerzéssel járultam hozzá. Emellett kiveszem a részem a szakmai programok megszervezésében is.

Szabadidős tevékenységek:

A kosárlabda áll a legközelebb a szívemhez a sportok közül. Ezen kívül a sorozatfüggést is fontos és elhanyagolhatatlan dolognak tartom. Nem is beszélve a zenéről, az alvásról vagy az olvasásról. Normális az, ha ezek töltik ki az ember szabadidejét, egyelőre.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Gépágyúú!! Na jó erről talán már le kellene mondanom. A viccet félretéve... Fogalmam sincsen. A gazdasági szférában tudom elképzelni magamat.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Állat egy hely. Nagyon szeretek itt lakni, azóta, hogy megszoktam.

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

Meglátásom szerint az egyik leggyorsabban fejlődő felsőoktatási intézmény az országban. Köszönhetően a kiváló mérnökképzésének és a jól eltalált fejlesztési politikájának.

... Győrről?

A szocializációt meghatározó tényezők nagy része ehhez a városhoz kapcsolódik, így nem tudok mást mondani róla, mint, hogy a részem.

Néhány szó magadról:

Everything that has beginning, has end! (Minden, aminek kezdete van, vége is van!)

Barátok közt... ☺

Keszler Barna Arnold

Születési hely, idő:	Marosvásárhely, 1989.04.28.
Állandó lakóhely:	Székesfehérvár
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Társadalomtudományi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

A 2008/2009-es tanév első félévében Dr. Smuk Péter, szakkollégiumi alapozó kurzusán vettem részt, a jelenlegi – második – félévben pedig Dr. Bóka Zsolt Magyary-kör kurzusát látogatom, ahol a mindennapi életben előforduló, a társadalom nagy részét érintő jogi kérdéseket vitatjuk meg.

Nyelvtudás:

2005-ben német nyelvből tettem le a „C” típusú, középfokú nyelvvizsgát, majd 2007 tavaszán angolból, szintén a középfokú „C” típusút.

Szakmai érdeklődési kör:

Az első évben főként jogtörténeti tárgyaink voltak, melyek fel is keltették az érdeklődésemet. Magyar állam és jogtörténetből írtam két ízben is TDK dolgozatot, emellett érdeklődéssel kutatom az angolszász, azon belül az amerikai jogrendszert. Jelen tárgyaink közül a Polgári jog érdekel a legjobban.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A hallgatói önkormányzati választáson idén leszek második ízben a választási bizottság tagja. A szakkollégiumban részt veszek a könyvtár feladatainak ellátásában, illetve én vagyok a „kollégiumi fényképész”. Részt vettem a Central European Research Seminar megrendezésében. Versenyzőként szerepeltem a 2008-as tanév tavaszi és őszi Tudományos és Művészeti Diákköri Konferenciáján. Utóbbin szereplő dolgozatommal fogom képviselni egyetemünket a XXIX. Országos Tudományos és Diákköri Konferencián, ahol reményeim szerint sikeres szereplést tudhatok majd a hátam mögött.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben szeretek kerékpározni, fényképezgetni, jó filmeket nézni, barátokkal lenni. Mindenféle sportot szeretek, na meg a lazítást és a wellnesst is. ☺

Mi leszel, ha nagy leszel?

Remélhetőleg olyan ember, aki, majd ha idős korában az életére visszaemlékezik, elmondhatja magáról, hogy érdemes volt élnie és nem pocskolta el a Földön töltött időt.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Jó lehetőséget nyújt a szakmai és tudományos fejlődéshez, emellett a kis létszám miatt egy jó hangulatú, baráti, összetartó közösség alakult ki.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról ?

A viszonylag alacsony létszámú évfolyamok miatt sokkal családiasabb hangulatú a karunk, szinte mindenki ismer mindenkit. Emellett a tanárokkal és főleg a fiatal oktatókkal jó kapcsolatokat lehet ápolni, bármikor fordulhatunk hozzájuk segítségért.

... Győrről?

Szép város, sok a jó szórakozóhely, de nekem egy kicsit zsúfolt.

Néhány szó magadról:

„Nem elég a jóra vágyani:

A jót akarni kell!

És nem elég akarni:

De tenni, tenni kell!

A jószándék kevés!

Több kell: - az értelem!

Mit ér a hüvös ész?!

Több kell: - az érzelem!

Ám nemcsak holmi érzés,

De seb és szenvedély,

Keresni, hogy miért élj,

Szeress, szenvedj, remélj!”

(Váci Mihály)

„Soha senki nem fogja megnyerni a nemek csatáját. Túl gyakori a barátkozás az ellenséggel.” (Henry Kissinger)

Grillezés...

Knapp László

Születési hely, idő:	Győr, 1986.01.01.
Állandó lakóhely:	Győr
Tagság jellege:	Külső tag
Asztaltársaság:	Közjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. április

Szakkurzusok:

2007 őszén a Dr. Smuk Péter által vezetett Szakkollégiumi alapozó kurzuson vettem részt, az ezt követő félévben a Dr. Vajda Edit által megszervezett Bírósági szakszeminárium keretében meghirdetésre került tárgyalásokat látogattam. Végül 2008 őszén a Borkultúra című kurzusra jártam, amit Dr. Vándor Csaba tartott.

Nyelvtudás:

Német felsőfok, angol középfok.

Szakmai érdeklődési kör:

Nemzetközi jog, Európai jog

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2006 szeptembere óta hallgatói önkormányzati tag vagyok, rendszeresen járok az egyetemen megrendezésre kerülő tudományos diákköri rendezvényekre, több alkalommal voltam opponens. Szakkollégiumi tagságom óta valamennyi nyári és „téli” egyetem szervezésében részt vettem, tagja voltam a közjogi asztaltársaságnak.

Szabadidős tevékenységek:

Olvasás, kerékpározás.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Remélem többé-kevésbé boldog ☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Színés és rendkívül hasznos programokat, egy kiváló, összetartó társaságot jelent nekem.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Egyre inkább elismert intézmény, amely mind elméleti, mind gyakorlati téren használható tudást nyújt hallgatói számára. Amellett hogy tudományos fórum, biztosítja a feltételeit az egyetemi közösségi élet kialakulásának is.

... Győrről?

Dinamikusan fejlődő város, amely számos lehetőséget kínál a jövő jogászainak.

Néhány szó magadról:

„Láss, ne csak nézz! Azt mondom

Láss, mert sorsod csak így érted” (Bródy János)

Kovács Ivett

Születési hely, idő:	Budapest, 1984.07.07.
Állandó lakóhely:	2100 Gödöllő, Veres Péter u. 43.
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. január

Szakkurzusok:

Kezdetben Szabó Zoltán A nemzetközi terrorizmus története, majd Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke c. kurzusát látogattam. Ezt követően Dr. Smuk Péter Egyetemi közélet c. kurzusát hallgattam. Az utóbbi félévekben Dr. Vajda Edit Bírósági, valamint Dr. Vincze István Ügyészeti szakszemináriumán gyarapítottam szakmai ismereteimet.

Nyelvtudás:

Angol középfokú, „C” típusú nyelvvizsgával rendelkezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább a Polgári jog, és a Társasági jog érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

MTDK részvétel.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Színvonalas körülményeket és jelentős motivációt jelent a tanulásban.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Nem bántam meg, hogy ide járok.

... Győrről?

Az egyik kedvenc városom, kedves emberekkel és gyönyörű környezetben.

Néhány szó magadról:

„Nincsenek lehetetlen álmok, csak belső korlátok, amellyel megsza-
bjuk, mi lehetséges és mi nem.”

Kovács Máté

Születési hely, idő:	Szombathely, 1985.10.15
Állandó lakóhely:	Csörötnek (Vas Megye)
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

Kezdetben Dr. Smuk Péter Egyetemi Közélet, valamint Dr. Szakál Gyula Társadalmi Tőke c. kurzusát látogattam. Ezt követő tanévben Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási, illetve Dr. Vincze István Ügyészségi szakszemináriumának keretében bővítettem szakmai ismereteimet. Emellett Dr. Borsa Dominika Pénzügyi jogi szakszemináriumát hallgattam. 2008 szeptemberétől pedig Dr. Vándor Csaba Borkultúra c. kurzusán vettem részt.

Nyelvtudás:

Németül társalgási szinten beszélek, és középfokú nyelvvizsgám is van. A jövőben pedig angol nyelvvizsga megszerzését tervezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Kifejezetten a büntetőjog. Szívesen megreformálnám a magyar büntető rendszert.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Rendezője voltam a 2005-ben Győrben megrendezett Országos Tudományos Diákköri Konferenciának. Ötödik éve vagyok hallgatói képviselő.

Szabadidős tevékenységek:

Szeretek horgászni, sokat kirándulni. Versenyszerűen kézilabdázom, és nagy pókermester vagyok.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Reményeim szerint ügyész.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Egy nagyon jó kis közösség. Sokat tanultam itt az évek alatt.

... az Egyetemről/ a Jog Karról?

Családias egyetem, közvetlenebb a kapcsolat az oktatók és a hallgatók között mint más egyetemeken.

... Győrről?

Nagyon szép város. ☺

Néhány szó magadról:

Soha ne mond, hogy soha!

Ladik Péter

Születési idő:	1985.01.29.
Állandó lakóhely:	Komárom
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Közjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

Dr. Szakál Gyula Társadalmi tőke c. kurzusát látogattam, majd Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumára jártam. Negyedéves hallgatóként pedig Dr. Böröcz Szabolcs és Dr. Rákosfalvy Zoltán Ügyvédi szakkurzusán ismerkedtem az ügyvédi pálya rejtelmeivel.

Nyelvtudás:

Németből középfokú, angolból pedig alacsonyabb szintű nyelvvizsgával rendelkezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább a Közigazgatási jog érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2007-ben opponens voltam az Egyetem által szervezett TDK-n, valamint a XXVIII. OTDK-n. Részt vettem a közigazgatási TDK-n, valamint a IV. Országos Munkajogi Perbeszédversenyen. A Szakkollégiumban a 2007/2008. tanévben Felvételi Bizottság tagjává választottak.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Előrelépést, formálódó közösséget.

Néhány szó magadról:

„Ne küzdj túl erősen, a legjobb dolgok váratlanul érnek.” (*Gabriel García Márquez*)

„Mindig kész vagyok tanulni, annak azonban nem örülök, ha tanítanak” (*Sir Winston Churchill*)

Lángi Izabella Diána

Születési hely, idő:	Székesfehérvár, 1986.03.02.
Állandó lakóhely:	Székesfehérvár Privigyei u.5.
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Közjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. szeptember

Szakkurzusok:

Alapozó kurzus (előadó: Dr. Smuk Péter); Közigazgatási szakszeminárium (kurzusvezető: Dr. Csörgits Lajos)

Nyelvtudás:

Holland (felsőfok); angol (felsőfok)

Szakmai érdeklődési kör:

Polgári jog, az Európai Unió joga, Nemzetközi jog

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Elsőévesként a Hallgatói Önkormányzat képviselőjévé választottak.

Nyelvtudásomat kamatoztatva az Egyetemi Hallgatói Külügyi Bizottságba delegáltak, mint megbízott külügyes képviselő (jelenleg is ezt a posztot töltöm be).

Jelenleg újságíró vagyok a Kredit hallgatói lapnál. Erasmus Group of Győrnél mentorként segítem a külföldi hallgatók beilleszkedését az Egyetemen. Részt vettem a IX. ODK szervezésében és lebonyolításában. Referátumot tartottam az előző évben mindkét Jogtörténeti Konferencián (konzulens: Dr. Mezey Barna), emellett tagja vagyok a Közigazgatási Diákkörnek.

Alapító tagja voltam az ELSA győri Local Groupjának, melynek keretében szakmai programokat és intézménylátogatást szervezünk.

Szakkollégiumi tevékenységemet illetően elmondhatom, hogy részt vettem a 2009-es CERS lebonyolításában.

Szabadidős tevékenységek:

Sajnos jelenleg ezt is kitölti a „munka” illetve az egyetemi, szakmai tevékenység egyben a hobbim is, de ha időm engedi, szeretem a standard szabadidős tevékenységeket: sportolni, olvasni, színházba, moziba járni

Mi leszel, ha nagy leszel?

Erre jelenleg még nehéz válaszolni, hiszen érdeklődési köröm meglehetősen tág. Valószínűleg a diplomácia lesz számomra a megfelelő választás, hiszen ma már az EU intézményei is számos lehetőséggel kecsegtetnek.

Másrészt szívesen kipróbálnám magam valamely Linklatershez hasonló nemzetközi hálózattal rendelkező ügyvédi irodánál.

Valamint végül, de nem utolsó sorban ott van még az ENSZ. ☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Csak jót tudok mondani. Fontos a szakmai fejlődés és a szakkollégiumban erre abszolút ideális.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Örülök, hogy a karon kis létszámú évfolyamok vannak, mert ennek köszönhetően „családias” a légkör. A hallgató nem csak egy a sok közül, hanem igenis számít és érvényesül.

... Győrről?

Csodálatos, és nem pusztán egyetemi város, hanem a környék kulturális centruma is. Ideérkezésemkor jómagam is felfedeztem és az Erasmusos hallgatókat is én kalauzolom el.

Néhány szó magadról:

„Optimism is a moral duty” (*Sir. Karl Popper*)

„De mens nooit het mogelijke zou hebben bereikt als hij niet steeds naar het onmogelijke gestreefd had” (*Max Weber*)

Lipovics Réka

Születési hely, idő: Szombathely,
1987.08.14.
Állandó lakóhely: Jánosháza
Tagság jellege: Belső tag
Asztaltársaság: Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. augusztus

Szakkurzusok:

Szakkollégiumi tagságom kezdetén Dr. Smuk Péter Alapozó kurzusán vettem részt. Jelenleg Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumát hallgatom.

Nyelvtudás:

Angol középfokú „C” típusú nyelvvizsga, német középfokú „C” típusú nyelvvizsga

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább a Büntetőeljárás jog és a Közigazgatási jog, azon belül is a hatósági eljárásjog érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2008-ban részt vettem a Téli Egyetem szervezésében.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben leginkább a barátaimmal vagyok, szívesen kirándulok, sportolok és olvasok.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Boldog és egészséges emberként szeretnék élni...☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Szeretem a Szakkollégiumot, mert érdekes előadásokon, szakkurzusokon vehetünk részt és nagyon jó a kollégium közösségi élete.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Véleményem szerint szakmailag a legjobb tanárok oktatásában részesülhetünk, emellett nem csak tudományos, hanem kulturális, sportolási és szórakozási igényeinknek is teljes mértékben eleget tesz az egyetem.

Néhány szó magadról:

„A lehetetlen csupán egy nagy szó, amellyel a kis emberek dobálóznak, mert számukra könnyebb egy készen kapott világban élni, mint felfedezni magukban az erőt a változtatásra. A lehetetlen nem tény. Hanem vélemény. A lehetetlen nem kinyilvánítás. Hanem kihívás. A lehetetlen lehetőség. A lehetetlen múlt pillanat. A lehetetlen nem létezik.”

Nagy Noémi

Születési hely, idő:	Szombathely, 1985. 06. 08.
Állandó lakóhely:	Szombathely
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2005. október

Szakkurzusok:

Dr. Németh Imre: Introduce to criminal law, Szabó Zoltán: Nemzetközi terrorizmus, Dr. Vajda Edit: Bírósági szakszeminárium, Dr. Vince István: Ügyészségi szakszeminárium, Dr. Vándor Csaba: Borkultúra, Dr. Böröcz Szabolcs – Dr. Rákosfalvy Zoltán: Ügyvédi szakszeminárium.

Nyelvtudás:

Angol, német

Szakmai érdeklődési kör:

Büntetőjog, Kriminológia, Kriminálisztika, Polgári jog

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2006/2007-es tanévben a Miskolcon rendezett perbeszédversenyen, 2007/2008-as tanév őszi és tavaszi félévében a büntetőjogi TDK-n vettem részt, 2008/2009-es tanévben köztársasági ösztöndíjas voltam, 2008/2009-es tanév őszi félévében az Egyetem által rendezett TDK-n opponensként működtem közre.

Szabadidős tevékenységek:

Sport, olvasás, gyöngyfűzés.

Mi a véleményed...**... a Szakkollégiumról?**

Szellemi műhely, a többlettudás elsajátításának megfelelő színhelye, pezsgő közösségi élet, szakmai rendezvények sokasága, igényes környezet.

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

Elismert oktatók, színvonalas oktatás, széleskörű egyetemi rendezvények, családias légkör.

... Győrről?

A találkozások városa.

Néhány szó magadról:

Közvetlen, segítőkész, barátságos, céltudatos.

Nagy Rita

Születési hely, idő:	Győr, 1987.05.29
Állandó lakóhely:	Pér, Petőfi u. 32.
Tagság jellege:	Külső tag
Asztaltársaság:	Cégjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

Tagságom kezdetén Dr. Szakál Gyula Társadalmi töke c. kurzusán vettem részt. Az ezt követő félévben Dr. Smuk Péter által szervezett Egyetemi közélet címet viselő kurzusát látogattam, ahol megismerkedtem az egyetem kulturális, tudományos és szervezeti működésével. Tanulmányaim előrehaladtával Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumán, valamint Dr. Vajda Edit bírósági szakszemináriumán gyarapítottam szakmai ismereteimet.

Nyelvtudás:

Gimnáziumi tanulmányaim során letettem az angol felsőfokú, valamint a német középfokú, „C” típusú nyelvvizsgát. A megszerzett nyelvtudást az egyetemen, valamint a szakkollégiumi tevékenységem során sikerrel kamatoztatom.

Szakmai érdeklődési kör:

Másodéves hallgatóként erre a kérdésre úgy válaszoltam, hogy különösen a büntetőjog és az alkotmányjog érdekel. Mára azonban szélesebb perspektívából tekintek a jog világára, és immáron horgonyt vettem a közigazgatási jog partjainál.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Jelenleg a Szakkollégium Diákbizottságának elnöke vagyok, amelynek keretében diákbizottsági tagtársaimmal képviseljük a szakkollégisták érdekeit, valamint szervezzük a Szakkollégium közösségi életét. Emellett immáron két éve részt veszek a Szakkollégium nemzetközi rendezvényeinek (Batthyány Summer School, Central European Intensive Course, Central European Research Seminar) lebonyolításában. Ami a tudományos tevékenységet illeti, a 2008. áprilisi helyi Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencián elnyertem a lehetőséget, hogy a XXIX. Országos Tudományos és Diákköri Konferencián ezúttal ne csak opponensként vegyek részt, hanem versenyzőként is megmérettethessem magam.

A Közigazgatási és Pénzügyi Jogi Tanszék demonstrátoraként közreműködöm a tanszék tudományos diákkörének, szakmai programjainak szervezésében.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmet legszívesebb a barátaimmal töltöm, akikkel moziba megyünk, teniszezünk, és természetesen - női szokás szerint - vásárolunk. ☺

Mi leszel, ha nagy leszel?

Remélhetőleg egy okos és boldog felnőtt. De komolyra fordítva a szót, nagyon szívesen maradnék az Egyetemen Phd. hallgatóként.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

A Szakkollégium egy remek fórum arra, hogy a hallgató a tanulmányi és szakmai munkáját fejlessze. Ugyanakkor itt egy remek, összetartó közösség is létrejön, amely úgy tekint a Szakkollégiumra, mint második otthonára, amelyben egy életre szóló barátságok köttetnek.

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

Fiatal kar ellenére egyre pozitívabb visszajelzéseket tapasztalunk az oktatás és az egyetemi élet színvonalát illetően. Hallgatói szemszögből a barátságos légkör, valamint a családias hangulat alapozza meg a jól hasznosítható tudás megszerzésének lehetőségét.

Néhány szó magadról: „Minden nap megszűnik valami, amiért fáj a szívünk, de minden nap kezdődik valami, amiért érdemes élni és dolgozni!” (Herakleitosz)

Nogel Mónika

Születési hely, idő:	Dunaszerdahely, 1987.06.18
Állandó lakóhely:	Nyárasd (Szlovákia)
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

Tagságom kezdetén, a 2008/2009-es tanév I. félévében Dr. Smuk Péter Alapozó kurzusát és Dr. Vajda Edit Bírósági Szakszemináriumát látogattam. Utóbbi mellett jelen félévben is kitarítottam.

Nyelvtudás:

Angolul középfokon, szlovákul és csehül pedig anyanyelvi szinten beszélek.

Szakmai érdeklődési kör:

Elsősorban a büntügyi tudományok érdekelnek, ezen belül az anyagi jog, az egészségügy és büntetőjog kapcsolata, valamint a kriminalisztika vonz leginkább.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2005-ben részt vettem az ELTE Nyári Egyetemén. 2007-ben első, majd 2008-ban második helyezést értem el a Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencia Büntetőjogi szekciójában, ennek köszönhetően képviselhetem az egyetemet a 2009. áprilisában megrendezésre kerülő XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencián.

2008-ban az I. Országos Polgári Jogi Jogesetmegoldó-és Perbeszédversenyen III. helyezett lettem.

2007-től a Büntügyi Tudományok Tanszéken demonstrátorként tevékenykedem és veszek részt a tanszék szakmai munkájában.

Tagja vagyok a Magyar Kriminológiai Társaságnak, valamint a Magyar Büntetőjogi Társaságnak.

2008-tól a Batthyány Lajos Jogász Szakkollégiumának tagja, és azon belül a Büntetőjogi Asztaltársaság titkára vagyok. 2009-ben részt vettem a Central European Research Seminar lebonyolításában, illetve folyamatosan közreműködök a szakkollégiumi közösségi és tudományos élet szervezésében.

2007-től Kiemelkedő szakmai, tudományos és kulturális ösztöndíjban részesülök.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben (értsd: szabad másodperceimben) Szívesen olvasok, szeretek színházba és kiállításokra járni, teniszezni és természetesen szórakozni.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Advocatus diaboli ☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Kényelmes környezetben kellemes társaság, egy hely, ahol mindenki tehet valamit szakmai fejlődése érdekében.

... az Egyetemről/a Jogi Karról?

Az alacsony hallgatói létszám és az oktatói kar kiváló feltételeket teremt, hogy a jogi karok közt az élvonalba kerüljünk. A többi csak rajtunk múlik. Hajrá!

... Győrről?

Az elején nagyon tetszett... De hát minden elmúlik egyszer.

Néhány szó magadról:

„Sokszor és sokat nevetni; elnyerni az intelligens emberek megbecsülését, a gyermekek ragaszkodását; kivívni az őszinte kritikusok elismerését és elviselni a hamis barátok árulásait; örülni a szépek, megtalálni másokban a jót; jobbitani egy kicsit a világon - egy egészséges gyerekkel, egy parányi kerttel vagy azzal, hogy biztos lábon állva élsz; tudni, hogy legalább egyvalaki könnyebben lélegzik, mert te voltál. Ez a boldogulás, ez a siker.”

(Ralph Waldo Emerson)

Palatinus Diána

Születési hely, idő:	Budapest, 1986.01.06.
Állandó lakóhely:	Békés
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. szeptember

Szakkurzusok:

Tagságom kezdetekor dr. Smuk Péter Alapozó kurzusán vettem részt. A következő félévben dr. Karácsony Gergely Kutatószemináriumának voltam tagja. A 2008/2009-es tanév első félévében az Ügyvédi Szakszemináriumot választottam. Jelenleg pedig dr. Csörgits Lajos Közjogi Szakkurzusát látogatom, ahol elsősorban a közelgő EP választással és az ahhoz kapcsolódó kérdésekkel foglalkozunk.

Nyelvtudás:

Még a gimnáziumi évek alatt szereztem meg középfokú szóbeli nyelvvizsgámat francia nyelvből, majd 2006-ban angol nyelvből tettem sikeres középfokú komplex nyelvvizsgát. Terveim között szerepel nyelvismeretem fejlesztése, szakmai nyelvvizsga megszerzése, valamint egy újabb idegen nyelv elsajátítása.

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább a büntetőjog és a hozzá tartozó eljárásjogi kérdések érdekelnek, de a közigazgatási jog és az alkotmányjog területén is vannak témák, amelyek felkeltik az érdeklődésemet.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A szakkollégiumban tagságom kezdetén a Felvételi Bizottság tagja voltam, majd később a mai napig is a Diák Bizottság tagjaként próbálok hasznosan tevékenykedni. A bizottság többi tagjával közösen igyekszünk közösségi programokat szervezni, melyekkel színesebbé tehetjük a kollégiumi hétköznapiakat, és amelyek kiváló lehetőséget nyújtanak a csapatépítésre. Egyetemi tevékenységem keretében aktív tagja vagyok a Közigazgatási Tudományos Diákkörnek, illetve szívesen veszek részt a Büntetőjogi TDK keretében szervezett előadásokon és szakmai programokon.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőm egy részét gyakran töltöm a természetben, szeretek kirándulni, kerékpározni. Másik részében szívesen olvasok, vagy megyek moziba a barátokkal.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Ha komoly a kérdés, akkor egyszer majd, persze csak ha nagy leszek, ügyész szeretnék lenni.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Az egyetemen felül plusz szakmai ismeretek megszerzésére nyújt lehetőséget. Kényelmes, tágas szobák, összetartó csapat, közös mókázások.

☺

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Magas színvonalú egyetemi oktatás mellett, az alacsonyabb hallgatói létszámnak köszönhetően a diákok jól ismerik egymást, valamint a tanár-diák kapcsolatok is közvetlenebbek.

... Győrről?

Rendkívül hangulatos és barátságos városnak tartom, ha majd nagy leszek, szeretnék itt élni. Kedvenc programom a Győri Téli Fesztivál. ☺

Néhány szó magadról:

„Minden kis viaszgyertya megtanít bennünket arra, hogy érdemes egy kis fényért, melegért tövig égni, mert a kis dolgok fénye az, amely széppé, ragyogóvá teszi az életet.” (Molnár Ferenc)

„Az alkotó élet titka az, hogy felnőttkorban is megőrizzük a gyermekkor szellemét.” (Thomas Huxley)

Pölöskei Ildikó

Születési hely, idő:	Győr, 1987.09.19.
Állandó lakóhely:	Győr
Tagság jellege:	Külső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

A 2008/2009-es tanév I. szemeszterében Dr. Smuk Péter Alapozó kurzusán vettem részt. Jelenleg Dr. Vajda Edit bírósági szakszemináriumát látogatom.

Nyelvtudás:

Gimnáziumi tanulmányaim során angol és német „C” típusú nyelvvizsgát szereztem. Nyelvtudásom bővítése közeljövőbeli terveim között szerepel, hiszen szinte elengedhetetlen azok naprakész ismerete.

Szakmai érdeklődési kör:

Büntetőjog illetve a közigazgatási jog érdekel elsősorban.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A tavalyi évben hallgatói képviselőként próbáltam az évfolyamtársaim segítségére lenni. Emellett rendszeres résztvevője vagyok különböző egyetemi TDK-knak.

Szabadidős tevékenységek:

Kevés szabadidőmet igyekszem minél sokrétűbben beosztani: elsődlegesen barátaimmal töltöm, szeretek kirándulni, olvasni, színházba járni és spinningezni.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Most sem tartom magam kicsinek© Egyébként remélem, hogy hasonlóan nyitott ember leszek a későbbiekben is, mint amilyen most vagyok

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Mindenképpen egy hasznos fórumnak tartom, amely plusz segítséget nyújt szakmai téren. Emellett egy remek kis közösség is.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Kis hallgatói létszám, családi hangulat, kiváló oktatók.

Néhány szó magadról:

„Tanulj a tegnaptól, élj a mánap, és reménykedj a holnapban. A legfontosabb azonban, hogy soha ne hagyd abba a kérdezést.”

-Albert Einstein-

Sándor Ildikó

Születési hely, idő:	Sárvár, 1985. 07. 16
Állandó lakóhely:	Sárvár
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Cégjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

Belépésem évében elvégeztem az alapozó kurzust, Dr. Smuk Péter vezetésével. Azt követő két évben a bírósági szakszeminárium keretében Dr. Vajda Edit tárgyalásait látogattam. Dr. Vince István Ügyészeti szakkurzusát is elvégeztem.

Nyelvtudás:

Német nyelvből gimnáziumban szereztem nyelvvizsgát. Angol és olasz nyelvet egyetemi tanulmányaim alatt is tanultam és nyelvvizsgát is szereztem. (középfokú, „C” típusú)

Szakmai érdeklődési kör:

A társasági jog, cégjog iránt érdeklődöm elsősorban

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben szívesen olvasok, sportolok vagy kirándulok, újabban pedig gitározni tanulok.

Mi a véleményed...**... a Szakkollégiumról?**

Megfelelő lakóhelyet biztosít és emellett a szakkurzusok révén, szakmai ismeretek megszerzésére is lehetőséget ad.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Sok az elméleti követelmény, viszont gyakorlati tapasztalatokat nem biztosít.

... Gyórról?

Jó szórakozási és kirándulási lehetőséggel kedvező a fiataloknak, remélem munkalehetőségek terén is hasonlóan jó tapasztalatokat nyújt majd.

Néhány szó magadról:

"Egy csöpp akarok lenni valamelyik hullám hátán, emelődni, esni- a mélységből újra a felszínre erőlködni-, tükrözni a fényt."

(Kaffka Margit)

Simon Eszter

Születési hely, idő: Nagykanizsa,
1985. 10. 09.

Állandó lakóhely: Sand
Tagság jellege: Belső tag
Asztaltársaság: Cégjog

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2006. szeptember

Szakkurzusok:

Belépésem évében elvégeztem az alapozó kurzust Dr. Smuk Péter vezetésével. Azt követően két évben is a bírósági szakszeminárium keretében Dr. Vajda Edit tárgyalásait látogattam. Dr. Vince István vezetésével az Ügyészési szakkurzust is elvégeztem.

Nyelvtudás:

Német középfokú „C” típusú nyelvvizsgálóval, valamint angol középfokú „C” típusú nyelvvizsgálóval rendelkezem.

Szakmai érdeklődési kör:

A Polgári jog, Polgári perjog érdekel

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben szívesen olvasok, sportolok vagy kirándulok, csellózok immár 12 éve.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Kiváló lehetőséget nyújt szakmai tapasztalatok megszerzésére és a társasági élethez.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Nagyon sok az elmélet, de hát ez egy egyetem, egyébként az egyetemi élet szuper volt.

... Győrről?

Nagyon szép város, ideális környezet nemcsak a tanuláshoz, de a szabadidőhöz is

Néhány szó magadról:

Szeretem az emberek társaságát, ugyanakkor jólesik néha a magány is. Ez az egyensúly jól fenntartható az otthoni és a győri időszakok váltogatásával.

Sipos Dóra

Születési hely, idő: Körmend, 1988.04.17.

Állandó lakóhely: Szentgotthárd

Tagság jellege: Belső tag

Asztaltársaság: Társadalomtudományi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

A 2008/2009-es tanév I. félévében Dr. Smuk Péter Alapozó kurzusán vettem részt., jelenleg pedig Dr. Bóka Zsolt Magyar-y-kör című kurzusát látogatom.

Nyelvtudás:

Angol nyelvből „C” típusú középfokú nyelvvizsgálóval rendelkezem, német nyelvből pedig felsőfokú szintén „C” típusú nyelvvizsgát szereztem.

Szakmai érdeklődési kör:

A büntetőjog kivételével minden főtárgy érdekel, illetve még a Politológia foglalkoztat.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

A házi TDK versenyeken opponensi tevékenységgel segítettem a versenyzőket 2008 tavaszán, illetve 2009 őszén, már ha megérdemelték. ☺

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőm túlnyomó részét a barátaimmal töltöm, de szeretek sportolni, főleg futni. Sokat olvasok, és nagyon szeretem a vígjátékokat.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Természetesen csatahajó, mint minden normális ember. ☺ De néha majd beugrok az ügyvédi irodámba leporolni az aktákat is.

Mi a véleményed...**... a Szakkollégiumról?**

Csapatépítő és szakmailag kiváló felkészítést nyújt.

... az Egyetemről/ a jogi Karról?

Mivel kisebb a létszám úgy érzem a tanárok sokkal körültekintőbbek a diákokat érintő kérdésekben.

... Győrről?

Kellemes és élhető város, mind a fiatalok, mind pedig az idősebb korosztály számára.

Néhány szó magadról:

„GIRLS JUST WANNA HAVE FUN” ☺☺☺

Tóth Eszter

Születési hely, idő:	Szombathely, 1985. 10. 01.
Állandó lakóhely:	9789, Sé
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. február

Szakkurzusok:

A 2006/2007-es tanév II. félévében Dr. Smuk Péter Egyetemi felsőoktatási közélet című kurzusán, 2007/2008-as tanév I. félévében Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumán, 2007/2008-as tanév II. félévében Dr. Vajda Edit bírósági szakszemináriumán vettem részt. 2008/2009-es tanév I. félévében pedig Dr. Vincze István ügyészégi szakszemináriumán nyílt lehetőségem közelebről megismerkedni a jog gyakorlati oldalával. Az egyik legérdekesebb és leghasznosabb kurzus volt az egyetemi éveim alatt.

Nyelvtudás:

Német közép „C”-típusú nyelvvizsgálóval rendelkezem.

Szakmai érdeklődési kör:

Leginkább a büntetőjog, alkotmányjog és közigazgatási jog érdekel.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2005-ben részt vettem az OTDK szervezésében, 2007-ben OTDK opponens voltam. 2007-ben elnyertem a Pannon Work – Universitas Ösztöndíját.

Szabadidős tevékenységek:

Barátok, kirándulás, színház, olvasás, síelés, korcsolyázás,

Mi leszel, ha nagy leszel?

Sokan bíznak benne, hogy akkor majd talán benő a csecsemőmirigyem és felébredek a Walt Disney világomból.☺

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Jó közösségi és szakmai programok

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Emberséges légkörben komoly oktatás, itt található az ország területén egyedül strassburgi melegszendvics

... Győrről?

Egy élhető, diákcentrikus város.

Néhány szó magadról:

Legyen szó tanulásról, munkáról vagy szórakozásról, egy a lényeg: a jó kedv!

Újhelyi Bence

Születési hely, idő: Zalaegerszeg 1987.05.27.

Állandó lakóhely: Zalaegerszeg

Tagság jellege: Belső tag

Asztaltársaság: Büntetőjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2008. május

Szakkurzusok:

Tagságom kezdetén, a 2008/2009-es tanév I. félévében Dr. Smuk Péter alapozó kurzusát látogattam, jelenleg pedig Dr. Vajda Edit bírósági szakszemináriumának vagyok a tagja.

Nyelvtudás:

Német középfokú „C” típusú nyelvvizsgám van.

Szakmai érdeklődési kör:

Bűnügyi, adó - illetve pénzügyi tudományok iránt érdeklődöm leginkább.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

2007-ben második helyezést értem el a Tudományos és Művészeti Diákköri Konferencia Büntetőjogi szekciójában, ennek köszönhetően képviselhetem az egyetemet a 2009 áprilisában megrendezésre kerülő XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencián.

2008-tól a Batthyány Lajos Jogász Szakkollégiumának tagja, és azon belül a büntetőjogi asztaltársaság tagja vagyok.

Szabadidős tevékenységek:

Nagyon szeretek bulizni illetve sportolni. Rengeteg időt töltök a barátaimmal.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Ügyvédként képzelem el magam a jövőben.

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

A társaság remek, a kollégium nagyon jól felszerelt, csak úgy repül itt az idő.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Családias hangulat, könnyű ismerkedési lehetőség mind az oktatókkal, mind pedig a hallgatókkal.

... Győrről?

Az átlagos vidéki kisvárosnál ugyan nagyobb, de...

Néhány szó magadról:

Próbálok úgy élni, hogy semmiből se maradjak ki.

Zsirai Bernadett

Születési hely, idő:	Sopron, 1987.08.29
Állandó lakóhely:	Sopron, Mikoviny u. 64
Tagság jellege:	Belső tag
Asztaltársaság:	Cégjogi

Szakkollégiumi tagság kezdete: 2007. szeptember

Szakkurzusok:

Mint minden újonc én is Alapozó kurzuson vettem részt tagságom első félévében, ezt követően pedig Dr. Smuk Péter és Dr. Karácsony Gergely Közjogi disputa című kurzusára jelentkeztem. A 2008/2009-es év első felében Dr. Böröcz Szabolcs és Dr. Rákosfalvy Zoltán által tartott Ügyvédi szakszemináriumra jártam. Jelenleg Dr. Csörgits Lajos Közigazgatási szakszemináriumán bővítem ismereteimet.

Nyelvtudás:

2005-ben sikeres középfokú „C” típusú nyelvvizsgát tettem angol és német nyelvből, nyelvtudásomat azonban a későbbiekben bővíteni szeretném.

Szakmai érdeklődési kör:

Elsősorban a Közigazgatási jog és a Büntetőjog iránt érdeklődöm, de nyitott vagyok mindenre.

Egyetemi és szakkollégiumi tevékenység:

Jelenleg a Kollégium Felvételi bizottságának oszlopos tagja vagyok. Részt vettem a szakkollégium által szervezett „Central European Research

Seminar” lebonyolításában. (2008.február) 2008 óta aktív tagja vagyok a Közigazgatási- és Pénzügyi Jogi Tanszék által szervezett diákkörnek. A 2008/2009. tanévben elnyertem az UNIVERSITAS-GYŐR Alapítvány ösztöndíját.

Szabadidős tevékenységek:

Szabadidőmben legszívesebben barátaimmal vagyok, akikkel nagyokat kirándulunk, sportolunk, filmeket nézünk és vásárolunk.

Mi leszel, ha nagy leszel?

Sikeres és boldog ember szeretnék lenni

Mi a véleményed...

... a Szakkollégiumról?

Tudományos tanműhely.

... az Egyetemről/ a Jogi Karról?

Minden igénynek eleget tevő intézmény, hisz mind szakmailag, mind pedig szabadidő tekintetében lehetőséget biztosít a hallgatóknak kiteljesedésük tekintetében.

... Győrről?

A megye kulturális központja

Néhány szó magadról:

"Legtöbbször nem tudjuk, valójában mire várunk. Vannak, akik olyan állhatatosan várnak, hogy közben elmúlik az ifjúságuk, elsuhannak mellettük a lehetőségek, elszáll az életük, és nem veszik észre, hogy valami olyasmire vártak, ami mindig is ott volt körülöttük... A fenébe is! Mikor kezdünk már el úgy élni, hogy megértjük az élet sürgető dübörgését? Ez itt most - ez a mi időnk, ez a mi napunk, ez a mi nemzedékünk... nem pedig a múlt valamely aranykora vagy a jövő ködös utópiája... Ez itt az időnk... Akár lelkesedünk érte, akár nem. Ez itt a mi időnk még akkor is, ha gyakran kiábrándítóan, fárasztóan, unalmasnak találjuk. Ez az élet, a mi nekünk adatott... És múlik, múlik... Mi a csudára várunk hát? " (*Talmud*)

TUDOMÁNYOS OLDALAK

XIII. Szimpózium

Immáron XIII. alkalommal került megrendezésre a Batthyányi Lajos Szakkollégium szimpóziума. Ezen esemény a Szakkollégium tudományos programjának része. Minden szemeszterben egy választott aktuális téma új nézőpontból való ismertetésére kerül sor, amelyet a hallgatóság bevonásával meg is vitatnak az előadók. A jogász szakkollégium szimpóziума jelentős mértékben hozzájárul a hallgatók szellemi fejlődéséhez és látókörük bővítéséhez azáltal, hogy a kiragadott témában egy sehol-máshol el nem sajátítható plusz kitekintést szolgáltat.

A XIII. szimpózium az általunk is érezhető és a világban mindenhol tapasztalható **válságról** szólt, amelyet az előadásestre meghívott három előadó gazdasági, politikai és geopolitikai szemszögből is ismertetett a hallgatóság számára.

Először Dr. Glavanits Judit *Gondolatok a tőzsdei válságról és hatásairól* című előadására került sor. In medias res az előadó levezette, hogy tulajdonképpen mi a világméretben problémát jelentő pénzügyi válság indító oka (az amerikai jelzálogpiaci válság). Hangsúlyozandó, hogy az amerikai jelzálogpiac lényegesen más, mint az európai. Felmerül a kérdés, hogy tulajdonképpen mi is történt az Államokban? Valójában az, hogy az utóbbi néhány évben megsokszorozódott az ingatlanok ára, ezeket az árváltozásokat követték a hitelezők a hitelek tekintetében. Ebből kifolyólag

tömeges visszafizetési hiány keletkezett.

Az amerikai bankok a magyarhoz viszonyítva lényegesen kisebb hitelrészleteket használnak és lényegesen nagyobb összeget hiteleznek is meg, mint az európai vagy a magyar bankok. Míg nálunk kb. az ingatlan árának 60%-át hitelezik meg, addig ezzel szemben ez a szám az amerikai pénzintézetek esetében a fentebb említett 110%-ot is elérheti.

Ez a jelzálogpiaci válságjelenség gyakorlatilag egy sorozatot („dominó vagy kártyavár effektust”) indított el, hiszen egy „bedőlő” bank után az emberek

bizalma meginogott a többi pénzintézet irányában is és sorra kezdték kivenni a pénzüket (ami által újabb bankok váltak instabillá).

Míndez azért valósulhatott meg, mert a bankok számunkra szinte fel sem fogható „pókháló” szövevényyel kapcsolódnak egymáshoz, ezen felül bevételeiket a bankközi hitelezés és annak kamatai, valamint a hitelkamat teszi ki.

Ha a globális lefelé húzó spirál megindul, akkor nincs megállás. Ez figyelhető meg a tőzsdénél is, ugyanis ha a pénzügyi papírok esnek, akkor mindennek esik az ára...

Míndezek ellenére Dr. Glavanits Judit úgy véli, hogy ennek a válságnak túl nagy figyelmet szentelnek. A jelenlegi méretét tekintve kevésbé jelentős az 1929-es nagy gazdasági világválság mellett, tehát :”a mostani válság még csak köszönőviszonyban sincsen a ’29-essel”.

Előadóink persze nem azt mondja, hogy a válság teljes mértékben elhanyagolható, hiszen az amerikai fogyasztás visszaesése minden kontinensre ki fog hatni. Európa tekintetében az export jelentős visszaesése várható. A válság pénzügyi hatása értelemszerűen az állam szerepének újragondolása lesz, hiszen a liberális éjjeliőr állam megbukott mind gazdasági, mind jogi tekintetben.

Mégis kit fog a válság kedvezően érinteni? Kínát, ugyanis az amerikai államadósság 50%-a, valamint az amerikai devizakészlet jelentős része kínai tulajdonban van, tehát ő csak nyerhet ezen a válságon. Ebből kifolyólag még számos megegyezésre számíthatunk a Kína és az Államok között.

A második előadást Holndonner Róbert László politológus tartotta meg. A cím:*Válogatás 2008. legfontosabb világpolitikai eseményeiből* rendkívül találó és összefoglalja, hogy tulajdonképpen mi is hangzott el. Feladatként tehát az elmúlt év világpolitikai áttekintését jelölte meg, egyfajta világpolitikai krónika ismertetésére került sor. Az elhangzottakból én csak néhány érdekességet emelnék ki. Ezek közül egyik az EU-Afrika csúcs, amelyre 2007 decemberében került sor. A tárgyalást az EU és Afrika vezetőinek együttműködésre törekvése tette lehetővé és ennek jövőbeni hatékonyabb elősegítése, valamint az, hogy a későbbiekben WTO konformabb megállapodások születhessenek. Ez a kísérlet megbukott az afrikai vezetők és politikai eltérések ellenállásán. A találkozó sajátossága, hogy meghívták Robert Mugabe zimbabwei elnököt, akinek személye miatt több európai vezető távol maradt a tárgyalástól.

Említésre méltó ezen előadás kapcsán a szakadár térségek keretében megemlített Koszovó helyzete. Korábban Koszovó ENSZ felügyeleti terület volt és nyitott rendezés tárgyát képezte védve Szerbia területi integritását. A részt a pajzson az az elv ütötte, mely szerint az integritás „sérthetetlen”, ez

azonban csak akkor érvényes, ha az önrendelkezés az adott határokon belül nem valósulhat meg. Ezzel dőlt meg a szerb területi integritás az ENSZ előtt. Koszovó elismerése robbanásos láncreakciót idézhet elő (példa erre a koszovói függetlenség török elfogadása, hiszen ezzel analógiában Törökországnak Cipruson vannak érdekeltségei).

A harmadik előadást Hardi Tamás tartotta *A politikai problémák földrajzi gyökerei Európa keleti felében* címmel. Ennek keretében az előadó felhívta a figyelmet Oroszország nagyhatalmi jellegére és az ezzel járó „problémákra”. A Szovjetunió széthullása után Oroszországot mindenki el akarta temetni, jelenleg azonban mégis hatalmas meglepetéseket tud okozni a „sírhatja felett állóknak”. A problémát az okozza, hogy Oroszországot a FÁK megalakítása ellenére is jelentékeny veszteség érte (területileg, gazdaságilag stb.) a Szovjetunióhoz képest. Gazdasági státuszának alapanyagi tényezői megerősítik nagyhatalmi pozícióit, azonban a gazdaság összes egyéb része komoly elmaradásokkal bír, ezért fejlesztésekre van szükség. Ennek viszont politikai akadályai is vannak, mivel a volt szovjet térségben jelentékeny a nyugatbaráti magatartás Oroszországgal szemben. Erre Oroszország mind erővel mind gazdasági válaszokkal lépéseket tesz. A Grúz kérdéssel is a cél a bizonytalanság fenntartása, hogy Grúzia a NATO, az USA és az EU szempontjából is kritikus legyen.

*Forrás: Kredit
Szerző: Lángi Izabella*

Central European Research Seminar

Február 23 és 27 között immáron harmadik alkalommal került megrendezésre a Central European Research Seminar, a Batthyány Lajos Jogász Szakkollégium angol nyelvű intenzív előadássorozata.

Maga a rendezvénytársorozat neve is sugallja, hogy az esemény fókuszában Közép-Kelet Európa áll. A CERS szelekció után kiválasztott résztvevői és a szemináriumsorozat előadói is ebből a régióból kerülnek ki. A témák is főként Közép-Kelet Európa politikai,

gazdasági, jogi és szociális helyzetét, aktuális „tükrét” mutatták be.

Az esemény célja elsősorban a tapasztalatcsere, a kapcsolatépítési lehetőség és a tudományos eszmecsere.

Egyetemünk számos kiváló oktatói közül többen vállaltak szerepet előadóként a CERS-ban és előadásukkal emelték az eseménysorozat fényét (többek között Dr. Smuk Péter és Dr. Milassin László).

Lukács Eszter *Regionally Integrated Transnational Corporations in Central Europe* című előadásából kiderült, hogy a mi globalizálnak gondolt világunkban a vállalatok szívesebben maradnak a saját régiójukban, mintsem hallgassanak Kína tőkecsalogató szavára. Így tesz például Németország és Olaszország is a fenyegetően süllyedő GDP-jük ellenére is.

Az előadók között találkozhattunk Dr. Grúber Károllyal, aki Európa mint soft power helyzetének felvázolása utána áttért a „keményebb” orosz térségre.

Dr. Marján Attila (az Európai Bizottság kabineti tagja) felvázolta a résztvevőknek az európai uniós intézmények működési és kapcsolati hálóját, valamint eloszlatta kételyünket az iránt, hogy az EU administrative machine sokba kerül az Unió adófizető polgárainak (az EU költségvetésének mindössze 4,5%-át teszi ki).

A felvetett témákról a résztvevők tudományos publikációt fognak írni, az előadó professzorok pedig consulensként közreműködnek és segítik munkájukat. A publikációk a szakkollégium gondozásában egy angol nyelvű tanulmány kötet formájában megjelenésre kerülnek majd.

A Közép-Kelet Európa szinte minden végletéből érkezett résztvevők a napi előadássorozat zárásaként az ország-értékelést folytatták. A discussion panel keretében kisebb prezentációban ismertették hazájuk aktuális helyzetét, majd következett az értékelés (akár az aznap hallottak alapján). A határozott menetű konferencia keretében fellelhető volt némi social program is a hét folyamán. Többek közt sor került Rába Quellés gyógyfürdős lubickolásra és persze némi ismerkedős estes pálinka/fröccs-kóstoltatásra is, amiből természetesen a szervező szakkollégisták sem maradhettek ki. ;)

S ha mindez még nem volna elég, akkor nem is kell, hogy az legyen! Mindenkit visszavár a Téli Egyetem szintén szakkollégiumi keretek között (és szintén Dr. Karácsony Gergely programigazgató védnöksége alatt) megrendezésre kerülő nyári párja az Batthyány Summer School. Ezen rendezvény szemben a CERS-el inkább a régió kulturális értékeire fókuszál.

Forrás: Kredit

Szerző: Lángi Izabella

ASZTALTÁRSASÁGOK

Az Asztaltársaságok

A szakkollégiumi tevékenység nem merül ki csupán a szakkurzusok látogatásában. A kiscsoportos, kurzusrendszerű képzés mellett a Szakkollégium nagy hangsúlyt helyez a szakkollégisták önálló elhatározáson alapuló, saját kutatótevékenységének támogatására, valamint a közös kutatómunkában rejlő lehetőségek feltárására.

A csoportos kutatómunka színterei a szakkollégisták által alakított Asztaltársaságok, melyek egy-egy jogterület mélyebb megismerése, illetve valamely kiválasztott jogi-társadalmi probléma alapos feltárása érdekében jönnek létre. Az asztaltársaságokat a közös szakmai érdeklődési kör hozta össze, és a tudományos tevékenységbe fektetett komoly munka lendülete viszi előre. A tevékenységet az asztaltársaságok titkárai koordinálják, a kutatási irányt és módszert, valamint a munka menetét azonban a szakkollégisták közösen határozzák meg. Év közben minden asztaltársaság segítségül hívott egy-egy szakértőt az Egyetem oktatói köréből, akik tutorként működnek közre, és tapasztalatukkal, szakmai jártasságukkal segítik a fiatal tehetségek kutatómunkáját. Az asztaltársaságok a 2008/2009. tanév kezdetekor jöttek létre, valamennyi szakkollégista közreműködése mellett. Büntetőjogi, cégjogi, valamint társadalomtudományi asztaltársaság alakult.

A következő oldalakon ezen asztaltársaságok munkájának összefoglalásaként létrejött tudományos publikációkat találhatja meg az Olvasó. Szeretettel ajánljuk mind a szakmai, mind az érdeklődő laikus olvasóközönség szíves figyelmébe a Szakkollégium fiatal kutatóinak munkáit! Legjobb reményeink szerint hasznos, gondolatébresztő, és igényes tudományos munkákat adhatunk át Önöknek!

TÁRSADALOMTUDOMÁNYI ASZTALTÁRSASÁG

VÁLSÁG 2008

SZERZŐK:

Aradi Csilla, Sipos Dóra, Keserű Barna Arnold, Kálmán János, Farkas Ádám

Jelen dolgozat kereteiben Asztaltársaságunk a 2008-as év végére erejét, sokak szerint csupán kezdeti erejét megmutató válság kapcsán kíván néhány fontos kérdést felvetni és az adott terjedelmi keretek között megválaszolni. A következő oldalakon szó lesz az új világregend problémájáról és a XXI században kiformalódó világregend főszereplőiről: Kínáról és a Kis Tigrisekről, Oroszországról, Európáról, vagyis az Európai Unióról és az Amerikai Egyesült Államokról, pontosabban jelenlegi helyzetükről, problémáikról és belátható közeljövőjükről.

I. A RÉGIBŐL AZ ÚJBA, AVAGY AZ ÚJ VILÁGREND ALAPKÉRDÉSEI

„... a helyi, a nemzeti, a szupranacionális és globális szintek egyidejű jelentőségét tudatosítjuk. A kölcsönös függőségek globális rendszere miatt megkerülhetetlen a szupranacionális és globális együttműködés.”¹

(Szabó Gábor)

A Szovjetunió összeomlásával biztossá vált az, amit előtte még csak sejteni és várni lehetett: a jaltai világregend véget ért. Olyan tény ez, mely aztán az események alakulásával összeölelkezve különböző tézisek sorát vontta maga után. Elméletek születtek „a történelem végéről”², a III. világháború veszélyének minimalizálódásáról, a világ egységesüléséről, a

---

¹ SZABÓ Gábor: A decentralizált világregend eszméje és a globális irányítás realitásai, Politikatudományi Szemle 2004. 3. szám, 50. oldal

² FUKUYAMA Francis: A történelem vége és az utolsó ember c. munkájának címe és vezérgondolata nyomán

nemzetállamok korának végéről, az egyetemes emberi „civilizációról”, a vasfüggöny leomlásával az USA tartós hegemóniájáról, majd a rövid eufória után az új típusú veszélyekről, melyek a biztonságot fenyegetik, a Nyugat testén sokáig lelezett sebekről és fekélyekről, a civilizációk összecsapásáról és a Nyugat egét elsötétítő új hatalmakról.

Számos szempont ütközött meg egymással minduntalan a céllal, hogy a világban rendszert találjanak, olyan rendszert mely alapján a bolygó eseményei értelmezhetővé válnak. Ilyen elmélet úgy véljük több is született, melyek a maguk aspektusaiban jól kezelhető elemzéseket nyújtottak. Egy ezek közül Samuel P. Huntington elmélete a civilizációk összecsapásáról, melyben lényegében sikerült körvonalaznia a kialakulóban lévő új világrend legfontosabb szereplőit és azok néhány olyan jellemzőjét, melyekre a Brzezinski típusú elemzők ügyet sem kívántak vetni. Másik fontos elméleti típus közé sorolható a new york-i állami egyetemen működő Fernand Braudel Center világrendszer-kutató szemlélete, melyről Magyarországon – többek között – Szigeti Péter adott áttekinthető ismertetést „Világrendszernézőben” c. kötetében.

Mindezek ellenére azonban fontosnak tartjuk kiemelni, hogy a jelenlegi átmeneti időszak tanúi lehetünk, s ebbéli hitünkben megerősít John Lukacs gondolata a nagy történelmi korszakok végéről és arról, hogy ezek még akár évszázadokon át éreztetik változtató hatásukat, mire az új rend megszilárdul. Jelen esetben úgy véljük az átmeneti korszak második szakaszában vagyunk, és az előző nagy korszak lezárultát a második világháború vége jelentette. Azzal ugyanis, hogy világunk domináns részeit keleti és nyugati blokkra osztották egyfajta kényszerű „csoportfejlődés” valósult meg, mely azt a képet plántálta belénk a szovjet rendszer összeomlásával, hogy vannak nagy győztesek és mintakövetésre kárhoztatott nagy vesztesek, illetve azt, hogy a XX. század a demokratizmus és kommunizmus antagonisztikus ellentétének százada volt, melynek most már vége.

Ismételten John Lukacs gondolatait idézve azt kell mondanunk ez a kép hamis és illuzórikus. Az előző század ugyanis inkább volt a nacionalizmusé, mint a fentebb idézett párharcé. A wilsoni nemzeti önrendelkezés tézise kiengedte a nacionalizmus szellemét a palackból, melyet a jaltai világrend koalíciós jellege csak elaltatott, s mely most ébred fel újra, a klasszikus értelmezésétől eltérő színezetben, s ezt Huntington civilizációs felismerése úgy vélem tudat alatt nagyon jól írta le.

Értelemszerűen biztosak azok a jellemvonások, melyeket a biztonságpolitika szakértői rajzoltak körül az új világrend kapcsán. Ilyen az erőközpontok átrendeződése, az amerikai hegemónia hanyatlása, a kulturális-etnikai ellentétekből fakadó veszélyek és konfliktusgócok felértékelődése, illetve az új típusú veszélyforrások fajsúlyossá válása. Ezek

lereagálása azonban az elmúlt korszak, vagy ha úgy tetszik világrend, „főhőseitől” azonban messze nem mondható ésszerűnek, s ebből is következik az, amit egyetlen múlt századból való munka címével össze lehet foglalni: „A Nyugat Alkonya”³.

A világrend multidiszciplináris kutatást igénylő kérdésének vizsgálata már így is könyvtáryra rúg, így jelen keretek között a számtalan kérdés közül a következőkről kívánunk néhány gondolatot közölni:

- Melyek az új világrend legalapvetőbb fogalmai?
- Néhány gondolat az elemzésről.
- Az új erőközpontokról, vagyis a világrend alakítóiról.
- Az új fenyegetésekről az erőközpontoktól elvonatkoztatva.

E kérdések közül több olyan is van, melyek részint már megválaszolást nyertek, pontosabban melyeknek tárgyában már születtek fontos és felhasználandó válaszok. Magunk a terjedelmi korlátok és kutatásaink eddigi alakulása okán a teljesség igénye nélkül vetnénk fel néhány gondolatot e kérdésekkel kapcsolatban, kikerülve azt a szintén alapvető fontosságú feladatot, hogy ezeket a generális kérdéseket további számos kérdésre bontsuk.

MELYEK AZ ÚJ VILÁGREND LEGALAPVETŐBB FOGALMAI?

A kérdésre adott rövid válasz álláspontunk szerint úgy szólna, hogy a világrend alapfogalmai és vizsgálati tényezői egy három pólus által határolt erőteréből kerülnek ki, melynek „csúcseit” a jog- és államtudományok, a közgazdaságtudományok és a biztonságpolitika adja. Ez behatárolás már az egyes pólusok tekintetében is multidiszciplináris jelleget eredményez, hiszen egyik kiemelt tudomány sem önmagában- és önmagáért való. Ez pedig annak az alapfeltételnek kísérel megfelelni, hogy az elemzés során a valóságnak leginkább megfelelő képet alkossunk.

Ha e vonatkozásban központi fontosságú struktúrákat kellene meghatározni, akkor valahol a developmentalista és a világrendszer-kutató irányzat közé ékelődve, a teljesség igénye nélkül helyeznénk előtérbe a *nemzetállam*, *régió*, *civilizáció* és *globalitás* fogalmait. E fogalmak pontos meghatározása a három fent megidézett tudomány tételei alapján, de sok tekintetben a jelenleg uralkodó nézeteket tükröző torziók nélkül lenne szükséges, ezt azonban jelen keretek között nem lehet kellő igényességgel megtenni. Általánosságban azt kell mondanunk, hogy az új világrend tekintetében téves feltevések és illuzórikus vágyak sora határozza meg ezen fogalmak értelmét, melyekben a profitorientáltság éppúgy káros befolyást gyakorolt,

---

³ Oswald SPENGLER azonos című munkája nyomán.

mint a liberális demokrácia világhódításának ideája, az állami keretek meghaladásának utópisztikus képe, vagy éppen a jelentékeny biztonsági kockázatok elmúlásának reménye. „Ezért: világmértékben a centrum-félperiféria-perifériák közti függési és alávetettségi összefüggésekben, nemzetállami cselekvési szinten és helyi, lokális szinten egyaránt bírálni kell a fennállót.”⁴

Álláspontunk szerint mikor kategorikusan kijelentjük, hogy a nemzetállamok kora lejárt, talán kis túlzással azt is mondhatnánk, hogy arcpír nélkül hazudunk és ezt a Lukacs által adott korszakértelmezés, a Francis Fukuyama „Államépítés” c. munkájában megmutatkozó „párfordulás” és úgy vélem a jelenleg is csapongó gazdasági válság egyaránt igazolja. Ez persze nem azt jelenti, hogy a realista biztonsági elméleteket követve minden vizsgálendő jelenségnek alfája és ómegája a nemzetállam lenne, hogy ez volna a legfontosabb szint. Ez csupán azt jelenti, hogy a nemzetállam véleményünk szerint még mindig módfelett fontos tényezője a világjelenségeknek, mellyel nem célszerű mostohagyermekként bánni, s elvenni tőle olyan fontos komponenseket, mint példának okáért a nemzetgazdaság fogalma és jelentése, a védelmi potenciál, vagy a nemzeti jellegből adódó specialitás lehetősége.

Továbbhaladva ezen fogalmak között a régió lenne az a bástya, melynek az új rendben úgy látjuk – elsősorban gazdasági, majd pedig nemzeti-kulturális együttműködési szempontból – jelentősen erősödnie kell és amely egyes elemzések szerint folyamatosan erősödik is. A régiók, mely e megközelítésben egymással történelmi ívű, földrajzi közelségre épülő, – immár – nemzetállamokból álló kapcsolatrendszerrel jelentenek, megfelelő politikai kultúra és magatartás mellett jelentős előnyökkel bírhatnak a „csupán” gazdasági érdekekre és az ezeket kísérendő idillikus elméletekre épülő kapcsolatokkal szemben, hiszen a közös történelmi emlékek – jók vagy rosszak –, az egymásra hatást gyakorló kultúrák és az évszázados kapcsolatok a gördülékeny együttműködés alapjait kiválóan szolgálhatják. E megközelítésben pedig a régiókat a huntingtoni civilizációk kisebb méretű, de szorosabb összetartozást feltételező másaként is lehetne értelmezni.

A civilizációk elemzése tekintetében talán ésszerűtlen volna jelentősebb fejtegetésekbe bocsátkozni, hiszen a huntingtoni civilizáció fogalom úgy látjuk egyetlen korrekcióval felhasználható, ez pedig abban merül ki, hogy az objektivitás jegyében nem látjuk értelmét az ún. „agresszív civilizációk”⁵ elkülönítésének, ez ugyanis a Nyugat szempontjait és quasi

---

⁴ SZIGETI Péter: Norma és valóság, Universitas-Győr Kht., Győr, 2006., 359-360. oldal

⁵ HUNTINGTON S. P.: A civilizációk összecsapása és a világtrend átalakulása c. munkájának fogalomkészlete nyomán

felsőbbrendűségét tükröző meghatározás. S. P. Huntington civilizációértelmezése tehát mérvadónak tekintendő, azonban fontos kijelenteni, hogy a civilizációk és az erőközpontok sok esetben nem esnek egybe. Emellett vélelmezhetőek az egyes civilizációk közti bizonyos fokozott kapcsolódási lehetőségek, vagyis megnevezhetnénk ún. összetartó civilizációs csoportokat (például a Nyugatot és az Ortodox (oroszcivilizációjú) civilizációt azzal a feltevéssel, hogy az erőviszonyok rohamos változása miatt nagyobb esélyt látunk a Nyugat és Oroszország, mint Oroszország és a hátában erősödő Kína tartós együttműködésére).

Az utolsó a fentebb sorolt központi fontosságú struktúrákból a globalitás, melyet Szigeti jól érthetően meghatároz, mikor azt írja: „a modern világrendszer egységese éppen abban rejlik, hogy ez az egyetlen olyan világgazdaság, amely nem alakult át világbirodalommal (tehát olyan egységgé, amely politika irányvonalával teljes gazdasági rendszerét átfogja).”⁶

A globalitás tekintetében tehát egy olyan elsődlegesen és dominánsan gazdasági jellegű struktúrára kell gondolnunk, mely korunk technikai-tudományos fejlettségi szintje mellett valóban képes a teljes bolygót átfogni és annak szinte minden pontján érvényesülni, illetően formán pedig a nemzetállami és regionális, sőt a civilizációs szint fölé emelkedni, illetve befolyásolni ezen szinteket. Fontos azonban belátni, hogy ezt a nyomásgyakorlási készséget korlátok közé kell szorítani, még ha ez profitkieséssel is jár, mivel már túlhaladtunk azon a ponton, mikor kritikussá vált ez a fajta államok- és nemzetekfelettség, legyen szó centrum-félperiféria-periféria viszonyáról, a környezeti ártalmakról, a nemzetköziség, vagy inkább nemzetekfelettség szervezetbűnözésre való áttérjedéséről, esetlegesen a nemzeti és etnikai indulatok túlfűtöttségéről.

NÉHÁNY GONDOLAT AZ ELEMZÉSÉRŐL

Az vasfüggöny leomlása nyugodtan mondhatjuk, hogy szabadjára engedte az ökonomizmust, s ez a gondolat a világrend kérdésének kutatására is erőteljesen rányomta a bélyegét, akárcsak a nyugatiasítás nagy eszménye. E két túlfűtött „irányzat” a hidegháborúban erőre törő realista és neorealista világszemléletre telepedve úgy gondolom hamis és illuzórikus képet festett világunk alakulásáról, vagy legalábbis nem adott teret az átfogó vizsgálatnak. A Nyugat a maga „egysíkúsága”, kis túlzással mondhatjuk talán, hogy „korlátoltsága” miatt lemaradt, a „nagy sakktabla”⁷ totálisan

---

⁶ SZIGETI Péter: Világrendszernézőben, Napvilág Kiadó, Budapest, 2005., 49. oldal

⁷ BRZEZINSKI Zbigniew: A nagy sakktabla c. munkájának címzése nyomán, e munka ugyanis a realista gyökerű amerikai „biztonságpolitikai” szemléletet jól tükrözve végigvezetett egy olyan elképzelést, mellyel az Egyesült Államok

átrendeződött, több szereplős lett, és a vizsgálati tényezők is messze túlszárnyalták a GDP és fegyveres erő centrikus gondolkodást.

A figyelemre méltó szemléleti forradalom Kínából érkezett, ami álláspontunk szerint messze nem meglepő. A CNP – Comprehensive National Power – lett az, az alapvetően biztonságpolitikai irányultságú mutató, melyet véleményünk szerint a világtrend elemzése tekintetében bármely tudomány képviselője eredményesen használhat.

„Az *össz nemzeti erő* a mai kínai stratégiai gondolkodás központi fogalma a CNP egy korszerű, integrált, több tényezőtől származó és többretegű mutató (indikáns), nemzetközi összehasonlításra alkalmas többdimenziós érték, viszonyszám (koefficiens), illetve annak mérésére, kiszámítására szolgáló eljárás (kalkulus). Elméleti szempontból a CNP egy új, multidiszciplináris társadalomtudományi kategória. [...] Az *össz nemzeti erő* azonban összetettebb, *általánosabb mutató*, amely a katonai potenciál mellett mindazokat a tényezőket magába foglalja, amelyek stratégiai szinten meghatározzák az egyes államok egymáshoz viszonyított hatalmi súlyát, érdek megjelenítő, érdekvédelmi és érdekvényesítő képességének mértékét, kiterjedését vagy éppen határait, korlátait.”⁸ A CNP egy komplex összetételű mutató, melynek van „durva-” és „finomszerkezete”. Ezek a szerkezetek tartalmazzák azokat a nagy számban fellelhető tényezőket, melyek alapján megállapítják egy adott állam/hatalom erejét. Ezek a tényezők a teljesség igénye nélkül: a természetes erőforrások, a terület, a lakosság, az ásványkincsek és energiahordozók, a gazdaság, a tudomány, a technika, a katonai erő, a politika, a külügyek, a kultúra, az oktatás, a szervezés/vezetés/irányítás/tervezés, illetve természeti, külpolitikai, belpolitikai-társadalmi feltételek változása és a hozzájuk történő alkalmazkodás képessége.

Természetesen az *össz nemzeti erő* mutatója egymagában nem elégséges a világtrend komplex elemzéséhez, sőt a biztonságpolitika terrénumában is „csupán” egy mutató, mégis nagyon fontos abból a szempontból, hogy rávilágít a kiegyensúlyozottság igényére. A vizsgálat tekintetében tehát szakítanunk kell azokkal a szemléletekkel, melyek túlértékelték az egyes szereplők gazdasági, vagy jog- és államtudományi, illetve biztonságpolitikai jellemzőit. A „csőlátás” korát és eszmeiségét a Távol-Kelet letiporta, s nem csak a Kínai Népköztársaság, bár leginkább ott tapintható ki ez a korszakváltás.

---

hegemóniára tehet szert és meg is őrizheti azt, mintegy abszolút győzteseként a hidegháborúnak, totális és egyedi szuperhatalomként kerülhetett volna a világ fölé.

⁸ NAGY László, RÁCZ Lajos: Nemzetközi erőközpontok a 21. század elején, *Hadtudomány* 2008. 1-2. sz., e. változat, 79. oldal (letöltve: 2008.05.01.) (forrás: http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2008/1_2/070-082.pdf)

Kína nem liberális demokrácia, gond nélkül fojtja el a gondterhes, rebellis megmozdulásokat ha kell, – gondoljunk csak a közelmúltbéli tibeti eseményekre – sőt rendszeresen végrehajt kivégzéseket – legutóbb nagy visszhangot keltett a mérgező bébiételt gyártó cég vezetőinek kivégzése – mégis feltörekvő és stabil hatalom, s annak ellenére, hogy népköztársaság piacósította gazdaságát, oszlopos tagja a világpiacnak, és nagyon sok szempontból azt mondhatjuk hogy figyelemre méltó és messze nem lebecsülendő. A példa pedig más-más szempontból de ráhúzható a Kis-Tigrisekre, néhány közel-keleti fajsúlyos államra, de erőteljesebb korrekcióval Japánra és Oroszországra is.

Míndez pedig azt bizonyítja véleményünk szerint, hogy már nem lehet egyoldalúan következtetéseket levonni és nem is az a cél, hogy ezt tegyük, hanem az, hogy a valóságot leírjuk, s aztán elemezzük. Ennek biztos módja, ha adott államot, régiót és civilizációt elemezzük jogtudományi, közgazdaságtudományi és biztonságpolitikai szempontból anélkül, hogy ebbe bármilyen elfogultságot vinnénk, s olyan tényezőket kezdenénk értéktételelteni, melyeket az elemzés szempontjából nem hogy felesleges, de nem is szabad.

AZ ÚJ ERŐKÖZPONTOKRÓL, VAGYIS A VILÁGREND ALAKÍTÓIRÓL

„A globalizáció gondolata által hordozott legmélyebb jelentés: a világ ügyeinek határozatlan, szabálytalan és önműködő karaktere, egy centrum... hiánya.”⁹

„Ami a hidegháború után keletkezett, azt a politológusok és a biztonságpolitikai szakemberek nehezen tudták és még ma sem igazán tudják definiálni. Csak azt lehetett biztosan tudni, hogy vége a régi jaltai világrendnek. [...] Ami keletkezett, arról egészen biztosan megállapíthatjuk, hogy nem kétpolusú, [...] kevésbé konfrontatív és lényegesen kooperatívabb a korábbinál, [...] immár nem a nulla összegű játék szabályai érvényesek, [...] gazdasági téren a helyzet bonyolultabb.”¹⁰

E két idézett gondolat nagyon hatásosan írja le a jaltai rendszer „összeomlását” követő, a globalizáció erőterében alakuló új világrendet. Ennek központi szereplői most és a belátható közeljövőben: az Amerikai Egyesült Államok, Oroszország és „csatlósai”, az Európai Unió, Kína, a Kis Tigrisek, Japán és kilógva a sorból a Közel-Kelet. Dolgozatunk további részében a legfajsúlyosabb szereplőkről külön-külön fogunk értekezni, így itt és most az általános tendenciákat kívánom számba venni.

---

⁹ BAUMAN Zygmunt: Globalizáció, Szukits kiadó, Szeged, 2002., 95. oldal

¹⁰ NAGY László: Egy új világrend felé, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Stratégiai Védelmi Kutatóközpont, Budapest, 2004., 14-17. oldal

Elsődlegesen azt kell leszögeznünk, hogy a bipoláris világrend vége után, mára az Amerikai Egyesült Államok hegemon törekvéseinek végjátékát éljük át. „Az Egyesült Államok célja már nem az, hogy megvédje azt a demokratikus és liberális rendet, amely Amerikában lassú eltűnésre ítéltetett. Számára elsődlegessé már önmagának különböző javakkal és tőkével való ellátása vált. Tehát ma már az Egyesült Államok alapvető stratégiai célja a világ erőforrásainak politikai ellenőrzése.”¹¹ A világ az USA minden törekvése ellenére visszafordíthatatlanul multipolárisrá vált, s ez az állapot megerősödni látszik azzal a megkötéssel, hogy a Nyugat-ként említett civilizáción belül egyre fokozódó feszültségek lépnek fel az USA és az EU között éppúgy, mint ezek belsejében külön-külön.

Az új sokközpontú világrend első ránézésre kaotikusnak látszik, minden „főszereplőjének” vannak olyan problémái, melyek jelentékenynek tűnnek és kizárják az igazi „világhatalmi” státuszt. Egymáshoz viszonyítva azonban az a megállapítás kíván felszínre törni, hogy amíg a Nyugat leszálló ágban van jelenlegi magatartása mellett, addig Oroszország számos problémája mellett újra „magára talál”. Kína évezredes múltjához hűen felemelkedni látszik, Japán a legújabb események tükrében kezd érdeklődést tanúsítani régi mivolta iránt, a Kis Tigrisek pedig csendben menetelnek a hatalmi státusz felé. Az egyetlen kihúzó pont az Iszlám világ, pontosabban a Közel-Kelet, melyre jelenleg, mint válsággócra tekintünk, azonban ez egy rendkívül egysíkú nézőpont. Úgy látom, „itt” Nyugaton hajlamosak vagyunk megfeledkezni arról, hogy az iszlám hívei a világban szinte mindenütt jelen vannak társadalom rétegződés tekintetében éppúgy mint geográfiai értelemben, s oszlopos szereplői annak a „játszmának” mely megingathatja a nyugati civilizációt. Most pedig, 2009 derekán a begyűrűző gazdasági válság megmutatja, hogy mennyi és mennyi tényező van, mely a Nyugatot gyengíti, s ez nem valamiféle apokaliptikus következtetésre vezet, hanem arra, hogy a Nyugat gyengülésével arányosan erősödhetnek riválisai, az új erőközpontok.

AZ ÚJ FENYEGETÉSEKRŐL AZ ERŐKÖZPONTOKTÓL ELVONATKOZTATVA

Dolgozatunk jelen részében az utolsó fontos kérdés, hogy képesek vagyunk-e az erőközpontoktól és államoktól/civilizációktól függetlenül is lajstromba venni az esetleges veszélyforrásokat. Megnyugtató, hogy a biztonságpolitikai szakemberek – főként kényszer hatására, amit a terrortámadások jelentettek (a madridi robbantások, szeptember 11-e, vagy a londoni metróban történtek) már komoly figyelmet szentelnek ennek a kérdésnek. Nem elégséges azonban, hogy csupán a biztonságpolitikai szakemberek foglalkozzanak mélyrehatóbban a kérdéssel, az is kell, hogy a

---

¹¹ TODD Emmanuel: A birodalom után, Allprint kiadó, Budapest, 2003., 35. oldal

tudományos diskurzus többi részében is megjelenjenek ezek a gondolatok, s ne csak hangsúlyosító/sarokba szorító példalózás, hanem értelmezés tekintetében is.

Jelen terjedelemben, mintegy figyelemfelhívó és figyelmeztető zárógondolatként emelnénk ki ezeket a veszélyforrásokat, melyeknek már-már saját irodalma van, bízva abban, hogy a dolgozat további részeivel együtt sikerül elérnünk, hogy a világtrend párvját ritkító fontosságú kérdésében újabb gondolatok szülessenek, s ne csak a civilizációk, hanem a következő veszélyforrások mindegyikének kérdése kapcsán is:

- „Államkudarc
- Energiabiztonság
- Fertőző betegségek terjedése
- Illegális fegyverkereskedelem
- Környezetbiztonság
- Szegénység és illegális migráció
- Szervezett bűnözés
- Terrorizmus
- Tömegpusztító fegyverek proliferációja”¹²
- Aszimmetrikus háború – helyi, etnikai konfliktusok

II. AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK DILEMMÁI A 21. SZÁZAD HAJNALÁN

„Egy nemzet igazi ereje nem gazdagsága mércéjéből és serege hatalmasságától, hanem eszméinek kiapadhatatlan erejéből fakad.”

(Barack Obama)

IDENTITÁSBELI ALAPVETÉS

Mára egyértelművé vált, hogy az USA nem az, ami egykoron volt. Arról koránt sincs szó, hogy elvesztette volna „szuperhatalmi” státusát, de a világban betöltött pozíciói egyre nehezebben körülhatárolhatóak. Az Amerikai Egyesült Államok nem tudja pontosan definiálni önmagát, nem találja saját identitását. Találó Samuel P. Huntington e témában írt művének címe: Kik vagyunk mi? Ez a kérdés jellemzi napjainkban Amerikát, és sokan a kérdésre adott választ az újonnan megválasztott elnöktől, Barack Husszein Obama-tól várják. Az amerikai nép nem pusztán egy elnököt lát benne, hanem egyfajta messiást, aki megmutatja az ország számára a helyes

---

¹² Új típusú biztonsági kihívások, Biztonságpolitikai Szemle, e. változat, (letöltve: 2009. február 7.), (http://bizpol.playhold.hu/?module=corvinak&module_id=4&cid=19)

utat és képes lesz megújítani az amerikai identitást. Azt, hogy ez az elvárás milyen hatalmas feladatot jelent az újdonsült elnök számára, a következő oldalakon fogjuk tárgyalni. Röviden kifejtjük, mely területeken kell az Államoknak újraértelmezni önmagát, illetve mely területeken van szükség paradigmaváltásra.

2001. szeptember 11. után drámai mértékben elszaporodtak az utcákon, a házakon az amerikai zászlók. A korábbi napokhoz képest huszonöttször több zászló fogyott az üzletekben. Ez a szignifikáns változás mutatja, hogy a tragédia hatására az emberek mennyire fontosnak érezték a nemzeti identitásukat kimutatni. De aztán ahogy teltek a hónapok, a zászlók kezdtek eltűnni a házakról, és bár több maradt kint, mint a terrortámadás előtt, de ugyanakkor kevesebb is, mint az azt követő nemzeti sokk idején. Vajon melyik állapot tekinthető a nemzeti identitás mércéjének? Csak a veszély képes összehozni az amerikaiakat? Oszama Bin Ladenre van szükség ahhoz, hogy egy amerikai képes legyen azonosulni a hazájával?

Az amerikai identitást nehéz meghatározni, mert több összetevője van és ezek jelentősége a történelmi korszakokkal együtt változott. Huntington professzor az alábbi összetevőket különíti el, feltüntetve, hogy melyik játszott fontos szerepet az adott korban.

1. táblázat¹³

	Etnikai	Faji	Kulturális	Politikai
1607-1775	igen	igen	igen	nem
1775-1940	igen	igen	igen	igen (kivéve 1840- 1865)
1940-1965	nem	igen	igen	igen
1965-1990	nem	nem	igen	igen
1990-	nem	nem	?	igen

Az amerikai társadalom egy teremtett, mesterséges társadalom, melynek alapjait 17-18. századi, többségében brit és protestáns telepések tudatosan rakták le. Az ő értékeik, kulturális jellemzőik, intézményrendszerük

¹³ Samuel P. HUNTINGTON: *Kik vagyunk mi? Az amerikai nemzeti identitás dilemmái*, Európa Kiadó, Budapest, 2005, p. 75.

határozta meg az USA további évszázadait. A függetlenedési szándék erősödésével a telepeseknek ideológiailag is meg kellett határozniuk Amerikát. Ezek az elméleti alapok jelentették az angol gyarmatbirodalomtól való elszakadás kulcsát. A 19. század végére az etnikai összetevő kibővült a németekkel, az írekkel, a skandinávokkal, majd a második világháború után sok dél- és kelet-európai bevándorlóval. Ennek következtében a 20. század közepére az etnikum elvesztette jelentőségét a nemzeti identitás szempontjából, Amerika sokszínű lett. A faji összetevő is erre a sorsra jutott, a polgári jogi harcok küzdelmeinek köszönhetően. 1965-ben elfogadták az *Immigration and Nationality Act*-et, mely a faji származáson alapuló kvótarendszert eltörölte s radikális változást hozott az amerikai bevándorlási politikában.¹⁴

Az 1970-es évekre az amerikai identitást a kultúra és az abból kitermelődő Hitvallás határozta meg. A kifejezést Gunnar Myrdal tette népszerűvé 1944-ben megjelent, *Az amerikai dilemma* című könyvében. A Hitvallásban megtestesülnek az Amerikát jelképező politikai elvek, azaz a szabadság, az egyenlőség, a demokrácia, az individualizmus, az emberi jogok, a jogállamiság és a magántulajdon.¹⁵ A Hitvallásra jellemző, hogy alapelvei rendkívül tartósak, a 20. századig az amerikaiak többsége elfogadta (kivéve, amikor a déliek igazolást próbáltak találni a rabszolgaságra) illetve az elvek többsége a protestáns értékrendszerből származik.

A 18. század közepéig az amerikaiak a faj, etnikum, kultúra törésvonalak mentén határozták meg önmagukat. A Hitvallás akkor került előtérbe, amikor a britektől való elszakadás gondolata megerősödött. Hiszen az amerikaiak és a britek e vonatkozásokban egy népet alkotnak. Ezért csak a politikai eszméikkel támaszthatták alá függetlenedési szándékukat. Ezeknek az elveknek a kibontakozását jelentette a Függetlenségi Nyilatkozat megszületése. A benne foglalt politikai elveket magától értetődőnek tekintették. Amerika – a Carl Schmitt által a politikai fogalmán belül alkalmazott – barát/ellenség megkülönböztetést a Hitvallás alapján tette meg. Az alapján viszonyultak a többi országhoz, hogy azok mennyiben hasonlíthatnak politikai rendszerükben az övékéhez.

Politikai értelemben a Hitvallás akkor érte el csúcspontját, amikor a második világháborúban az emberek egyöntetűen támogatták az országot. A háború egységesítő hatása, az 1900-as évek elején bevándorló külföldiek sikeres beilleszkedése, a hidegháborús feszültség, a faji megkülönböztetés

---

¹⁴ PUSKÁS Julianna: Az Egyesült Államok bevándorlási politikája (1890-1990), in: *Regio - Kisebbség, politika, társadalom*, 4. évf. (1993.) 3.sz. <http://209.85.129.132/search?q=cache:WN4vL8Unp7UJ:epa.oszk.hu/00000/00036/0015/pdf/10.pdf+bev%C3%A1ndorl%C3%A1si+t%C3%B6rv%C3%A9ny+1965&hl=hu&ct=clnk&cd=2&gl=hu&client=firefox-a>, 2009.03.11.

¹⁵ HUNTINGTON: *op. cit.* p. 86.

felszámolása és a rendkívüli gazdasági fejlődés kedvező volt a nemzettel való azonosulás szempontjából¹⁶. Az 1960-as években azonban felerősödtek a dekonstrukcionista mozgalmak. Ezek Amerika pluralitását hangsúlyozták. Az „olvasztótégely” metafora helyett sokkal inkább az ország sokszínűségét, kulturális, faji, etnikai tagoltságát helyezték előtérbe. Támogatták, hogy a bevándorlók megőrizhessék saját identitásukat, soknyelvű Amerikát akartak, az amerikanizálást elvetették.

A MEXIKÓI BEVÁNDORLÁS ÉS A HISPANIZÁLÓDÁS

A plurális társadalom kapcsán jutunk el napjaink Amerikájának egyik legnehezebben kezelhető kihívásához, a mexikói bevándorláshoz és a hispanizálódáshoz. A 20. század végén tapasztalható hatások, ha ilyen ütemben folytatódnak, Amerikát kulturálisan és nyelviileg is kettéosztott angol-spanyol társadalommá változtathatják. Ennek a jövőképeknek a fő mozgatórugója a mexikói bevándorlás. „A mexikói bevándorlás az amerikaiak által Mexikótól az 1830-as és 1840-es években erőszakkal elvett területek demográfiai reconquistá-ját eredményezheti...”.¹⁷ Az már most is tisztán látható, hogy a két ország között a demográfiai határ elmosódottá vált, a területen kevert, félig mexikói, félig amerikai társadalom alakult ki.

A mexikói bevándorlás más, mint a korábbiak, ezért nem tud rá az Egyesült Államok megfelelő választ adni. Röviden áttekintjük azt a hat csomópontot, melyek Huntington szerint a differenciát okozzák.

Az első meghatározó tényező a két ország szomszédsága. A fejlett világba tartozó országok egyikét sem köti össze szárazföldi határ egy harmadik világba tartozó állammal. Amerika esetében viszont van ilyen határ, sőt. 3141 kilométer hosszan érintkezik egymással a két ország. A korábbi bevándorlási hullámok során az Európából érkező migránsoknak a több ezer kilométer széles Atlanti-óceánt kellett átszelniük, a mexikóiaknak viszont csak egyetlen vonalon kell átlépniük. A közelség miatt a bevándorlás költségei nagyságrendekkel kisebbek, és az áttelepülők könnyedén kapcsolatban maradhatnak hazai rokonaikkal.

Ezekből az előnyökből fakad a bevándorlók hatalmas száma. 1965 után emelkedett meg látványosan a mexikói bevándorlók száma, s a 2000-es évek elejére az arányuk drámaian megnőtt a bármely más országból származókéhoz képest. A második legtöbb bevándorlót adó ország Kína, de ez is csupán ötöde a mexikói mutatóknak. A külföldön született amerikai népesség 27%-a volt mexikói az ezredfordulón. A legfrissebb adatok szerint a teljes amerikai populáció 15,1 %-a latin-amerikai, megelőzve ezzel a fekete bőrtűket. Az amerikai lakosságnak pedig a 10,7%-a beszél

---

¹⁶ HUNTINGTON: *op. cit.* p. 223.

¹⁷ *Loc. cit.* p. 349.

anyanyelvi szinten spanyolul. S minthogy a mexikóiak 76%-a katolikus, a bevándorlók megőrizve vallásukat, 24%-ra duzzasztották az Egyesült Államokban élő katolikusok arányát.

Az 1965-ben megszületett bevándorlási törvény korlátozásainak hatására a törvénytelenül bevándorlók száma drasztikusan megemelkedett. Az azóta eltelt négy évtized alatt majd tízszeresére nőtt a határőrség által elfogottak aránya. Egyes becslések szerint a ma bevándorló mexikóiak kétharmada törvénytelenül lépi át a határvonalat.¹⁸ 2000-ben az Államokba illegálisan bevándorlók 69%-a volt mexikói. Ez huszonkétszer akkora, mint a második helyezett salvadoriaké.

A szétszóródás alapvető fontosságú az asszimilációhoz. A hispanók viszont előszeretettel csoportosulnak egy helyen: a mexikóiak Dél-Kaliforniában, a kubaiak Miami-ban, a dominikaiak New Yorkban. Kaliforniában a Mexikóból érkezettek száma meghaladja az Európából és Ázsiából érkező bevándorlók együttes mennyiségét. Becslések szerint 2010-re hispanók teszik ki Los Angeles lakosságának 60%-át. Ez a jelenség nagy nehézségeket ró az iskolarendszerre is, ugyanis a tanároknak szembesülniük kell azzal, hogy diákjaik többsége nem, vagy csak alig beszél angolul.

A korábbi bevándorlási hullámok mindig alábbhagytak, ám Mexikó esetében még csak a visszaesés esélye sem látszik. Az állandósult bevándorlásnak három fontos következménye van. Öngerjesztő folyamat, újabb vándorlási áradatot indukál. Minél hosszabb ideig tart, politikailag annál nehezebben kezelhető, mert a bevándorlók is politikai tényezővé válnak. Végül a folyamatosan áradó tömegek akadályozzák a beilleszkedést, életben tartják a nyelvet és kultúrát. Belátható tehát, hogy a mexikóiaknak a folyamatos emberutánpótlás biztosítja identitásuk megőrzését.

Az utolsó meghatározó tényező maga a történelem. Az 1835-1836-os mexikói függetlenségi háború és az 1846-1848-as mexikói-amerikai háború előtt Texas, Új-Mexikó, Arizona, Kalifornia, Nevada és Utah Mexikóhoz tartozott. A mexikóiak történelmi igényt formálnak ezekre a területekre, ezért nem véletlen, hogy volt hazájuk elvesztett részeire vándorolnak át.

Tehát összegezve azt mondhatjuk, hogy a szomszédosság, a mennyiség, a törvénytelenesség, a területi csoportosulás, a folytonosság és a történelmi jelenlét együttesen emelik ki a mexikói bevándorlást a többi közül, és okoz problémát az amerikai társadalomba való beilleszkedéssel kapcsolatban.

A TERRORIZMUS ÉS A BIZTONSÁGPOLITIKAI KIHÍVÁSOK

---

¹⁸ Barry EDMONSTON – Jeffrey S. PASSEL: *Ethnic Demography: U.S. Immigration and Ethnic Variations*, in: Edmonston – Passel (szerk.): *Immigration and Ethnicity: The Integration of America's Newest Arrivals*. Urban Institute Press, Washington, 1994, p. 8.

Az Amerikai Egyesült Államok számára a legnagyobb külpolitikai kihívás a terrorizmus. 2001. szeptember 11-én a World Trade Center ellen elkövetett tragikus terrorcselekmény kényszerpályára helyezte az Államokat, s nem maradt más választása, mint hadat üzeni a szélsőséges iszlám csoportoknak. Azzal, hogy Bin Laden megtámadta Amerikát, kitöltötte azt az űrt, amit a Szovjetunió megszűnése okozott. Az új, rendkívül veszélyes ellenség kijelölte Amerika számára identitásának fő pontját, a kereszténységet. Az USA és az iszlám világ közötti helyzet, a muzulmánok gyűlölete arra ösztönzi az amerikaiakat, hogy vallási és kulturális értelemben határozzák meg önmagukat. Csakúgy, mint a hidegháború idején.

Az iszlám mozgalmak működésüket és szervezetüket tekintve nagyban hasonlítanak a 20. század elején működő kommunista mozgalmakra, de két lényeges különbség felfedezhető. Míg a kommunistákat lényegében egy ország támogatta, addig az iszlámokat több, egymással versengő, akár érdekellentétben álló ország segíti. A másik elhatárolási pont, hogy a kommunisták célja a demokrácia és a kapitalista rendszer felváltása a kommunista rendszerrel. Ezzel szemben a harcos iszlámista csoportoknak nem célja a nyugati társadalmak iszlámmá változtatása. Ehelyett „csak” ártani akarnak nekik, minél komolyabb károkat okozni.

Az, ami az amerikaiak szempontjából terrorizmus elleni harc, sokak szempontjából az iszlám elleni harc, és ez fokozza az USA elleni gyűlöletet. A konfliktust alapvetően meghatározza, hogy az Egyesült Államok segíti Izraelt. De emellett közre játszik a muzulmánok érzéseiben az amerikai hatalomtól való félelem, az irigység a jólét miatt, a harag a kizsákmányolás miatt és a gyűlölet az amerikai kultúra – mint az iszlám kultúra antitézise – iránt.¹⁹ A muzulmánok Amerikát egyre inkább ellenségként kezelik, és ha ezt a sorsot az USA nem tudja elkerülni, tartósan be kell rendezkednie a terrorizmus és a támadó iszlám kultúra elleni harcra. Azonban ez a harc és a védelmi intézkedések odáig vezethetnek, hogy a védeni kívánt személyek alapvető emberi jogai is korlátozások alá eshetnek. A terrorcselekmények elkövetésekor kulcskérdés, hogy milyen könnyen jutnak be az országba az elkövetők. 2001. szeptember 11. után rendkívül megszigorodtak a beutazási és idegenrendészeti szabályok. A modern technikát is segítségül hívta az Egyesült Államok kormánya, ezáltal mindennaposá vált a repülőtereken az ujjlenyomat- és íriszvizsgálat, valamint a biometrikus útlevel.

A világ legnagyobb hadigépezete az USA-é. Messze az amerikaiak költik a legtöbb pénzt katonai kiadásokra. A 2009-re előirányzott amerikai katonai költségvetés 700 milliárd dollár, ez kilencszerese a második legtöbbet költő

---

¹⁹ HUNTINGTON: *op. cit.* p. 560.

Nagy Britannia kiadásainak.²⁰ Az Afganisztán, majd Irak ellen indított háborúk megosztották az amerikai társadalmat. Ennek oka elsősorban a látványos sikerek elmaradása és az elhúzódó harcok, az említett óriási kiadások ellenére. A tálibok illetve Szaddam Husszein kormányát ugyan megdöntötték, de a területet a mai napig nem sikerült biztosítani, a fanatikusok merényletei szinte mindennaposak. Az amerikaiak által patronált új afgán kormány befolyása csak Kabulra és környékére terjed ki, az ország többi részében azonban továbbra is a tálib haduraké a hatalom.²¹ A békefenntartás több halálos áldozatot követelt, mint a tényleges hadi események. S noha a Bush kormány népszerűségét a szeptember 11-ei támadás utáni gyors válaszlépések az évig emelték, az elhúzódó és nyilvánvalóan megnyerhetetlen háború pár év alatt George W. Bush-t a legnépszerűtlenebb amerikai elnökké tette. A 2007-es elemzések szerint csakis demokrata kormány követheti a Bush adminisztrációt, és mint utóbb bebizonyosodott, igazuk is lett.²²

AZ AMERIKAI PÉNZÜGYI VÁLSÁG

Végül szót kell ejtenünk az Államok gazdaságáról is, mely alapvetően meghatározza világhatalmi pozícióit. Arról megoszlanak a vélemények, hogy van-e napjainkban gazdasági világválság. Egyes szélsőséges nézőpontok az 1929-es válsághoz hasonlítják, mások pedig létezését is tagadják. Az igazság valahol a kettő között található. Rolf Hess svájci pénzügyi szakember véleményét tartjuk a helyes középútnak. Véleménye szerint ma ugyan csak pénzügyi válság van, de az ilyen természetű recesszió rendszerint a teljes gazdaságot érintő válsággá eszkalálódik. A fontos különbség azonban az, hogy 80 évvel ezelőtt a válság szinte minden ágazatot érintett és minden területen szükség volt az állami beavatkozásra, ma erről szerencsére (egyelőre) nem beszélhetünk.

Alapjaiban érte támadás Amerikát, mint a kapitalizmus bástyáját, s sokan azt hangoztatták, hogy a kapitalista rendszer mondott csődöt. Rolf Hess szerint azonban a rendszer jó, csupán az ember hibázott. Ugyanis a FED (Federal Reserve System) és az ECB (European Central Bank) nem teljesítették azokat a feladatokat, amiért létrehozták őket. Így a kereskedelmi bankok hitelintézetekből spekulánsokká váltak.

---

²⁰http://www.magjarszo.com/fex.page:2008-09-04_Katonai_kiadasok_az_USA_az_elel.bot, 2009.03.15

²¹http://bizpol.playhold.hu/?module=corvinak&module_id=4&cid=32#C, 2009.03.15.

²² NAGY László – RÁCZ Lajos: Nemzetközi erőközpontok a 21. század elején, in: *Hadtudomány*, 2008/1, p. 71.

A válság kezdete 2007 tavaszára tehető, amikor az amerikai ingatlanárak esni kezdtek. A 2000-es évek elején a FED nagyon alacsony kamatokat vezetett be, mely a pénz áramlását a tőkepiacokra irányította, mert nem érte meg bankban tartani a pénzt. Ezzel ugyan élénkültek a cégek befektetései, de a könnyű hitelszerzés lehetősége egyben ösztönözte a lakosságot is a hitelből történő vásárlásra. Az elmúlt években viszont az ingatlanárak robbanásszerűen megemelkedtek és túlnőttek a felvett hitelek biztosításához szükséges fedezeti értéken, ezért a bankok elkezdtek újabb és újabb hitelekkel megkínálni ügyfeleiket, akiket ráadásul sokszor egyre kevésbé ellenőriztek. Az amerikaiak elkezdtek „hitelbe fektetni”, vagyis az átlagember arra adta a pénzét a banknak, hogy azt másnak adják hitelbe, a kamatból származó nyereségen pedig osztoztak. Ám azzal senki nem számolt, hogy mi történik, ha az ingatlanárak, azaz a fedezet értéke elkezd csökkenni. A rossz hitelek miatt olyan pénz veszett el, ami valójában meg sem termelődött, így a bankok közötti hitelkereskedelemben is óriási veszteségek következtek be. Nem lehetett tudni, hogy pontosan mi is volt a bankok mérlegében. A történelmi korú Lehman Brothers és más befektetési bankok csődje pedig kiváltotta az emberek bizalmatlanságát, ami még inkább súlyosbította a pénzpiac instabilitását. A válság enyhítését szolgáló pénzügyi mentőcsomag körül folyamatosak a viták, melyek elsősorban az állami szerepvállalás és a kapitalizmus viszonyát firtatják.

A válság végét még nem lehet látni, de a kiút keresés minden bizonnyal változásokat fog hozni. Az USA számára mind anyagilag, mind pedig morálisan is nagy kihívást jelent, hogy újra bizalmat és erőt tudjon adni az általa képviselt kapitalizmusnak.

ZÁRSZÓ

Összegezve tehát elmondhatjuk, hogy az Amerikai Egyesült Államok még mindig a Föld első számú hatalma, ezt a kínaiak is alátámasztják az általuk kifejlesztett nemzeti összerő mutatóval. De ahhoz, hogy az USA képes legyen megerősíteni vezető szerepét a szuperhatalmak színpadán, rövidesen megoldást kell találnia az identitását kikezdő problémákra, a hispanizálódásra, az iszlámmal való konfliktusára és a gazdasági problémákra. Ha Obama elnök vezérlete alatt az ország képtelen lesz választ adni e kihívásokra, a rendkívüli mértékben fejlődő Kína belátható időn belül átveheti az Egyesült Államok szerepét. Obama felismerte a változás szükségességét, s politikáját is ezen szempont alapján körvonalazta. Vajon képes lesz-e az ígért és remélt változásokat megteremteni Amerika számára? Képes lesz-e Amerikának elhozni az új korszakot és megküzdeni a 21. század problémáival? Zárszóul idézzük Barack Obama reményt keltő jelszavát: „Change can happen”.

III. AZ EURÓPAI UNIÓ

BEVEZETŐ GONDOLATOK

„Közel 500 millió emberrel az Európai Unió lakossága Kína és India után a harmadik legnagyobb a világon. Már önmagában méretei, valamint kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi súlya is fontos világszintű partnerré emeli az Európai Uniót. A világkereskedelem legnagyobb szelete is az Európai Unióé, és itt összpontosul a világ gazdaságának egynegyede.”²³

Ha mindehhez még hozzáteszük, hogy a világon megtermelt javak csaknem egyharmada származik az EU-ból, GDP-je meghaladja az Egyesült Államokét, illetve hogy az euró a dollár után a második legelfogadottabb fizetőeszköz a világon.²⁴, akkor ez alapján egyértelműen kijelenthető, hogy az Európai Unió napjaink világhatalmi rendjében jelentős szerepet kell, hogy betöltsön (kellene, hogy betöltsön). Ugyanakkor e pozíció vizsgálatakor nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az Európai Unió nem egységes „állam”, hanem tagállamok alkotják, melyek mindegyike külön-külön is sajátos helyzetet tölt be a hatalmi rendszerben, illetőleg nagymértékben megőrizve szuverenitását, önálló gazdasággal, politikával stb. rendelkezik.

A fentiekben ismertetett adatok azt sugallják, hogy amennyiben az Európai Unió valóban egységes államszövetségként lépne fel, feltehetően a világ első számú hatalmai között tarthatnánk számon. Azonban a helyzet nem ennyire egyszerű. Az Európai Uniót alkotó tagállamok hosszú történelmi fejlődés során kialakult, az időben messzire visszamutató hagyományokkal rendelkező államok, melyek ragaszkodnak szuverenitásukhoz – vagy legalábbis annak egy részéhez. Más részről azonban kényszerítve is vannak az összefogásra, az egységes fellépésre, egyenként ugyanis háttérbe szorulnának a világhatalmi porondon. A kulcskérdés tehát igazából az, hogy sikerül-e megtalálni az „arany középutat” az önállóság és az egység között, hogy a tagállamok milyen mértékben hajlandóak feláldozni szuverenitásukat az erősebb pozíció megszerzése érdekében.

Az Európai Unió a II. világháború után nem azért jött létre, hogy világhatalom legyen: sokkal inkább a széthúzó európai államok összefogása motíválta megalakulását. Ugyanakkor az utóbbi fél évszázadban egyre több és fontosabb területre tört be, ami megváltozott identitására utal. Egyelőre

---

²³ Az EU szerepe a világban. Az Európai Unió külpolitikája; Európai Bizottság, Kommunikációs Főigazgatóság; a kézirat lezárva: 2007. június; 3. o.
Interneten: <http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/67/hu.doc> (2009.03.06.)

²⁴ Az Európai Unió gazdasága. Minden, amit az EU gazdasági és pénzügyi politikáiról tudni kell; szerk.: Marján Attila; HVG Kiadói Rt., Budapest, 2005.; 19. o.

azonban találónak titulálhatjuk Henry Kissinger gúnyos megjegyzését Európa közvetlen telefonszámára vonatkozóan. Ennek ellenére leszögezhetjük, hogy az európai országok az euró bevezetésével igen jelentős - és eddig példa nélküli – lépést tettek az egységes piac kialakítása felé. Ez alapján az is valószínűsíthető, hogy az előrehaladás nem torpan meg ezen a ponton: az egységesülés folytatódni fog az élet más területein is, kijelölve az utat az egykori szabadkereskedelmi övezet felől a szélesebb körű integráció felé.²⁵

Ezt a képletet azonban némileg módosítja a jelenleg is zajló világgazdasági válság, amiről a későbbiekben még szó lesz. E dolgozat keretében tehát az Európai Unió világrendben elfoglalt helyéről, ennek jövőbeli (várható) alakulásáról nyújtok rövid áttekintést, különös hangsúlyt fektetve az EU gazdasági helyzetére, a közös kül- és biztonságpolitikára, illetőleg a válság már érezhető, és a jövőre is kiható hatásaira.

AZ EURÓPAI UNIÓ GAZDASÁGI HELYZETE

Az EU gazdasági helyzetének bemutatása rendkívül nehéz – mondhatni: lehetetlen – feladat egy rövid dolgozat keretében, így nem is törekszem átfogó képalkotásra, csupán a főbb momentumok kiemelésére.

A gazdasági helyzet jellemzéséhez szükségesnek tartom a kereskedelem- és a versenypolitika, valamint a lisszaboni stratégia vázlatos ismertetését. Ennek során igyekszem az aktualitásokra helyezni a hangsúlyt, jelezve a világgazdasági válság hatásait, illetőleg a jövőben várható fejleményeket.

AZ EURÓPAI UNIÓ KERESKEDELEMPOLITIKÁJA:

„Az Európai Unió vezető szerepet tölt be a világkereskedelemben.”²⁶

Ezt az állítást több tényező is alátámasztja: az EU részesedése a világkereskedelemből csaknem eléri a 20 %-ot, a szolgáltatások piacán pedig még jelentősebb pozícióval rendelkezik; az EU-ból származik a legtöbb közvetlentőke-befektetés, és az EU egyben a legvonzóbb célpontja is az ilyen jellegű tőkeáramlásoknak.²⁷

A kereskedelem volumenének növelése már a kezdetektől az integráció célkitűzései között szerepelt: az első, efelé tett lépés a hatok között létrehozott vámunió volt, ami a belső vámhatárok eltörlésével és a harmadik

---

²⁵ Marján Attila: i. m.; 20-21. o.

²⁶ Marján Attila: u. o.; 41. o.

²⁷ Marján Attila: u. o.; 41-42. o.

országok felé képviselt egységes politikával hatékony közös fellépést tett lehetővé. „Azóta a Közösség kereskedelmi szuperhatalommá, és a világ legnagyobb egységes piacává vált.”²⁸ A tőke és az áruk szabad mozgása – a négy alapszabadság részeként - ma is az integráció alapvető ismérvei közé tartozik.

Az EU fő kereskedelmi partnerei közé tartozik az USA, Kína, Japán, és az újonnan iparosodó távol-keleti államok, valamint Svájc, Norvégia és Oroszország, továbbá a mediterrán térség országai, de a világ minden jelentősebb gazdasági régiója aktív kereskedelmi kapcsolatban áll vele.²⁹

Az egységes szabályozás következtében a tagállamok már nem rendelkeznek önálló kereskedelempolitikával: jogaik és kötelezettségeik európai szinten jelentkeznek. A jövő kereskedelempolitikája is alapvetően a nemzetközi tárgyalások eredményeitől függően alakul majd. Az EU, mint a világ legnagyobb kereskedelmi hatalma – dacára a nemzetközi egyeztetések lassúságának – a jövőben is kiemelkedő szerepet fog játszani a nemzetközi kereskedelmi szabályok alakulásában. A tárgyalások vezető koncepciója pedig – ahogyan eddig is – a kölcsönös előnyök kiegyensúlyozása, a globális reciprocitás.³⁰

AZ EURÓPAI UNIÓ FEJLESZTÉSI POLITIKÁJA:

Az Európai Unió világgazdaságban elfoglalt helyzetét erősíti, hogy messze megelőzve fő riválisait, az Egyesült Államokat és Japánt, az EU a világ legnagyobb segélyezője. A fejlesztési politikára mind az EU költségvetésében, mind intézményein belül nagy hangsúlyt fektetnek. Az Unió a fejlesztési politika keretében támogatja a fejlődő és átalakuló gazdaságú országokat. Az Európai Uniótól és tagállamaitól származik a hivatalosan regisztrált fejlesztési segélyek mintegy fele, ami felülmúlja az USA és Japán együttes arányát. E politika eredményeképpen a fejlődő és átalakuló országok nagy része kötött valamilyen – kereskedelmi preferenciákat és pénzügyi támogatást magában foglaló kereskedelmi egyezményt az Unióval, ami jól mutatja az EU jelentőségét és világgazdasági súlyát.³¹

A LISSZABONI STRATÉGIA

---

²⁸ Marján Attila: i.m.; 42. o.

²⁹ Dr. Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról; HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2007.; 326. o.

³⁰ Marján Attila: i. m.; 55. o.

³¹ Dr. Horváth Zoltán: i. m.; 327-328. o.

Az Európai Tanács ülésén 2000. március 23-24.-én, Lisszabonban kialakított stratégia célja (versenyképességi akcióterv) fő célkitűzése az volt, hogy 2010-re az EU a világ legversenyképesebb tudásalapú térségévé váljon, az európai társadalmi modell megőrzése mellett. Azonban az elképzeléseket már 2001-ben módosítani kellett, sőt, mára a 2010-es dátum is eltolódott, ami egyértelműen jelzi, hogy az ezredfordulón – a biztató gazdasági mutatók tükrében – megfogalmazott célkitűzések az optimizmus jegyében születtek.³²

Ahogy arról a korábbiakban már szó esett, az EU igen jelentős világgazdasági részesedéssel bír, GDP-je megelőzi az Egyesült Államokét. Ugyanakkor ez a kedvező pozíció a jövőben jelentősen romolhat: a jelenlegi növekedési trendek alapján az EU részesedése a felére csökkenhet, míg az USA helyzete javulhat, de Brazília, Kína és India jelentős felemelkedése is várható. Éppen ezért elodázhatatlan feladat az EU versenyképességének fokozása.³³

Az eredeti stratégia a következő három pontban foglalható össze:

- 1) „a versenyképes, dinamikus, tudásalapú gazdaságra való áttérés előkészítése;
- 2) az európai társadalmi modell modernizációja a humán erőforrásba való befektetés, valamint az aktív jóléti állam megteremtése révén;
- 3) a döntések gyakorlati alkalmazása: koherensebb és rendszerszemléletűbb megközelítés.”³⁴

A gazdasági világválság közepette azonban e célkitűzések utópisztikusak, habár a stratégia „válságmentes” környezetben való teljesíthetősége is kétséges lett volna.³⁵

A lisszaboni stratégia jelentős módosítása 2005-ben következett be: előtérbe került a munkaerőpiac, a szociálpolitika (növekedés a foglalkoztatás és a szociális kohézió érdekében), a termék- és tőkepiacok (a befektetők számára vonzó üzleti légkör kialakítása), valamint a beruházás a tudásalapú társadalomba (tudás és innováció). További célkitűzésként fogalmazódott meg, hogy a stratégiának bele kell illeszkednie a fenntartható fejlődés követelményébe.³⁶ A 2005-ben megújított stratégia már biztosabb lábakon áll, mint a 2000-es. Ezt bizonyítja, hogy a 2006. évi tavaszi csúcson csak egy kisebb kiegészítés történt, a 2005-ös alapok érintetlenül hagyása

---

³² Kovács Endre Miklós: A megújított lisszaboni stratégia az Európai Unió globális kihívásainak tükrében; In: Európai Tükör 2009/2. szám; 20. o.

³³ Kovács Endre Miklós: *uo.*; 21-22. o.

³⁴ Marján Attila: *i. m.*; 80-81. o.

³⁵ Kovács Endre Miklós: *i. m.*; 23. o.

³⁶ Kovács Endre Miklós: *uo.*; 25. o.

mellett. 2007-ben pedig teljes mértékben a 2005-ben kijelölt irányvonalak mentén haladva került sor a szükséges lépések megvalósítására.³⁷

Bár az európai termelékenységi mutatók romlására, illetve az ezzel járó csökkenő versenyképességre adott uniós válaszként megfogalmazott lisszaboni stratégia relevanciája a globalizálódó világban vitathatatlan, a stratégiát ért kritikák egy része is helytálló. A legjelentősebb kritikák elsősorban a végrehajtással kapcsolatosan fogalmazódtak meg (ugyanis ez a stratégia eredményességének kulcsmozzanata). A megvalósítást veszélyeztetheti, hogy a stratégia nem igényel jogi kötelezettségvállalást a tagállamok részéről. A cselekvési területek nagy részére elsősorban a tagállamok kompetenciája terjed ki. Ebből adódik az a negatív körülmény, hogy a tagállamok érdekei sok esetben megelőzik a lisszaboni célokat.³⁸

A kritikák ellenére a stratégia jelentőségét mutatja, hogy a válságos időszak közepette sem felejtették el a tagállamok³⁹: „Európának folytatnia kell befektetéseit a jövőbe. Ez az ára a jövőbeli fellendülésnek. Az Európai Tanács felszólít egy olyan európai innovációs terv elindítására, amely kapcsolódik az Európai Kutatási Térség létrehozásához, valamint a lisszaboni stratégia 2010 utáni jövőjére vonatkozó elgondolásokhoz, és amely felöleli a fenntartható fejlődés valamennyi feltételét és a legfontosabb jövőbeli technológiákat (különös tekintettel az energiára, az információtechnológiára, a nanotechnológiára, az űrtechnológiára és a hozzá kapcsolódó szolgáltatásokra, valamint az élettudományokra).”⁴⁰

A KÖZÖS KÜL- ÉS BIZTONSÁGPOLITIKA

A három pillér

Az európai integráció unióvá alakítására vonatkozó célkitűzés már a Római Szerződés preambulumban is szerepelt. Az ehhez szükséges politikai realitás azonban még évtizedeken át hiányzott. A nyolcvanas években azonban az integráció szorosabbra fűzésének gondolata egyre erőteljesebben jelentkezett. Így a Maastrichti Szerződéssel létrejött az

---

³⁷ Kovács Endre Miklós: *uo.*; 27. o.

³⁸ Kovács Endre Miklós: *i. m.*; 30. o.

³⁹ Kovács Endre Miklós: *uo.*; 39. o.

⁴⁰ Brüsszeli Európai Tanács (2008. december 11-12.): Elnökségi következtetések; 17271/08 Brüsszel, 2008. december 12.; 8. o.

Interneten:

http://consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressData/Hu/ec/104711.pdf
(2009.03.02.)

Európai Unió és annak három pillére: az első pillért a korábbi Európai Közösségek kompetenciájába tartozó, illetőleg a gazdasági és monetáris unió bevezetéséből származó feladatok alkotják; a második pillér a közös kül- és biztonságpolitika; a harmadik pillért a bel- és igazságügyi együttműködés jelenti. Így jött létre az Európai Unió, mint e három pillér összessége.⁴¹

Az unióval kapcsolatosan mindvégig problémaként merült fel a terminológia: az EU fogalma ugyanis nem egyértelmű, mást és mást jelent az egyes tagállamok, politikusok, gondolkodási irányzatok számára. A gazdaság terén egyértelmű volt, hogy az egységes piac után következő integrációs fok a gazdasági unió (ami magában foglalja a gazdaságpolitikák harmonizációját, koordinációját, a közös pénz bevezetését). A politikai unió meghatározása ennél sokkal homályosabb. Ráadásul a tagállamok „könnyebben” mondtak le az önálló valutáról és a viszonylagos gazdaságpolitikai függetlenségről, mint a politikai – elsősorban külpolitikai és védelmi – önállóságról. Ennek tükrében született meg végül a Maastrichti Szerződés, mely az első pillér tekintetében megőrizte a Közösségek szupranacionális jellegét, de a második és a harmadik pillér tisztán kormányközi alapon jött létre.⁴²

A második pillér: a közös kül- és biztonságpolitika

A közös kül- és biztonságpolitika az – Európai Tanács által meghatározott elvek és általános iránymutatások alapján elfogadott – közös stratégiák, állásfoglalások, illetőleg együttes fellépések formájában jelenik meg, továbbá a tagállamok a nemzetközi konferenciákon és szervezetekben is a közös álláspontot képviselik.⁴³

A közös kül- és biztonságpolitika az Unió legitimitációjával is összefüggésbe hozható. A francia és a holland népszavazás után ugyanis egyre többen jelezték az Unió legitimitációs válságát, amire részleges válaszként szolgálhat a közös külpolitika továbbfejlesztése – ahogyan az kiderült az Eurobarométer által az EU állampolgárai körében végzett felmérésből. Vagyis, ha a világpolitikában az Unió egységesen tud fellépni, akkor belső legitimitása is erősödhet. A megkérdezettek többsége egyetért a közös kül- és védelempolitikával, de néhány ország állampolgárai (Írország, Csehország, Görögország, Franciaország) állampolgárai féltik államuk

---

⁴¹ Dr. Horváth Zoltán: i. m.; 175-176. o.

⁴² Dr. Horváth Zoltán: u. o.; 175-177. o.

⁴³ Marján Attila: i. m.; 57. o.

szuverenitását, így nem szeretnék, hogy országuk vétójoga megszűnjön a közös kül- és biztonságpolitika terén.⁴⁴

Ugyanakkor az uniós külpolitika nagy lépéseket tett az utóbbi időben. Amennyiben a hatékony külpolitika ismérveként a katonai vagy civil konfliktuskezelő erő külföldi bevetését tekintjük, akkor megállapítható: az EU fellépése globálisan is érezhetővé vált.⁴⁵

Közös kül- és biztonságpolitika a Lisszaboni Szerződésben:

A lisszaboni szerződés alapján „Európa hatékonyabban tud fellépni globális szereplőként az európai külpolitikai eszközök egybekapcsolása révén, melyre az új szakpolitikák kidolgozása és meghatározása során egyaránt sor kerül. A Lisszaboni Szerződésnek köszönhetően Európa egységesen tud majd megnyilatkozni mindazon partnerei felé, akikkel világszerte kapcsolatokat ápol. A szerződés Európa gazdasági, humanitárius, politikai és diplomáciai képességeire építve elő fogja segíteni az európai érdekek és értékek globális érvényesülését, eközben azonban tiszteletben tartja a tagállamok egyedi külpolitikai érdekeit.”⁴⁶

A Lisszaboni Szerződésben foglaltak szerint a legfontosabb változások az intézményrendszert érintik. A Szerződés létrehozza az uniós külügyminiszter posztját, illetve a tevékenységét támogató európai külügyi szolgálatot, élén a külügyminiszterrel. Az ő személyével az eddig megosztott gazdasági és politikai ág egyesül, mivel a külügyminiszter egyesíti a Bizottság külkapcsolatokért felelős biztosa és egyben magas rangú külpolitikai képviselő, aki egy személyben képviseli az Unió érdekeit a nemzetközi szinten. Mindez komoly előrelépésként értékelhető a közös külpolitika felé vezető úton.⁴⁷

Előrelépésként értékelhető az úgynevezett speciális átvezető záradék. A záradék alapján az Európai Tanács egyhangú szavazásával – kormányközi konferencia összehívása nélkül – a többségi szavazást. Ha tehát létrejön a politikai akarat a közös kül- és biztonságpolitika területén az integráció mélyítésére, akkor az intézményi feltételek és a döntéshozatali

---

⁴⁴ Grúber Károly: Gazdasági óriás, politikai törpe? Legitimáció és az Unió közös külpolitikája; In: Európai Tükör 2006/11. szám; 67-68. o.

⁴⁵ Grúber Károly: u. o.; 70. o.

⁴⁶ http://europa.eu/lisbon_treaty/glance/index_hu.htm (2009.03.06.)

⁴⁷ Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület - Euroatlanti Biztonságpolitika Forrásgyűjtemény CD; Budapest, 2006.; 504-505. o.

Interneten:

http://www.playhold.com/www.ckke.hu/img/euroatlanti_biztonsagpolitika_CD.pdf (2009.03.09.)

mechanizmusok gyors döntéssel megváltoztathatóak. Az átvezető záradék azonban nem alkalmazható katonai és védelmi döntések esetében.⁴⁸

Fontos még kiemelni, hogy a Szerződés alapján lehetőség van a megerősített együttműködésre a közös kül- és biztonságpolitika teljes területén. Vagyis, a szorosabb együttműködést szorgalmazó tagállamok továbbléphetnek a mélyítéskébe bekapcsolódni nem tudó, vagy nem akaró tagállamok nélkül is.⁴⁹

A közös biztonság- és védelempolitika továbbra is a közös kül- és biztonságpolitika keretében működik, távlati célja a közös védelempolitika kialakítása, melyet az átvezető záradék értelmében az Európai Tanács egyhangú döntéssel létrehozhat. A Szerződésbe új feladatként bekerült a terrorizmus elleni küzdelem, továbbá hangsúlyos a válságkezelő feladatok fontossága. A szorosabb együttműködés jegyében foglalták a Szerződésbe a sokat vitatott kollektív védelmi klauzulát, mely szerint külső agresszió esetén az EU többi tagállama köteles minden rendelkezésre álló segítséget és támogatást megadni a megtámadott országnak. Ezzel rokon intézménynek tekinthető a szolidaritási klauzula, amely előírja, hogy a terrortámadás, vagy természeti csapás áldozatává vált országot a többi tagállamnak minden rendelkezésére álló eszközzel támogatnia kell. Az EU a tagállamok által rendelkezésre bocsátott katonai erőt is igénybe veheti terrortámadás megelőzése érdekében.⁵⁰

ZÁRÓ GONDOLATOK

„>>Eljön az a nap, amikor a kontinens összes nemzete egyedi sajátosságai és dicsőséges függetlenségük megőrzésével szorosan összeolvad egyetlen magasabb rendű egységben, megalkotva az európai testvériséget. Eljön az a nap, amikor nem lesz más harcmező, csak a kereskedelemnek megnyíló piacok és a gondolatok számára megnyíló szellemek. Eljön az a nap, amikor az ágyúgolyókat és bombákat szavazatok váltják fel.<< E prófétai szavakat Victor Hugo mondta 1849-ben, de több mint egy évszázadnak kellett eltelnie ahhoz, hogy utópisztikus jóslatai elinduljanak a megvalósulás útján. Ezalatt Európa földjén két világháború és megszámlálhatatlan konfliktus halálos áldozatok millióit követelte, és voltak idők, amikor veszni látszott minden remény. Ma, a 21. század első évtizede derűsebb kilátásokat hoz,

---

⁴⁸ Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület - Euroatlanti Biztonságpolitika Forrásgyűjtemény CD; 505. o.

⁴⁹ Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület - Euroatlanti Biztonságpolitika Forrásgyűjtemény CD; 505. o.

⁵⁰ Corvinus Külügyi és Kulturális Egyesület - Euroatlanti Biztonságpolitika Forrásgyűjtemény CD; 506-507. o.

ám Európának új nehézségekkel és kihívásokkal is szembe kell néznie.”⁵¹ A Közel-keleti válság, az energiabiztonság, az Európai Unió további bővítése, a keleti szomszédságpolitika, az Egyesült Államok és az EU viszonya, a pénzügyi-gazdasági krízis – ezek mind olyan problémakörök, melyekkel az Európai Uniónak meg kell küzdenie a 2009. évben.⁵² Hogy ez mennyire lesz sikeres – még a jövő zenéje.

IV. AZ ETNIKAI KONFLIKTUSOK, AVAGY A ”MAJDNEM KLISÉ”

„... El kell kerülnünk ezért azt, hogy egyenlőségelet tegyünk az etnikumok és a konfliktusok közé, ezáltal biztosítva a szükséges oxigént, amivel a szélsőségesek által gerjesztett nacionalista erőszak lángjai felcsaphatnak.”

(Keen)

Mindenek előtt le kell szögezni, hogy nem törvényszerű, hogy a többetnikumú államokban konfliktus alakuljon ki, kifejezetten akkor, ha az etnikai és vallási diverzitás megfelelő.

A tapasztalatok és a gyakorlat azonban nem ezt támasztják alá. Ezért felvetődik a kérdés; ha léteznek megfelelő prevenciók eszközök és a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogait védő és elősegítő szabványok, akkor mégis mi indokolja a konfliktusok létét?

Walter Kamp szerint a válasz az emberi kapzsiságban keresendő, vagyis sokak legitim nemzeti érdekét kevesek gazdasági kapzsisága sérti meg.⁵³ S ehhez, mint abszolút destabilizáló erőként párosul a korrupció és a szervezett bűnözés.⁵⁴ Ezen esetekben ugyanis egyértelműen kimutatható, hogy a társadalom különböző szegmensei,- ezen belül is kiemelendő az alsó és felső réteg- számára az erőszak nem akadály vagy problémaforrás, hanem egyfajta perspektívaként szolgál.

A fentebb említett adaléktényezőkre pedig sem a prevenciók eszközök, sem pedig a jogvédő szabványok nincsenek felkészülve, vagyis alapvetően ez egy olyan sokrétű probléma, amely interdiszciplináris és többintézményű megoldást kíván, amely elsősorban az ENSZ munkásságában teljesebb ki.

„Az ENSZ főtitkára által 2004-ben létrehozott, fenyegetésekkel, kihívásokkal és változásokkal foglalkozó Magasszintű Bizottság mindezt felismerve megállapította, hogy a szervezett nemzetközi közösség által

---

⁵¹ http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_12/index_hu.htm (2009.03.06.)

⁵² http://www.honvedelem.hu/cikk/3/13806/goncz_kinga.html (2009.03.06.)

⁵³ BOSZNAY Csaba: Az etnikai konfliktusok menete, Kisebbségkutatás / Minorities studies and reviews, 2004, 13. évfolyam 3. szám, 494-495.o.

⁵⁴ Uo.

alkalmazott technikák- úgymint a viták békés rendezése, a béketeremtés és békefenntartás- hozzájárultak az elmúlt évtizedben tapasztalt kedvező tendenciához.”⁵⁵

AZ OROSZ-GRÚZ KONFLIKTUS

A dél-oszétiai háború indítékainak feltárásához egészen a XX. század közepének eseményeihez kell visszakanyarodni.

A szeparatista hangulat Dél-Oszétiában a Szovjetunió "haldoklásával" párhuzamosan erősödött, amikor is a később függetlenné vált Grúzia⁵⁶ első államfője Zviad Gamszurdia egyre népszerűbbé vált. Az érezhetően pattanásig feszült hangulat először 1989-ben eredményezett összecsapásokat és orosz jelenlétet a térségben. 1990-ben kiújultak a zavargások, s ezzel a dél-oszétiai adminisztráció elérkezettnek látta az időt elszakadási szándékának deklarálására. Dél-Oszétia önálló létét alapvetően az 1991-1992-es háborút lezáró dagomisi megállapodástól számítható, amely rögzítette többek között a FÁK és Oroszország békefenntartó misszióját. Némiképp halványított a konfliktus kontúrján Eduard Sevardnadze grúziai elnöksége, ugyanis nem hagyható figyelmen kívül, hogy elnökségét megelőzően szovjet külügyminiszterként tevékenykedett. 2003, Mihail Szaakasvili megválasztása egy új korszakot nyitott meg, mely a következő kulcsszavakkal jellemezhető: Janus-arcú politika⁵⁷, nyílt és agresszív nacionalizmus, valamint oroszellenesség.

De vajon mi állhatott a támadás időzítésének a hátterében?

A 2008. augusztus 7-ei támadás a mintegy két évtizedes elhidegülési folyamat végpontja volt. Mihail Szaakasvili hatalomra kerülésével a grúz külpolitika elsődleges irányvonalát a nyugati országokhoz való kapcsolat megerősítése jelentette, kiemelt jelentőséget tulajdonítva az Egyesült Államoknak.⁵⁸ Ezt a folyamatot segítette, hogy 1994 körül egyre inkább eltűnően volt a "Russia first" szlogen amerikai részről, mivel egyre több

---

⁵⁵ Öccellenciája Dr. Danilo Türk: Nemzetközi béke és biztonság a XXI. Század küszöbén, Nemzetközi Közlöny, 2008, 2-3.o.

⁵⁶ Grúzia 1991-ben nyerte el függetlenségét

⁵⁷ „.....Grúzia kétarcú politikája magyarázza: egyrészt a grúz vezetés továbbra is élni kívánt a korábbi előnyökkel (olcsó kőolaj), másrészt szembehelyezkedett az orosz érdekekkel bel-és külpolitikai téren egyaránt” Aleksandr ČEPURIN: Az orosz-grúz viszony hát kérdése /fordította: Wernke Géza/, Kisebbség Kutatás/ Minorities studies and reviews, 2004. 13. évfolyam 3.szám, 519.o.

⁵⁸ Ehhez gyakran hozzátesszik, hogy valójában, hogy a grúz orientáció egyedüli alternatívája az Európai Unió felé fordulás lett volna, az EU azonban nem volt képes sem közvetlen "kemény" biztonságpolitikai támogatást nyújtani, sem pedig hitelesen demonstrálni, hogy Oroszországgal szemben kiállna leendő szövetségese mellett. Így Grúzia egyre inkább Washington felé fordult.

kétegy merült fel Oroszország regenerációs ütemével és annak következményeivel kapcsolatban egyaránt. A gazdasági kapcsolat sem volt ugyanakkor elhanyagolható; Grúzia kulcsfontosságú tranzitország az Egyesült Államok, valamint az általában a Nyugat felé irányuló olaj- és gázvezetékek szempontjából. Ugyanakkor az esély arra, hogy a kialakult helyzet amerikai-orosz konfliktussá nője ki magát, vajmi kevés.⁵⁹

Ügyszintén fájó pont volt az orosz-grúz viszonyban a Grúziában állomásozó és működő orosz katonai bázisok kérdése is. Grúz részről ezeket a bázisokat a hidegháború megnyilvánulásának tartják, kivonásukat pedig akadályozza, az 1995-ben aláírt kétoldalú szerződés, amely mintegy 25 évre irányozza elő az orosz csapatok ott-tartózkodását.

Az elhidegülési folyamat harmadik sarkalatos pontja a csecsen-kérdés. Paradoxon, hogyha tényekkel is alátámaszthatóan az orosz oldal mind politikailag, mind anyagilag támogatja az abház szeparatistákat, akkor a csecsen szeparatizmust miért tekinti elfogadhatatlannak? Sőt az orosz fél a kérdésben magát Grúziát vádolja a csecsen szeparatisták támogatásával. Ugyanakkor hogyan támogathatná a szeparatizmus intézményét egy olyan ország, melynek egyik legfontosabb belpolitikai problémája maga a szeparatizmus?

Míndezeneken túl nem vitatható, hogy ami az orosz-grúz játszmát az eszkzalálódás tényleges pályájára állította, az maga Szaakasvili volt. Vezetése alatt, hatalomra kerülését követően röviddel, 2004 nyarán már megpróbálkozott azzal, hogy katonai úton gyakoroljon nyomást a szakadár köztársaságra. Ez akkor érthető volt, hiszen a diadalmas rózsás forradalmat övező nemzetegyesítő eufória még nem múlt el, ráadásul sikerrel is járt a támadás.⁶⁰ Moszkva azonban ekkor megálljt parancsolt. Ennek ellenére Szaakasvili azt hitte, hogy most sikerülhet elfoglalnia a kicsinyke tartományt, Moszkva – a megtett lépések tükrében – pedig azt, hogy úgyszemint megpróbálni. A grúz vezetőre ekkor óriási belső nyomás hárult, veszténivalója pedig lényegesen kevesebb volt, mint az orosz vezetésnek, hiszen senki nem várhatja el tőle, hogy legyőzze a hatalmas Oroszországot, az esetleges háború pedig, amennyiben ügyesen kerül megrendezésre, kellőképpen megronthatja az addig a semleges fél szerepébe burkolózó orosz fél nemzetközi megítélését. Oroszország számára azonban nem volt sürgős a *status quo* bármilyen megváltoztatása, sőt a probléma megoldását egyenesen abban látták, ha a konfliktusokat

---

⁵⁹ Elsősorban azért, mert az Egyesült Államok, minden esetleges diplomáciai blöff ellenére sem érdekelt elég intenzíven a grúz helyzetben, és mert a grúz tranzitszerep sérülése, az orosz energiapolitikai- és regionális befolyás megerősödése sem jelent olyan költséget, amelynek elkerülése érdekében megtérülne az, hogy a konfliktusba való belebonyolódással fenyegetessen.

⁶⁰ Visszafoglalta Adzsáriát és Dél-Oszétia harmadát.

meghagyják a maguk befagyasztott⁶¹ állapotában. Ezért feltételezhető - kiindulva Moszkva erőltetett semleges helyzetéből-, hogy ha volt Szaakasvilinek valamilyen célja is ezzel a háborúval, akkor ez lehetett, vagyis kiugrasztani az orosz felet a független szereplő helyzetéből. A grúz részről azért is bizonyult meglehetősen ez a villámháború, mert ezzel Szaakasvili "csak" lokális tüzszüneti rezsimet sértett meg, míg az oroszok, még ha kényszerből is, de egy univerzális nemzetközi jogelvet. Mindezek mellett sem Dél-Oszétia, sem pedig Abházia nem tartotta elvetendő perspektívának a háború lehetőségét felbuzdulva Koszovó 2008 februárjában kikiáltott függetlenségén. Ezt támasztja alá, egyrészt hogy kisebb-nagyobb összecsapások már július vége óta voltak, másrészt pedig, hogy a szakadár területek népszavazás útján is megerősítették függetlenedési szándékukat.

A 2008. évi nyári olimpiai játékok első napján megindult grúz háborús offenzíva kitörését követően a két fél részéről a hivatalos verzió a következő volt; grúz részről a már korábban megindult orosz csapatmozgásokra és arra hivatkoztak, hogy a támadás pillanatában az orosz hadsereg már Grúzia területén tartózkodott, orosz részről pedig felmerült az érvek között, a grúz oldalról az oszétek ellen elkövetett népirtás, illetve hogy az oroszok csak saját állampolgáraikat védtek⁶².

A szemben álló erők aránytalansága miatt nem volt reális elvárás, hogy a háború hosszú kimenetelű legyen. Ideiglenes lezárásában az Európai Uniónak és annak soros elnökének; Nicolas Sarkozynek volt kulcsszerepe. Miután elindultak a tárgyalások az orosz csapatok, ha lassan is, de megkezdték a visszavonulást /nem kivonulást!/, Szaakasvili pedig válaszul az aránytalan orosz támadásra augusztus 12-én bejelentette Grúzia kilépését a FÁK-ból.

Az augusztus 19-ével bezárólag megtörtént a fegyvernyugvásról szóló egyezmény mindkét fél oldaláról történő aláírása. Az események sorozata azonban ezzel nem zárult le. Augusztus 26-án Oroszország elismerte Dél-

---

⁶¹, „Az ilyen konfliktusokat azért nevezik megdermesztett konfliktusoknak, mert olyan helyzetet eredményeztek, ahol a katonai demarkációs vonal, amelyet egy tüzszünet jelölt ki, de facto határként működik, és eközben minden politikai rendezési erőfeszítés kudarcot vallott.” Victor-Yves GHEBALI: Az OSCE(EBESZ) küldetése Grúziában 1992-2004: A félkész törvényes rend kudarca /fordította: BOSZNAV Csaba/ Kisebbség Kutatás/ Minorities studies and reviews, 2005. 14. évfolyam 2. szám, 302.o.

⁶² Legtöbb oszét rendelkezik orosz útlevelel, illetve Oroszország szinte valamennyi lakosnak orosz állampolgárságot adományozott, ám a hágai Nemzetközi Bíróság kimondta a Nottebohm-ügyben hozott ítéletében, hogy diplomáciai védelmet többes állampolgároknak csak az az ország nyújthat, amelyhez tényleges kapcsolat fűzi őket.

Oszétiát és Abháziát független államnak. Az Állami Dumában lefolyt vita során Koszovó példájával is érveltek, holott az egyetlen közös pont a két esetben, hogy korábban mindkét terület státusza rendezetlen volt jogilag. Erre válaszul a grúz kormány felmondta az első abháziái háborút 1994-ben lezáró tűzszüneti megállapodást. Szeptember 8-án Dimitrij Medvegyev orosz államfő Nicolas Sarkozy francia elnökkel folytatott tárgyalásai után bejelentette, hogy október második hetéig kivonulnak⁶³ az orosz csapatok Grúziából, amennyiben az EU addig 200 megfigyelőt küld Dél-Oszétiába. Ezt követően jelzésértékűen Oroszország barátsági, együttműködési és kölcsönös segítségnyújtási szerződést kötött Abháziával és Dél-Oszétiával. Szergej Bagaps abház elnök a szerződés aláírása után bejelentette, hogy mindkét ország csatlakozni kíván a FÁK- hoz. S míg az EBESZ 2009 januárjával feladta misszióját, az EU vizsgálatot indított a konfliktus ügyében, melyet Heidi Tagliavini svájci politikus, az ENSZ korábbi grúzai megbízottja vezet majd.

Konklúzióként megfogalmazható, hogy ha Szaakasvilinek az orosz fél nemzetközi megítélésének a megrontása volt a célja, akkor azt elérte. A beavatkozással Oroszország ugyanis nemcsak nyíltan megsértette Grúzia szuverenitását, de átlépte a nyugati hatalmak részéről a konfliktus elején meglévő "korlátozott tolerancia" határait is. S az pedig, hogy az orosz hadsereg behatolt Grúzia saját területére is, politikai egységfrontot hozott létre magával szemben. Ez persze nem lehet látványos, tekintettel arra, hogy mind az ENSZ Biztonsági Tanácsában, mind pedig az EBESZ-ben tagsággal rendelkezik Oroszország.

A grúz- orosz konfliktus tehát korántsem ért véget, ugyanakkor döntő jelentősége lehet az ügy szempontjából, a legkorábban 2009. július 31-ig lezáruló uniós vizsgálatnak.

Ez a konfliktus nem az első és nem is az utolsó etnikai indíttatású konfliktus volt, ugyanis ezek a problémák a világban olyan konstans tényezőt alkotnak, mint a matematika diszciplínájában az "x", s ennek belátására talán nem is kell az ország határain kívülre tekinteni.

ÚJRA RINGBEN A NAGY MEDVE?

A Szovjetunió összeomlásával lényegében földre került Oroszországot hosszú éveken át a nemzetközi biztonságpolitikai gondolkodás leírta és elveszítettként kezelte. Brzezinski pontosan ezen meggyőződésére építette az Amerikáról szőtt nagy ívű, azóta összetört „álmait” és vélhetően ebből merített Fukuyama idealizmusa is. Mára azonban a helyzet gyökeresen megváltozott.

---

⁶³ A kivonulás azt jelenti, hogy visszavonulnak a konfliktus előtti vonalakig, azaz Dél-Oszétiában és Abháziában továbbra is orosz csapatok fognak állomásozni.

„Egyes elemzők úgy vélik, hogy Moszkva a gáz és olaj világpiaci árának emelkedéséből származó többletbevételeiből fedezi hadseregének fejlesztését. Ha igazak a híresztelések, a Kreml 2015-ig közel 190 milliárd dollárt költ hadiipari- és védelmi rendszerekre. Nem véletlen talán, hogy Oroszország gázvezeték rendszert építene ki Közép-Európa felé, melynek csapját a kezében tartaná, valamint az, hogy nukleáris fűtőanyagot ad el Iránnak.”⁶⁴

Oroszország a sokak által cárnak is titulált Putyin elnök vezetése alatt új erőre kapott és valamelyest megtalálta régi önmagát. A világhatalmi porond egy leírt játékos a színpadok mögül látszik nagy erővel visszatérni és vele kapcsolatban messze nem célravezető a túlértékelés, de a kicsinylés sem, helyzetének leírásában pedig talán a legésszerűbb gazdasági kérdésekre és a Moszkva által is előtérbe tolt katonai-biztonságpolitikai jelenségekre fókuszálni.

Amit erről a „játékosról” mindenki tudni vél, az az, hogy „ez az ország a Föld legnagyobb területű, szinte kiapadhatatlan erőforrásokkal rendelkező országa, amely a legnagyobb tömegpusztítófegyver-állománnyal rendelkezik. Szaúd-Arábia után a világ második olajtermelője és jelentős szerepet játszik a Közel-Keleten zajló folyamatokban.”⁶⁵ Mindez azonban félrevezető lehet.

Az „olajfegyver” messze nem csodafegyver, hiszen ahogy több tanulmány is rávilágított már, Oroszország bevételének jelentékeny (közel kétharmados) része az olaj és gáz exportból származik, így hosszú távon ezzel az eszközzel, mint hatalmi célú fegyverrel nem lehet élni. Figyelmen kívül marad azonban sok más összefüggés is, amire már a fenti idézet is felhívja a figyelmet.

Jelen világunkban Oroszország az, aki Amerikával szemben még biztosítani tudja a hidegháborúból ismert kölcsönös megsemmisítést, amit vélhetően soha nem fognak realizálni, mégis jó külpolitikai ütőkártya a kezükben, amire 2008-ban Lavrov külügyminiszter többször is ráeszmélt, gondoljunk csak a szláv érdekek védelmére, vagy az amerikai rakétapajzs kelet-európai kiterjesztésének esetére.

Ezzel párhuzamban Oroszország újra nagy figyelmet szentel haderejének korszerűsítésére és ütőképességének növelésére. Az orosz katonai doktrínával foglalkozó cikkek, így például Dr. Deák János vezérezredes és Dr. Szternák György ezredes Felderítő Szemlében⁶⁶ megjelent munkája is nagy figyelmet szentelt ennek a kérdésnek, kiemelve az orosz katonai erő új

---

⁶⁴ Magda Balázs: Az orosz medve újraéled, Biztonságpolitika.hu, (<http://www.biztonsagpolitika.hu/inc/print.php?id=31>), 2009.02.07.

⁶⁵ Uo.

⁶⁶ A Magyar Köztársaság Katonai Felderítő Hivatalának szaklapja

céljait, ezek között az esetleges háborúkra való felkészülést, az interkontinentális rakétaállomány fejlesztését, valamint Oroszország azon státusát, mely szerint nélküle világhatalmi döntéseket meghozni nem lehet és geopolitikai, illetve geostratégiai érdekeit megsérteni messze nem kifizetődő elgondolás. Ezt a felsorolást tovább erősítette az később publikált gondolat, miszerint Oroszország az orosz nemzeti érdek és szláv népek érdekének védelmében Amerika mintáját követve magának vindikálja a jogot, hogy „megelőző háborút” indítson, azonban ez nem értelmezhető az egész világra, szemben az Amerikai elképzeléssel.

A katonai erő mellett azonban fontos számításba venni Oroszország egyes külpolitikai és gazdasági vonatkozású kapcsolatait is, melyek közül az olajkérdés mellett figyelemre méltó a Kínával folytatott ipari kooperáció. „A modern technológia beáramlását Kínába az elmúlt évszázadban Európa és az Egyesült Államok által bevezetett szankciók is hátráltatták. Ebben a helyzetben az egyetlen lehetőséget Oroszország jelenti számára.”⁶⁷ Ez a kapcsolat pedig nagyon jövedelmező gazdasági szempontból Oroszország számára, hiszen így Kína is részese, méghozzá jelentős mértékben, annak az érdekeltségi rendszernek, melyet Oroszország szomszédjaival kialakított Európától Kínáig, eltekintve néhány Moszkva szemében rebellisnek látszó államtól, mint Grúzia.

Összegezve Oroszország helyzetét azt láthatjuk, hogy kettős a kép és erre a legtöbb elemzés fel is hívja a figyelmet. Világpolitikai szinten a nagy medve rohamosan erősödni látszik és egyre dominánsabban vállal szerepet az események alakításában, belsőjében azonban még mindig sok a megoldatlan kérdés és probléma, gondoljunk csak az életszínvonalra, az újra és újra megnyilvánuló gazdasági-társadalmi forrású feszültségekre, vagy a csecsenföldi tűzfészekre. Nagy kérdés most, hogy vajon a világhatalmi relációkban mutatott kemény kéz politikája teljességgel begyűrűzik-e a belügyekbe is és ha igen, akkor ugyanaz lesz-e a végső mérlege, mint a Grúziában tanúsított magatartásnak Németh József és Hajzer Tamás szerint.

„Az egész helyzetből Oroszország került ki a legjobban, hiszen egyértelmű jelét adta annak, hogy regionális középhatalmi státusza megkérdőjelezhetetlen, sőt, ismét világpolitikai befolyásra, nagyhatalmi szerepre törekszik, amely így ismét kézzel fogható közelségbe került számára.”⁶⁸

---

⁶⁷ Szaniszló József: Kína hadserege, biztonságpolitikája. A kínai űrprogram „veszélyei”, Katonai Biztonsági Hivatal Szakmai Szemle, 2007. 2. szám, 16. oldal

⁶⁸ Németh József, Hajzer Tamás: Az orosz-grúz háború néhány jellemző vonása, Biztonságpolitika.hu, (<http://www.biztonsagpolitika.hu/inc/print.php?id=56>), 2009.02.07.

V. AZ ÁTALAKULÓ VILÁGREND KÉT RÉGI-ÚJ HARCOSA: KÍNA ÉS INDIA

„A nyugat által 200 éven keresztül uralt nemzetközi rendszert egy új, a Kelet által diktált és meghatározott struktúra váltja fel; a jelenlegi időszakban ennek szemtanúi lehetünk.”⁶⁹

(Philip S Golub)

Tanulmányunk a jelen átalakuló világrendjével, világképének változásával foglalkozik. Paradigmaváltáshoz érkezett a világ, feltéve, hogy még nem történt ez meg! Az USA központú, nyugatorientált világkép helyét a multipoláris világkép veszi át. Egy központ helyett, sok központúvá válik a világ. Ennek a folyamatnak két talán legnagyobb játékosa Kína és India.

A terjedelem nem teszi lehetővé a téma részletes kibontását, így csupán áttekintést próbálok adni róla. Ezen belül is főleg Kínára helyezve a hangsúlyt!

Kína történelme több ezer évet ölel fel. „Kína a legrégebbi és az egyetlen magas kultúra, amely az elmúlt századokban nem omlott össze, vagy zsugorodott jelentéktelen országgá, mint Egyiptom vagy Görögország.”⁷⁰ A kínai kultúra és technika messze meghaladta az európaiat. Már a IV. században öntött vasat tudtak készíteni a kohókban, nem sokkal később acélt is tudtak gyártani. Sok kiemelkedő találmány is a kínaiaknak tulajdonítható: papír, könyvnyomtatás, porcelán, iránytű, puskapor. Kiemelkedő volt a kínai csillagászat és matematika is. Természeti adottságaik (termőföld, csatornák, emberek) óriás birodalomná teheték volna őket, de nem ez történt. Kína a XV. században hanyatlásnak indult.

1405 és 1433 között kínai tengerészek Zheng He eunuch admirális vezetésével, óriási hajóikon bejárták a világ tengereit. Ezt az utazást mutatja be Gavin Menzies „1421, amikor Kína felfedezte a világot” című bestsellerében. A mongol támadások és a japán kalózkodások fosztogatásai miatt

---

⁶⁹ Philip S Golub: The world turned upside down The centre won't hold any more, La Monde (<http://mondediplo.com/2008/11/07/centre>) (2009-03-07)

⁷⁰ Wolfgang Hirn: *Kína a nagy falat* HVG Kiadó, Budapest, 2006, 12. p.

megváltozott a kínai külpolitika: a külföldi követségeket hazaküldték, hajóikat visszahívták és megsemmisítették, kikötőiket lezárták.⁷¹ Megkezdődött a majd 400 évig tartó bezárkózottság. Kína bezárkózásával párhuzamosan kezdtek az európai hatalmak felfedező útjaikhoz és hódításaikhoz.

Az évszázadok során megváltozott az erőviszony Európa és Kína között. Ezt a változást a kínaiak képtelenek voltak felmérni. Az angolok III. György parancsára 1792-ben megpróbálták képviselőt létrehozni Pekingben. A császár ezt visszautasította. Végül az 1839-1842-ig tartó első ópiumháborút lezáró nankingi békeszerződés alapján Kínának meg kellett nyitnia öt kikötőjét a britek számára.⁷²

Kínának rá kellett eszmélnie, hogy megváltozott a világ és már nem olyan erős birodalom, mint volt egy fél évezreddel ezelőtt. Elkezdődött a „megaláztatások évszázada”: 1856-1860 második ópiumháború (újabb kikötők megnyitása); 1884-1885 kínai-francia háború a Vietnám feletti befolyásért; 1894-1895 az első japán-kínai háború a Korea feletti uralomért. A megaláztatások kikényszerítették a reformokat. A császár (Kuang-hszü) meghirdette, az un. „száznapos reformot”. Kísérletet tettek az oktatási, kormányzati, adminisztratív rendszer átalakítására. 1911. október 10-én kitört a felkelés, ami átvezette az országot a császárságból a köztársaságba.

Kínát 1927-37 között a Kuomintang kormányozta. Megszilárdította az ország gazdasági egyensúlyát és eltörölte a külföldiek kiváltságait. A kormányzás gyakorlatilag diktatórikus hatalomgyakorlás volt, amelynek alapja a hadsereg és a bürokrácia volt. A második kínai-japán háború (1937-45) után polgárháború tört ki a Csang Kaj-sek vezette Kuomintang és a Mao Ce-tung vezette Kínai Kommunista Párt között. A 3 évig tartó véres háborút a kommunisták nyerték meg, és a Kuomintang visszavonult Tajvan szigetére, ahol megalapította a Kínai Köztársaságot.

1949-ben a győztes kommunisták Mao vezetésével megalakították a Kínai Népköztársaságot. Legelőször földreformot hajtottak végre (47 millió hektár föld 300 millió föld nélkülinek), amely megteremtette a mezőgazdaság fejlődésének alapjait. 1953-ban pedig kezdetét vette az első ötéves terv. Ezen intézkedések hatására nőtt a nemzeti jövedelem, az ipari termelés, vasútvonalak épültek, helyreállították a háború okozta károkat, tehát óriási infrastrukturális fejlesztések mentek végbe. Ezen felbuzdulva –és ezek negatívumok- Mao meghirdette a” nagy ugrást”, ami nagy ugrást is eredményezett, csak épp ellenkezőleg, mint ahogy számították. A paraszti birtokokat óriási kommunákba szervezték, a középpontba az ipari termelés került. Katasztrofális gazdasági visszaesés következett be, melynek

---

⁷¹ Polonyi Péter: *Kína rövid története* Corvina Kiadó, Budapest, 2008, 42. p.

⁷² Hirn: *Kína a nagy falat* 17. p.

hatásaként ismét megjelent az éhhalál. A következő reformötlet a „kulturális forradalom” hasonló katasztrófát jelentett, mint a „nagy ugrás”. „Milliók üldözése, megölése táborba zárása mellett az egyik legmaradandóbb kár volt egész nemzedékek kimaradása az oktatásból.”⁷³

Mao halálát követően (1976. szeptember 9.) Teng Hsziao-ping hatalomra kerülése jelentette a modernizáció valódi megindulását. Átfogó gazdasági reformokat hajtottak végre, ami a „négy modernizáció” nevet kapta. A „négy modernizáció” politikája alatt a mezőgazdaság, az ipar, a hadsereg és a tudomány és technológia modernizálását értették. A mezőgazdaságban ismét földet juttattak a parasztoknak, és érdekeltté tették őket a termelésben. Az ipari termelésben a tervutasításos rendszerről áttértek a piacgazdálkodásra, újraélesztette a magánvállalkozásokat, az állami vállalatok irányításának decentralizálására tért át.⁷⁴ A kormány különböző terveket dolgozott ki a kutatási fejlesztésekre. Ezek közül kiemelkedő a „863. számú terv” (National High-tech R&D Program /863 Program/).⁷⁵ A kutatási program meghatározta a legfontosabb kutatási területeket: űrhajózás, információtechnika, energiatechnika, biotechnika, lézer, környezetvédelmi technológia. A meghatározott területek hatalmas állami pénzeket kapnak.

Megnyílt az út a külföldről beáramló óriási működőtőke bevonására. „Az 1978-ban meghirdetett „reform és nyitás” politikája a XX. század utolsó két évtizedében megnégyszerezte az ország GDP-jét, s ezzel az ütemmel (megközelítőleg évi 10%-os növekedéssel) indult a XXI. század is.”⁷⁶ A végrehajtott reformok Kínát és gazdaságát egy felívelő pályára tette, olyan rohamos fejlődés ez, amelyet talán még sosem látott a világ.

A XXI. század Kína évszázada lesz! Szédületes iramban fejlődik a gazdaság, 1979 óta évi 10%-os átlagnövekedést produkál. 2007-ben volt a csúcspont 11,5%-os növekedéssel. 2004-et megelőző 9 évben az ország GDP-je megduplázódott. Szinte minden Kína gazdasági fellendülésével foglalkozó írásban hivatkoznak egy tanulmányra: ez a Goldman Sachs által 2003-ban készített tanulmány.⁷⁷ Ebben elemzik a BRICs (Brazília, Oroszország, India, Kína) várható gazdasági felfutását. A jóslatával miszerint a kínai gazdaság 2040-re lehagyja az USA-t óriási felbolydulást keltett. A mai fejlemények alapján azonban nem nagy kockázat az kimondani, hogy a

---

⁷³ Jordán Gyula: *Kína modernizációja História* 2006/1.

⁷⁴ Hugo de Burgh: *Kína- barát vagy ellenség?* HVG Kiadó, Budapest, 2007 314. p.

⁷⁵ National High-tech R&D Program (863 Program) Ministry of Science and Technology of the People's Republic of China www.most.gov.cn/eng/programmes/200610/t20061009_36225.htm (2009-03-07)

⁷⁶ Polonyi: *Kína rövid története* 81. p.

⁷⁷ *Dreaming with BRICs: The Path to 2050* Goldman Sachs Global Economics Paper No: 99, 2003

tanulmány még kedvező dátumot jelölt meg arra, hogy Kína mikor előzi meg az USA-t. Ugyanis a Goldman Sachs 2008-ra \$2422 milliárdos GDP-t jósolt Kínának, míg az USA-nak \$12656 milliárdot. Ezzel szemben 2008-ban Kína GDP-je \$4222 milliárd, az USA-é \$14330 milliárd volt.⁷⁸ Ez magában még nem is indokolja azt a feltevést, hogy előbb előzi le Kína az USA-t. Az viszont már igen, hogy alulbecsülték a kínai gazdaság bővülésének ütemét. 7.1% helyett 2008-ban 9.8%-al növekedett a GDP, míg az USA súlyos recesszióba zuhant és a jósolt 2.5% helyett csak 1.4%-kal növekedett az előző évben. Most pedig még a gazdasági világválság is visszaveti a szekeret.

Kína gazdasága okos, központilag irányított fejlődési utat járt be. Textilruházattal és lábbelikkal kezdődött. A világ minden területén, ugyanakkor minden minőségi szinten (az olcsótól a nagyon drágáig) találkozhatunk azzal a felirattal, hogy „Made in China”. A textilárukat az ún. barna- és fehérárúk követték: a szórakoztató elektronika és a háztartási gépek. Ma pedig már a csúcstechnikában és főleg a biotechnikában felzárkózott az éllovasok közé. Bizonyítja ezt az is, hogy Kína a Szovjetunió (Oroszország) és az Egyesült Államok után belépett az űrhatalmak sorába. Ezt három emberrel végrehajtott sikeres űrkísérelt támasztja alá, valamint már tett sikeres űrsétát is kínai űrhajós. Biotechnológia terén „egyetlen más ország sem rendelkezik annyi tudással a megváltoztatott génállományú élelmiszerek fejlesztésében és termelésében, mint Kína, és nem erőlteti annyira termesztésüket.”⁷⁹

Miért pont Kína? Mi az, ami vonzó a Kínában való termelésben? Először is a majdnem kimeríthetetlen emberpotenciál. Majd 1,3 milliárd lakosa van, akik csak arra várnak, hogy dolgozhassanak. Ez a majdnem kimeríthetetlen embertömeg hihetetlen bérért képes dolgozni. Az átlagbére egy kínai munkásnak 2,5-3%-a a nyugati világ béreinek.⁸⁰ Egyben óriási felvevőpiacot is jelent ez az embertömeg. Ezen felül, rengeteg magasan képzett szakembere van, akik nagy része már nem az USA-ban, hanem Kínában folytatta tanulmányait.

Kína és vele együtt más országok (India, Oroszország, EU) gazdaságának megerősödése megrengette az eddigi, USA központú világgépet. Másként fogalmazva: „*elkezdődött a hidegháború után kialakulni látszó egypólusú világrend határozott erőzói.*”⁸¹ A kérdés az, hogy miként reagál az USA a

---

⁷⁸ Az adatok forrása: CIA The World Factbook www.cia.gov (2009-03-07)

⁷⁹ Hirn: *Kína a nagy falat* 72. p.

⁸⁰ *Im.* 87. p.

⁸¹ Nagy László - Rác Lajos: Nemzetközi erőközpontok a 21. század elején Hadtudomány 2008/1 http://www.zmne.hu/kulso/mhht/hadtudomany/2008/1_2/070-082.pdf (2009-03-07)

változásra. Békés egymás mellett élés vagy harcias szembenállás lesz-e az eredmény.

Kína megerősödésével párhuzamosan egyre erősebben hallatja a hangját a világpolitikában. Katonailag nem avatkozik be sehol, diplomáciailag viszont annál inkább. Ez azonban nem jelenti, hogy elhanyagolható lenne a hadereje. A Népi Felszabadító Hadsereg (NFH) az ország legnagyobb fegyveres szerve, amely magában foglalja a szárazföldi haderőt, haditengerészetet, a légierőt és a tüzérséget; a párt felügyelete alá tartozik. Irányítását a Központi Katonai Bizottság végzi, melynek elnöke a párt első embere.⁸²

Az 1970-es évek végén alapvető szerkezetváltásra került sor. Megszabadultak attól a maoi nézettől, miszerint a tömeghadsereg többet ér a technológiánál. „Az elmúlt tizenöt év során Kína sikerrel modernizálta a haderejét, ez irányú befektetései évi 15%-kal növekedtek.”⁸³ A hadsereg létszámának csökkentése nem is okozott problémát, de a modern haditechnika beszerzése annál inkább. Az USA vonakodik eladni Kínának, az EU pedig nem adhat el, a közöttük fennálló fegyverembargó miatt (1989-ben mondták ki a Tiananmen téri mérsárlás miatt és az EU fenntartja mindaddig, amíg az emberi jogok helyzete nem javul). Így elsősorban Izrael és Oroszország szállított Kínának. „A fegyverimport 80%-a orosz gyárakból érkezett, amelyeknek a kínai megrendelések a kapacitásuk jó kihasználását és vele a túlélést tették lehetővé.”⁸⁴ A kínai fegyvergyártók sem pihentek és Irak, Irán és Pakisztán legnagyobb fegyverszállítói lettek. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy Kína is atomhatalom! „Kína aktívan támogatta azokat a kevésbé titkolt iráni törekvéseket is, melyek atomfegyverek beszerzésére irányultak.”⁸⁵

Átalakították a parancsnokságot, a szabályozást és az ellátási rendszert. A képzetlen, nagyszámú hadsereget mobilabb, magasan képzett, csúcstechnológiával felszerelt katonasággá alakították át. A lemaradása azonban, akkora az USA-val szemben, hogy egyelőre nem komoly vetélytársa. Elég azt megjegyezni, hogy nem rendelkezik repülőgépanyahajóval (bár mindent megtesz, hogy ezt pótolja), ami nélkül „csupán” regionális katonai nagyhatalom marad.

Külpolitikájának középpontjában a multipolaritás gondolata áll. Vagyis a világ több központból áll, amelyek nagyjából egyforma erősek és

---

⁸² de Burgh: *Kína- barát vagy ellenség?* 62. p.

⁸³ de Burgh: *Kína- barát vagy ellenség?* 64. p.

⁸⁴ Hirn: *Kína a nagy falat* 145. p.

⁸⁵ Samuel P. Huntington: *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása* Európa Könyvkiadó, Budapest, 2008. 310. p.

kölcsönösen együttműködnek. Emiatt igyekszik a nagyhatalmakkal „stratégiai partnerséget” kialakítani.⁸⁶

A tanulmány terjedelmi korlátai miatt csak a kínai-orosz-indiai kapcsolat rövid bemutatására vállalkozom. A kínai-orosz viszony a Népköztársaság megalakulása után nem volt barátságosnak nevezhető. Határviták és kisebb háborúk, fegyveres konfliktusok voltak közöttük. Mára konfliktusaikat és a határvitákat rendezték, stratégiai partnerségi viszonyba kerültek. Mindegyiknek szüksége van valamire a másiktól. Kína óriási kőolajéhségét Oroszország képes csillapítani, a cserébe kapott pénz pedig elengedhetetlen az ország modernizálásához. Nemrég írtak alá minden eddiginél nagyobb kőolajipari szállítási megállapodását, melyben évi 15 millió tonnás kőolajszállítást garantál Oroszország.⁸⁷

A három ország közötti együttműködés gondolatát Jevgenyij Primakov kezdeményezte 1998-ban. Természetesen hangsúlyozva, hogy nincs szó más ország ellen irányuló tömörülésről. Kína és India sem zárkózott el a szorosabb együttműködéstől és a tudományos szférában meg is kezdődtek az egyeztetések közöttük. 2004-től az energetikai kérdések is napirendre voltak tűzve. Az egyeztetések fokozatosan haladtak előre. Kezdetben (2003) középszintű külügyminisztériumi vezetők, majd külügyminiszterek nemzetközi találkozók apropóján, végül önállóan találkoztak egymással. Két külügyminiszteri találkozó között (2006. július 17.) Szentpéterváron sor került a legmagasabb szintű vezetők találkozájára: Hu Csin-tao kínai elnök, Vlagyimir Putyin orosz elnök és Manmohan Singh indiai miniszterelnök között.⁸⁸

E három ország együttműködését előmozdítja, hogy mindegyikük ki van téve az iszlám indíttatású nemzetközi terrorizmusnak. Összekapcsolja őket, hogy az emberi jogokkal kapcsolatban nem kívánják elfogadni az európai-amerikai mintát és ezzel szemben, gyakran használják az „ázsiai értékek” kifejezést. Ezek az értékek alapjaiban más felfogást tükröznek, mint az európai típusú emberi jogok. Középpontjában nem az individuum önmegvalósítása, hanem a kisebb-nagyobb közösségekhez való lojalitás, társadalmi harmónia áll. Gazdasági téren tökéletesen kiegészítik egymást. Leegyszerűsítve fogalmazhatunk úgy, hogy Kína gyártja a hardvert, India a szoftvert és Oroszország adja a nyersanyagot és tudományos kutatói bázist.

---

⁸⁶ Im. 135. p.

⁸⁷ Reuters <http://www.reuters.com/article/GCA-Oil/idUSTRE51G1YY20090217> (2009-03-07)

⁸⁸ Németh Iván: Az orosz-indiai-kínai háromoldalú együttműködés Külügyi Szemle 2007/4. 124-130. p.

Energetika terén Kínának és Indiának is óriási szüksége van az Oroszországból származó kőolajra.⁸⁹

A már hivatkozott Goldman Sachs tanulmány előrejelzése szerint 2050-re Kína, az USA és India lesznek a világ legnagyobb gazdasági hatalmai.

India hasonlóan Kínához az új évezred nagy győztese lehet. Gazdasága rohamosan fejlődik (India 8,5%-os GDP növekedést ért el 2006-ban, 9,0%-ot 2007-ben és 7,3%-ot 2008-ban), potenciális nagyhatalommá kezd válni. Lakossága több mint 1 milliárd, ami óriási munkaerőbázist és egyben felvevőpiacot is jelent. Világviszonylatban is jelentős, exportálható tudásiparral, tudományos-technikai innovációs potenciállal rendelkezik. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy jelentős számú hagyományos fegyveres erővel és nukleáris töltetekkel is rendelkezik.⁹⁰

A szolgáltatások a fő motorjai az indiai gazdasági növekedésnek, több mint 50 %-át teszik ki az ország GDP-nek, azzal együtt, hogy a lakosság kevesebb, mint egyharmadát foglalkoztatják (a mezőgazdaságban a lakosság fele dolgozik). Nagy előnye, hogy a magasan képzett kutatóik tökéletesen beszélnek angolul. Sorra települnek Indiába a világ informatikai és távközlési vállalatai. Itt szervezik meg az ügyfélszolgálati forródrótjukat. Nem csak ilyen call centereket hoznak létre, hanem sokkal nagyobb hozzáadott értéket képviselő munkahelyeket is itt hoznak létre, mint a csipptervezés, gyártás, szoftverfejlesztés.⁹¹

„Az új nagyhatalmak megjelenése mindig erőteljes destabilizációt eredményez; s amennyiben Kína is efféle nagyhatalommá válik, minden más jelenség eltörpül emellett a második ezredév utolsó felében.”⁹² Így fogalmazza meg Samuel P. Huntington a feltörekvő Kína hatását a világrendre. De ez a megállapítás kiterjeszhető Indiára, sőt Oroszországra is. Hogy átalakul-e a világ? Meglátásom szerint az új évezreddel egy új világba is átléptünk. A világnak ismételten meg kell találnia az egyensúlyt. Hogy milyen lesz ez az új világ, békés vagy háborúktól szabdalt, az csakis a nagyhatalmakon és azok vezetőin múlik!

---

⁸⁹ Németh: Az orosz-indiai-kínai háromoldalú együttműködés 130-133. p.

⁹⁰ Nagy - Rácz: Nemzetközi erőközpontok a 21. század elején

⁹¹ Hírn: *Kína a nagy falat* 65-66. p.

⁹² Huntington: A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása 388-389. p.

BÜNTETŐJOGI ASZTALTÁRSASÁG

HA AZ ORVOS A (MŰ)HIBÁS...

**Orvos büntetőjogi felelőssége foglalkozás körében
elkövetett veszélyeztetésért**

Szerzők:

*Nogel Mónika, Lipovics Réka, Palatinus Diána, Pölöskei
Ildik, Újhelyi Bence*

I. BEVEZETŐ GONDOLATOK

Az egészségügy a társadalom ügye. Orvossal mindenki találkozik élete során, ki kevesebbszer, ki többször, van, aki kisebb probléma miatt, van, aki súlyos gondjai közepette. Így érthető az emberi érzékenység, melyet egy-egy média által felkapott orvos ellen indított eljárást kísér. Hiszen azt sugallják, velünk is bármikor megtörténhet, hogy olyan gyógyszert kapunk, amely többet árt, mint segít, egy műtét utáni röntgenfelvételen tíz centiméteres olló körvonalai rajzolódnak ki a hasüregünkből, egy rutin beavatkozás halállal végződik számunkra vagy ismerőseink számára...

Azt azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy bár gyakoriak e sajnálatos esetek, több a sikeres gyógyítás. Az orvos és beteg közt alapvetően soha nincs érdekellentét, az orvos gyógyítani, a beteg gyógyulni akar. S ha ez nem sikerül, az mindkét fél számára roppant kellemetlen, mindkét oldal kiszolgáltatottá válik.

Az utóbbi években az orvosok elleni büntetőeljárások száma növekvő tendenciát mutat. Bár a jogerős elítélés még manapság is ritka, az évekig tartó eljárás, vádak, megaláztatás és a káros eredményt elszenvedő beteg vagy családjának megnyugvást nem hozó hosszú hónapok mindenki számára nagy terhet jelentenek.

Az utóbbi hetekben újra a középpontba kerültek helytelen szóval kifejezve az „orvosi műhibák”. Az egészségbiztosítási felügyelet honlapján márciustól elérhető az egyes kórházak ellen indított eljárások. Így természetes a fokozódó kíváncsiság a téma iránt.

Kutatásunk a kérdéskör büntetőjogi aspektusára irányult. Az orvos tevékenysége miatt számos Btk. különös részében tárgyalt bűncselekmény miatt felelhet, így pl. egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekményekért, magzatelhajtásért, és még számos más bűncselekményért, melyek sorában csak végsőként jelöljük meg korunk egyik nagy problémáját, a „hálapénz” kérdését, mely kétségkívül bizonyos esetekben gazdasági veszteséget valósít meg. Kutatásunk az orvosi tevékenységgel kapcsolatban a leginkább ismert, legnagyobb érdeklődéssel kísért, foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetéssel foglalkozott. Jelen tanulmány e vizsgálódás főbb eredményeit és a közösen levont következtetéseket tartalmazza.

Munka közben...

II. AZ ORVOSI TEVÉKENYSÉG BÜNTETŐJOGI VONATKOZÁSAINAK ALAPJAI

A XX. század az újítások, a fejlődések kora volt, s ez a megállapítás még inkább igaz jelen évszázadunkra. Az állandóan végbemenő, véget nem érő változások kihatnak a világ egészére, a társadalmi és gazdasági környezetre, népeink helyzetére, az egyes emberek életére. Az új találmányok és felfedezések természetesen determinálják az orvostudományt is. Bár általában elmondható, hogy a tudományos-technikai forradalmat társadalmilag hasznos célok vezérik, a modern tudomány fejlődése paradox. A fejlődéssel azonos arányban nő a veszélyforrások száma, még akkor is, ha párhuzamosan növekszik a kiküszöbölésükre hivatott szabályok és intézkedések mennyisége is. Ha a fejlődés ellentmondásos jellegét emeljük ki, érdemes külön szólnunk az orvostudomány haladásáról. Az elért eredmények, amellet, hogy eddig nem tapasztalt perspektívát ígérnek az emberi élet határait illetően, új veszélyhelyzeteket teremtenek és egyúttal újfajta beavatkozást jelentenek az emberi test integritásába.⁹³ Ez a megállapítás különösen igaz, ha a szervátültetésre, az emberen végezhető orvostudományi kutatásokra, intenzív betegellátásra gondolunk. Az orvosi tevékenység veszélyessége elsősorban abban rejlik, hogy e szakma gyakorlói magával az emberrel, az emberi testtel foglalkoznak. Az orvosnak tehát azt kell felismernie, hogy cselekményének nemcsak tárgya, hanem egyben alanya is a beteg, a kezelése alatt álló személy.⁹⁴ Tulajdonképpen egy olyan jogviszonyról van szó, ahol bár két egyenrangú személy áll egyik, ill. másik oldalon, mégis a beteg „rászorultságából” adódóan e helyzetben a jogviszony szereplői nem nevezhetők mellérendeltnek. Érdekeik azonosak: a beteg gyógyulni akar, az orvos gyógyítani. Mégis, eszközeik tekintetében már felborul az egyensúly: orvos birtokában van a megfelelő tudásnak, mely a gyógyításhoz szükséges, illetőleg a szükséges eszközöknek, a betegnek „csak” jogai vannak. A két oldal egymáshoz való viszonya abból a szempontból is különleges, hogy ami az egyik oldalon jogként jelentkezik, az a másik oldalon köteleességet jelent. Ezek a jogok és kötelezettségek azonban koránt sincsenek egyensúlyban egymással. Témánk szempontjából természetesen az orvos köteleiségei, ill. azok megszegése releváns, hiszen etikai, fegyelmi, kártérítési, és ultima ratioként büntetőjogi felelősséget von maga után.

---

⁹³ HORVÁTH TIBOR-VISKI LÁSZLÓ : A biológia és az orvostudományok fejlődésének hatása a büntetőjogra, ÁJ, Budapest 1969, 622. old

⁹⁴ BUSCH BÉLA: Az orvosi tevékenység büntetőjogi szabályozása, In: Orvosi felelősség, Szerk: Sótónyi Péter, Semmelweis Kiadó, 2008, 154. old.

A magyar büntetőjog tudományában a bűncselekmény olyan társadalomra veszélyes cselekmény, amelyet szándékosan, vagy – ha a törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból követnek el, s melyre a törvény büntetés kiszabását rendeli.⁹⁵ A társadalomra veszélyességről pedig azt mondja a Btk., hogy az az a tevékenység vagy mulasztás, amely a Magyar Köztársaság állami, társadalmi vagy gazdasági rendjét, az állampolgárok személyét vagy jogait sérti vagy veszélyezteti.⁹⁶ A jogalkotó a társadalomra veszélyes cselekmények közül csak azokat minősíti bűncselekménnyé, amelyek társadalomra veszélyessége, ill. annak foka már szükségessé teszi, hogy ilyen magatartással szemben a harcot az állam a büntetőjog eszközeivel is folytassa. Az életben előfordulhat azonban, hogy valamely magatartás megvalósítani látszik valamely bűncselekmény törvényi tényállását, ennek ellenére mégsem veszélyes a társra. Például az orvos műtétet, végtag amputációt végez és injekciót ad gyógyítás céljából. Mindezek formálisan a testi sértés tényállását valósítják meg.⁹⁷

Az orvosi tevékenység esetében tehát a társadalomra veszélyesség hiánya zárja ki a bűncselekmény megvalósulását. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az orvos tevékenysége nem veszélyes. Egyértelmű, hogy az orvosi felelősség kapcsán nem a tevékenység célja (a gyógyítás) veszélyes, hanem a lehetséges nem kívánt eredmény bekövetkezésének lehetősége. Bármilyen orvosi tevékenységnek – szabályszerűnek és szabályszerűtlennek egyaránt – lehetnek ugyanis káros következményei. A veszély, a szabályok betartása esetén abból adódik, hogy a beavatkozás hatást gyakorol a beteg szervezetre, s az emberi szervezet nem mindig viselkedik az elvárásoknak megfelelően. A kockázatvállalás indokolt voltát az előnyök és hátrányok mérlegelésével a betegnek kell megítélnie. A veszélyviselő maga a beteg, s ő abban az esetben dönthet a kockázat vállalásáról, ha megfelelően tájékoztatták. Maga a kockázatvállalás lehetősége az önrendelkezési jog egyik eleme. Az egészségügyi törvény⁹⁸ magyarázata úgy fogalmaz, hogy a tájékoztatáshoz való jogosultság gyakorlása az önrendelkezési jog megfelelő módon való érvényesülésének előfeltétele.

A büntetőjog feladata az emberek együttélésének védelme, szabályai a más jogágakban szabályozott életviszonyokat, jogviszonyokat oltalmazzák. Az orvostudomány és büntetőjog kapcsolatrendszerében az egyik legfontosabb védendő értéként a testi integritás és az önrendelkezéshez való jog merül

---

⁹⁵ Btk. 10. § (1) bek.

⁹⁶ Btk. 10. § (2) bek.

⁹⁷ DEZSŐ LÁSZLÓ: Az orvos büntetőjogi felelősség, BM Kiadó, Budapest 1979, 23. old.

⁹⁸ 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről

fel. Olyan nemzetközi dokumentumok, mint a Polgári- és Politikai Jogok Egyezségokmánya, valamint az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata hangsúlyozzák az emberi méltóság tiszteletben tartását. E jogok általában az országok alkotmányaiban is kifejezésre jutnak, és védelmüket büntetőjogi szabályok biztosítják.⁹⁹ Az Alkotmánybíróság 8/1990-es határozata az önrendelkezési jogot az emberi méltósághoz való jogból vezeti le. Az alkotmányos alapokon nyugvó önrendelkezési jog tehát a betegjogok egyik legfontosabb jogosítványa. Már az 1981-ben megjelent Lisszaboni Deklaráció is kimondta, hogy „a betegnek joga van ahhoz, hogy bizonyos kezelését elfogadja vagy elutasítsa megfelelő tájékoztatás után”. De ugyanezt a jogosítványt határozta meg a WHO deklarációja is 1994-ben, amikor is kimondta, hogy az orvosi beavatkozás alapkövetelménye a beteg tájékozott, tudatos beleegyezése. Az „*Informed Consent*” kifejezésnek a magyar megfelelője a tájékozottságon alapuló beleegyezés, mint jogi követelmény kerül megfogalmazásra az önrendelkezési jog deklarálása során. Sajátos jelentősége van itt a tájékozott beleegyezésnek: a beteget megfelelő módon tájékoztatni kell, hogy tudatosan dönteni tudjon. Minden olyan lényeges információt meg kell kapnia, amelynek birtokában szabadon eldöntheti, vállal-e egy beavatkozást vagy azt visszautasítja. Az *Informed Consent* jogi doktrína tehát az Egyesült Államokból Európába is eljutott, és Magyarországon az új egészségügyi törvény hatálybalépésével, mint alapvető betegjog került megfogalmazásra.

Polgári Törvénykönyvünk a személyhez fűződő jogok szabályozása keretében a 75. § (3) bekezdésében az alábbiakat mondja ki: „*a személyhez fűződő jogokat nem sérti az a magatartás, amelyhez a jogosult hozzájárul, feltéve, hogy a hozzájárulás megadása társadalmi érdeket nem sért, vagy nem veszélyeztet.*” Így az egészséghez, a testi épséghez fűződő személyes jogok sérelmét nem jelenti, hogy ha ezek sérelmébe a beteg beleegyezik. Itt kizárólag a társadalmi érdek, mások élete, egészsége jelenthet korlátot. Az önrendelkezési jog három részterületet ölel át:

1. az önrendelkezési jog keretében a beteg eldönti, hogy az egészségügyi ellátást igénybe kívánja venni vagy sem,
2. a beavatkozások elvégzésébe beleegyezik,
3. a beavatkozások elvégzését visszautasítja.¹⁰⁰

---

⁹⁹ KOVÁCS GÁBOR: Bioetika és büntetőjogi kodifikáció, Széchenyi István Egyetem, Győr 2008, 132-136. old.

¹⁰⁰ KÖSZEGFALVI EDIT: Egészségügyi és betegjogi kézikönyv, KJK-KERSZÖV, Budapest 2001, 52-53. old.

Mindhárom jog gyakorlásának alapvető feltétele, hogy a betegnek a döntése megtévesztéstől, fenyegetéstől és kényszertől mentes legyen, illetőleg, mint arról már szó volt, megfelelő tájékoztatáson alapuljon.

A betegnek, mint egyénnek tulajdonított jogokon kívül az orvos tevékenységéért fennálló felelősségét szükséges a közösség szemszögéből is vizsgálni. Az egyének alkotják a társadalmat, az emberi szervezet fennmaradása tehát közösségi érdek. A betegek gyógyítása így elsőrendű társadalmi szükséglet.¹⁰¹ Az orvos segíti elő ennek a társadalmi szükségletnek a kielégítését.

A fentiekből egyértelműen következik, hogy fokozott veszélyességet fokozott felelősség kell, hogy kísérje. Az Európai Emberi Jogi Egyezményt megvizsgálva megállapítható, hogy az abban foglalt jogok a tagállamokat terhelő kötelezettségek, azok jellege szerint csoportosíthatóak. A jogok többsége tulajdonképpen az állami hatalom korlátját jelenti, és tartalmilag az állami tartózkodást foglalja magában. Más jogok megvalósulása ezzel szemben többet, aktív, tevőleges magatartást kíván meg az érintett államoktól.¹⁰² Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése és 8. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság – helyesen – deklaráltnak nyilvánította azt az állami kötelezettséget, hogy védje az emberek életét. Az Alkotmánybíróság szerint *„az Alkotmány 8. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok tiszteletben tartására és védelmére vonatkozó állami kötelezettség nem merül ki abban, hogy az államnak tartózkodnia kell a jogok megsértésétől, hanem magában foglalja azt is, hogy gondoskodnia kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről. Az államnak az alapjogok biztosítására vonatkozó kötelezettségéből magától értetődően következik, hogy az alapvető jogokat csak az Alkotmányban megengedett módon korlátozhatja.”*¹⁰³

A fentiek alapján, tudomásul véve, mely jogokat érinti az orvosi beavatkozás, egyértelműen kijelenthető, hogy mind a nemzetközi dokumentumok, mind a hatályos magyar jog alapján az államnak az orvosi felelősség vonatkozásában kriminalizációs kötelezettsége van.

---

¹⁰¹ TÖRÖK KÁROLY: Az orvosi jogviszony, KJK-KERSZÖV, Budapest 1986, 9-13.old.

¹⁰² KOVÁCS GÁBOR: i.m., 132.old

¹⁰³ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

III. ORVOSI BEAVATKOZÁS, MINT VESZÉLYES TEVÉKENYSÉG

Mint ahogy arról már a korábbi fejezetben szó esett, a tudomány és a technika hatalmas fejlődésével és a gyakorlati élet különböző területein való felhasználásával számos új veszélyforrás keletkezett. A veszélyforrások által okozható lehetséges káros következmények egy része elkerülhetetlen, más részük azonban elkerülhető, s épp e limitálásra kell törekedni.

A technikai és tudományos fejlődés eredményeinek társadalmi hasznosítása céljából a társadalom a kedvező feltételek túlsúlyának garantálására törekszik. Itt lép be a jog. A jogalkotóra hárul az a feladat, hogy gondoskodjon a természeti és a társadalmi egyensúly helyreállításához szükséges büntetőjogi beavatkozásról.¹⁰⁴

Az egészségvédelem hatékonyságának megerősítése azt követelte, hogy a törvényhozó a sérelmet megelőző stádiumra, a veszély létrejöttére helyezze a hangsúlyt. *„A veszély gondolat megjelenése a büntetőjogban haladó vonás volt, mert a represszió gondolatával szemben nagyobb hangsúlyt adott a prevenciónak. A pusztán megtorlásra épített büntetőjogot csak a megtörtént büntett elkövetőjének megbüntetésére érdekli, a veszélyeztetést pönalizáló büntetőjog meg akarja előzni, hogy súlyosabb büntettek elkövetésére sor kerüljön. A veszély elkerülésének célkitűzése szükségképpen feltételezi bizonyos óvatossági, veszélycsökkentő magatartások létezését, ezekre figyelmeztet a törvényi tényállás, és ezek megsértésének szankciója a büntetés.”*¹⁰⁵

A veszélyhelyzetek lehetőség szerinti kiküszöbölésére elsősorban bizonyos foglalkozások gyakorlóit a foglalkozási szabályok kötelezik. A büntetőjog feladata, hogy a szankció kilátásba helyezésével a társadalom tagjaiban megfelelő magatartási formákat alakítson ki. Az orvosi tevékenység célját,

---

¹⁰⁴ BALOGH ÁGNES: A veszély fogalmának értelmezése a büntetőjogban, Rendészeti Szemle, 2007/9, 91. old.

¹⁰⁵ SZÉKELY JÁNOS: Veszélyeztető bűncselekmények egyes rendszertani problémái, Magyar jog, 1959, 171. old

jellegét, eszközeit, lehetséges eredményeit tekintve természetéből adódóan fokozott veszéllyel jár. A büntetőjog azt a társadalmi igényt elégíti ki a büntetni rendeléssel, hogy általában a társadalom tagjaiban, de különösen a veszélyes foglalkozást folytató tagjaiban tudatosítsa a veszély korlátozásának igényét. Véleményünk szerint különös jelentősége van a „korlátozás” kifejezésének előző mondatunkban. A veszélyhelyzeteket bizonyos fokig ugyanis limitálni lehet, de megszüntetni nem. A potenciális veszélyek teljes elkerülése a teljes társadalmi passzivitást vonná maga után, ez könnyen belátható. Bizonyos értelemben ugyanis bármely emberi tevékenység kockázatos, gyakorlatban nem megvalósítható e veszélyek teljes eliminálása. Kiemelkedően fontos tehát elhatárolni a megengedett kockázatot a tilalmazotttól. Az indokolt kockázat kimunkálásának a rendeltetése az, hogy optimális arányt teremtsen a még vállalható veszély és a vállalásból származó társadalmi előny között.¹⁰⁶ A kockázat indokolt voltát a cselekvéskor fennálló elérhető előny és a számba veendő hátrány nagyságának, valamint azok bekövetkezésének valószínűségének egybevetésével kell megállapítani. Természetesen azzal is számolni kell, hogy még a vállalható kockázat is sokféleképp alakulhat. Az a helyes felfogás tehát, hogy bizonyos határokon belül a veszély létrehozását társadalmilag elviselhetőnek, a jog által elismerhetőnek kell tekintenünk. Összegzésképpen megállapíthatjuk, hogy a medicinális szférában a veszélyeztetés két esetben büntetendő:

1. a veszélyhelyzet létrehozása nem társadalmi célokat szolgált, vagy
2. ilyen célokat szolgált bár, de maga a veszély, illetve az ilyen mértékű veszély elkerülhető lett volna.

Az első pontban említett orvosi tevékenység körébe elsősorban a tiltott egészségügyi beavatkozás, az orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezési jog elleni bűncselekmények vonhatók. Témánk szempontjából a második pont releváns.

---

¹⁰⁶ NAGY FERENC: A magyar büntetőjog általános része, Korona kiadó, Budapest 2004, 223. old.

IV. AZ ORVOS ÁLTAL FOGLALKOZÁSA KÖRÉBEN ELKÖVETETT VESZÉLYEZTETÉS

PÁR GONDOLAT AZ „ORVOSI MŰHIBA” FOGALMÁHOZ

Mind az orvosi, mind a jogászi szakma óvva int a „műhiba” kifejezés használatától, ha az orvos felelősségéről van szó. Mivel a kifejezés pontos jelentése jogszabályban nincs meghatározva, és sem a jogi szakirodalom, sem az orvosszakértői gyakorlat nem alakította ki a fogalom egységes használatát, figyelembe véve továbbá, hogy az "orvosi műhiba" kifejezéshez a közfelfogás automatikusan hozzárendeli a szakmai szabályszegés tényét és az orvos polgári jogi/ büntetőjogi felelősségét, érthető a tiltakozás. Az Alkotmányban rögzített jó hírnévhez való jog, ártatlanság vélelmének garantálása illetve az a tény, hogy valakinek a felelősségét csak jogerős bírói ítélet állapíthatja meg, a legfontosabb jogi érvek a kifejezés használatának mellőzése mellett.

Maga a „műhiba” kifejezés Virchowtól származik, aki „Kunstfehler der Arzte” című tanulmányában foglalkozott a szóbanforgó fogalomnak orvosi szempontból szükséges tisztázásával. Fogalmazásában a „műhiba” az orvostudomány általánosan elismert szabályainak megsértését érti.¹⁰⁷

A *Ius Resistendi* - Orvosok Egymásért Társaság által megjelentetett állásfoglalás három csoportba sorolja azokat az eseteket, amikor az orvosi hivatás gyakorlása során a beteg egészségében, testi épségében károsodás következik be:

1. Az első csoportba azok az esetek tartoznak, amikor a szakmai szabályok tökéletes megtartása mellett felállított helyes diagnózis, az orvostudomány mindenkori állásának megfelelő kezelési terv és annak szakszerű kivitelezése ellenére is, a beteg egyéni adottságai miatt, vagy a tudomány jelenlegi állása szerint még nem ismert, egyéb okból, sorsszerűen következik be a károsodás.
2. A második csoportba soroljuk azokat az egészségkárosodásokat, melyek a szakmai szabályok tökéletes megtartása, elvárható gondossággal felállított diagnosztikai terv mellett, az elvégzett vizsgálatok eredményeiből levont téves következtetések, az ezekre

---

¹⁰⁷ DEZSŐ LÁSZLÓ: i.m., 185. old.

épülő téves kezelési terv, illetve a vizsgálatok vagy kezelések során előforduló, baleseti jellegű eseményekből következnek.

3. Végül pedig, a harmadik csoportba azokat az eseteket soroljuk, amikor polgári jogilag felróható vagy büntetőjogilag vétkes szakmai szabályszegés következménye a sajnálatos eredmény.

Az első két csoportba tartozó esetek az orvosi beavatkozások társadalmilag elfogadott mértékű kockázatai közé tartoznak, illetve sorsszerűségük miatt elkerülhetetlenek, így ezekkel kapcsolatosan az orvos polgári vagy büntetőjogi felelőssége nem merül fel. Az „orvosi műhiba” tehát csak a harmadik csoportba tartozó eseteket jelöli, azt azonban, hogy az eredmény tekintetében az orvost vétkes/bűnös, bíróságnak kell kimondania.

Azon álláspont alátámasztására, miszerint a „műhiba” kifejezés csak a harmadik pontban ismertetett esetekre korlátozódik, a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvényben rögzített biztosításközvetítői műhiba fogalma is alátámaszthatja. Eszerint ők a szakmai szabályok betartásában való "kötelezettségük elmulasztásáért (független biztosításközvetítői műhiba), így különösen a téves tanácsadásért, a szabálytalan díjkezelésért, a nyilatkozatok késedelmes továbbításáért felelős"-ek.¹⁰⁸

Míndezen ellenére, azt el kell fogadnunk, hogy bár helytelen, de a köztudatban rögzült kifejezésről van szó. Jogásként azonban helyesebb, ha használatát elkerüljük, illetőleg korlátozzuk azon esetekre, ahol a bíróság jogerős ítéletben megállapította az orvos szabályszegő magatartását és ennek összefüggését a káros eredménnyel.

FOGLALKOZÁS KÖRÉBEN ELKÖVETETT VESZÉLYEZTETÉS – A SZOROS ÉRTELEMBEN VETT „ORVOSI MŰHIBA”

A magyar büntetőjog az ember életét, testi épségét és egészségét nem csak azokkal a magatartásokkal szemben védi, amelyek ezek sérelmét okozzák, de a felelősség határait előrehozva már veszélyeztetésüket is büntetni rendeli, hatékonyabb védelmet biztosítva e lépéssel.

Az 1878-as Btk, az élet, testi épség, egészség ilyen szintű védelmére nem adott lehetőséget. Az orvos tevékenysége által okozott testi sértést, illetve

---

¹⁰⁸ Bit. 42. § (1) bek.

halált azonban már a Csemegi-kódex is büntetni rendelte, illetve a gondatlan emberölés egyik minősített esete volt, ha azt valaki foglalkozás körében követte el. Gyökeres változás csak akkor következett be, amikor az 1948. évi VIII – az ún. III. Büntetőnovella - bűncselekménnyé nyilvánította a foglalkozás körében az élet vagy testi épség veszélyeztetését.¹⁰⁹

Hatályos jogunkban a Btk. 171. §-a a következőképp hangzik:

171. § (1) Aki foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétséget követ el és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) A büntetés

a) három évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény maradandó fogyatékoságot, súlyos egészségromlást, vagy tömegszerencsétlenséget,

b) egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény halált,

c) két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés, ha a bűncselekmény kettőnél több ember halálát okozza, vagy halálos tömegszerencsétlenséget okoz.

(3) Ha az elkövető a közvetlen veszélyt szándékosan idézi elő, büntetést követ el, és az (1) bekezdés esetén három évig, a (2) bekezdés esetén - az ott tett megkülönböztetéshez képest - öt évig, két évtől nyolc évig, illetőleg öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(4) E § alkalmazásában foglalkozási szabályok a lőfegyver használatára és kezelésére vonatkozó szabályok is.

E tanulmány keretein belül a bűncselekménnyel természetesen csak az orvosi foglalkozási szabályszegéssel foglalkozunk.

A bűncselekmény jogi tárgya tehát az emberi élet, testi épség és egészség, mint legfontosabb védendő érték. A törvény törvényi egységet teremt, hiszen egy vagy több ember életére, testi épségére, egészségére vonatkozik a büntetőjogi védelem.

---

¹⁰⁹ HORVÁTH TIBOR: Az élet, testi épség, egészség büntetőjogi védelme, Közigazgatási és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1965, 424. old.

A bűncselekmény passzív alanya az elkövetőn kívüli más személy, akinek egészségi állapota, kora, neme indifferens.¹¹⁰

A bűncselekmény alanya bárki lehet, aki szabályokhoz kötött foglalkozást¹¹¹ gyakorol, illetve foglalkozási szabály hatálya alatt áll. Az Eütv. értelmező rendelkezései szerint egészségügyi dolgozó: az orvos, a fogorvos, a gyógyszerész, az egyéb felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy, továbbá a beteg ellátását végző vagy az abban közreműködő egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személy.¹¹² Természetesen, bár közülük bárki lehet e bűncselekmény elkövetője, azonban nem szükséges az alannyá váláshoz, hogy valaki jogosult legyen a foglalkozás üzéséhez.¹¹³ Az orvosi tevékenységre való jogosultság hiánya így annyiban bír jelentőséggel, hogy a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetéssel halmazatban megállapítható lesz a kuruzslás büntette, illetve vétsége is.¹¹⁴ Ha a cselekmény elkövetésével az elkövető nem szakképesítésének, vagy a rendszeresen folytatott tevékenységének írott vagy íratlan szabályait sérti meg, a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés megállapítására nem kerülhet sor, abban az esetben viszont, ha a szakszerűtlen tevékenység miatt materiális sérelem következett be, az elkövetőt a testi sértés vagy emberölés gondatlan alakzatáért terheli felelősség.¹¹⁵

Azt a kérdést, hogy az adott esetben az elkövető a foglalkozási szabály hatálya alatt áll-e, mindig az ügy konkrét körülményeire tekintettel kell

---

¹¹⁰ BELOVICS-MOLNÁR-SINKU: Büntetőjog Különös Rész, HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó, Budapest 2008, 117. old.

¹¹¹ A Btk. Kommentár szerint a foglalkozás gyűjtőfogalom, mely magában foglalja a keresetszerűen, a megélhetés biztosítása végett üzött tevékenységet. E körben annak azonban nincs jelentősége, hogy a tevékenység gyakorlása szakképzettséget igényel vagy sem, hatósági engedélyhez kötött vagy sem, főfoglalkozásként vagy alkalmasszerűen végzett tevékenység. Ugyanígy nincs annak jelentősége, hogy valaki ellenszolgáltatásért vagy anélkül, rendszeresen vagy alkalmasszerűen végez ilyen tevékenységet. Fontos hangsúlyozni azt is, hogy nemcsak a munkajog, hanem a polgári jog szerint végzett tevékenység is foglalkozásnak minősül.

¹¹² Eütv. 3. § d)

¹¹³ BH 1982.451: „a bírói gyakorlat minden olyan tevékenységet foglalkozásnak tekint, amely szabályokhoz kötött. Ennek megfelelően az, aki valamely szakképzettséget igénylő foglalkozást folytat, arra az illetőre a foglalkozási óvoszabályok az irányadók”

¹¹⁴ BUSCH BÉLA: i.m. 228.old

¹¹⁵ BH 1980.5.

megállapítani. Az orvosi tevékenységgel kapcsolatos foglalkozási szabályok vonatkozásában természetes, hogy az orvos a foglalkozási szabályok hatálya alatt áll az Eütv. által meghatározott tevékenységi körben. Ezzel szemben az orvostanhallgatók és szigorló orvosok, akik képzésük érdekében orvosi tevékenységet fejtenek ki, orvosnak nem tekinthetők, foglalkozási szabályok alatt nem állnak. Tevékenységükkel kapcsolatos minden hibáért a felügyelő orvos felelős. Az eredményre viszont – testi sértés vagy halál bekövetkezése esetén – az ő felelősségük az általános szabályok szerint alakul. A részben orvosi tevékenységgel megbízott, de orvosi képesítéssel nem rendelkező személyek és ún. egészségügyi szakdolgozók (ápoló, szülész, műtőszasszisztens) tevékenységükért saját személyükben felelősek, azaz foglalkozási szabályok hatálya alatt állnak.¹¹⁶ Amennyiben az eredményt több személy magatartása okozza, a bűncselekmény gondatlan alakzatánál természetesen kizárt a társtetteség, felbujtás vagy bűnszegély.

Érdekes kérdés az „orvosi team” felelőssége. A mindennapi életben általában egy orvosi beavatkozást nem egy orvos végez, a műtétnél nem egy orvos van jelen, és még sorolhatnánk a példákat. Mivel a kollektív felelősséget hatályos jogunk kizárja, a bekövetkezett eredmény okozatosságát a team valamennyi tagjának vonatkozásában vizsgálni szükséges.

A szakirodalomban több meglátás létezik:¹¹⁷

1. Egy orvos, a vezető felel a team tagjaiért.

Ezzel az állásponttal szemben legfőbb érv, hogy azt a lehetetlen követelményt támasztja a felügyelő felé, hogy minden kollégája szakterületéhez értsen, és mindenre figyelni tudjon.

2. Mindenki a maga tevékenységéért felel. Ez az ún. bizalmi elv megnyilvánulása, mely alapján minden orvos joggal feltételezi a másiktól, hogy ért a szakterületéhez.

Ez a megoldás oly mértékben szűkítené le a felelősségre vonás lehetőségeit, hogy még a nyilvánvalóan felismerhető szabályszegés esetén sem lehetne megállapítani a másik orvos felelősségét.

3. Mindaddig bízhat a team egyik tagja abban, hogy kollégája a szabályoknak megfelelően jár el, míg nem észleli ennek ellenkezőjét.

---

¹¹⁶ NAGY FERENC: A Magyar Büntetőjog Különös Része, Korona Kiadó, Budapest 2007, 111. old

¹¹⁷ DEZSŐ LÁSZLÓ: i.m.289-296. old.

Véleményünk szerint ez a megoldás tűnik a leglogikusabbnak és jogilag leginkább korrektnek, mivel kapcsolatba hozható az elvárható magatartás fogalmával.

A bűncselekmény elkövetési magatartása a foglalkozási szabályszegés, mely azt jelenti, hogy az elkövető magatartása nincs összhangban vagy egyenesen ellentétben áll a jogtárgy érdekében alkotott foglalkozási szabállyal.¹¹⁸ Általában tevőleges magatartással valósul meg, de lehet elkövethető mulasztással is.

Az orvosi illetve egészségügyi tevékenységet végzők foglalkozási szabályait elsősorban az Eütv. állapítja meg. E törvény felhatalmazása alapján egyes szakterületek, eljárások szabályait kormány-, illetve miniszteri rendeletek állapítják meg. A foglalkozási szabályokat felsorakoztatni nem lehet, hiszen meghatároznak ilyeneket az egyetemi tankönyvekben, szakkönyvekben, folyóiratokban, gyógyszerekhez mellékelt tájékoztatókban.¹¹⁹ Jogi szempontból a legnagyobb problémát az íratlan szabályok okozhatják, melyek szintén foglalkozási szabálynak tekintendők.¹²⁰ A szabályok tartalmilag kógensek vagy diszpozitívak. A kógens szabályok valamilyen követelményt támasztanak az orvossal szemben, vagy tiltanak valamit. A diszpozitív szabályok lényegében ajánlásokat tartalmaznak. A kógens szabályokat nemritkán a diszpozitív normák egészítik ki, így hovatartozásuk és elbírálásuk is bonyolult lehet.

Az orvos szabadon választja meg az alkalmazandó vizsgálati és kezelési módszert,¹²¹ természetesen azzal, hogy annak tudományosan elfogadottnak kell lennie, nem ütközhet hatályos jogszabályba, szükséges hozzá a beteg tájékozott beleegyezése. További fontos kritérium, hogy az eljárás kockázatának kisebbnek kell lennie annál, mint amekkora volna a kockázat, ha a beavatkozás elmaradna, valamint, hogy a kockázat vállalásának kellően alapos oka legyen.

---

¹¹⁸ Az ítélezési gyakorlat a foglalkozási szabályok négy nagy csoportját különbözteti meg:

- a) a munkavédelmi és balesetelhárító szabályok,
- b) az építkezéssel kapcsolatos műszaki, statikai szabályok, technológiai leírások,
- c) az orvosi tevékenységgel kapcsolatos szabályok,
- d) a lőfegyver használatára és kezelésére vonatkozó szabályok.

¹¹⁹ SOMOGYI ENDRE – BUDAVÁRI RÓBERT: Igazságügyi orvostan a gyakorlatban, Medicina, Budapest 1960, 11. old.

¹²⁰ BH 1996.182.

¹²¹ „gyógyítás szabadsága” – Eütv.129. § (1)-(2) bek.

A beteg az orvos gyógyító munkáját az eredményesség alapján ítéli meg. A felelősséget azonban soha nem az eredménytelenség alapozza meg. Az, hogy a foglalkozási szabályszegés megállapítható-e, mindig szakértői kérdés.

Karsai Krisztina véleménye szerint az elkövetői magatartás meghatározása pontosítást igényel, mivel a jogalkotó a „foglalkozása szabályainak megszegését” rója fel az elkövetőnek, azaz a törvényi megfogalmazás kifejezett kapcsot (birtokos jel) teremt a foglalkozás és az elkövető között. Megítélése szerint ehhez képest a tény, hogy a szakirodalom és a joggyakorlat e nyelvtantani értelmezést egyáltalán nem tette magáévá, s egyenlőségjelet tett a „foglalkozása szabályai” és a „foglalkozási szabályok” közé, elméleti és jogalkalmazói tévutat jelent.¹²² Hasonlóképp vélekedik e témában egyébként Hollán Miklós és Kis Norbert is.¹²³

A foglalkozási szabálysértés gyakorlati megítélése nagyon problematikus, így segítségünkre szolgálhat bizonyos kategóriák felállítása.

Dezső László szerint ebben e tevékenységnél már az első lépésnél nehézségekkel találja szemben magát a jogász, s ez abból a sokat hangoztatott okból származik, hogy az orvosi és jogi szemléletmód eltérhet egymástól. Egy betegségből eredő káros következmény határait kijelölni nagyon nehéz, egy betegségnek lehet számos káros következménye, mint ahogy ha csak az eredmény ismert, nehéz kideríteni, annak mi az oka. Mégis, bár nehéz kategóriákat felállítani, elengedhetetlennek tűnik az orvosi felelősség megállapíthatóságának szempontjából.

Szuchovszky Gyula és Harsányi László¹²⁴ a következő sémát dolgozta ki:¹²⁵

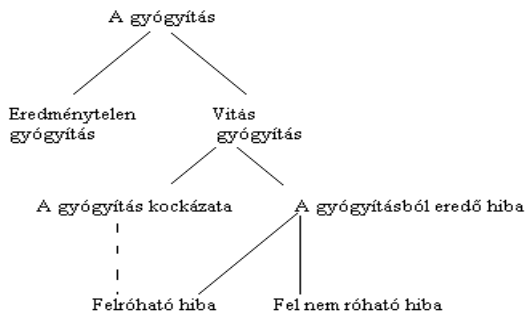
---

¹²² KARSAI KRISZTINA: A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés tényállásának kritikája, Magyar Jog, 2006, 12. szám 745. old.

¹²³ HOLLÁN MIKLÓS – KIS NORBERT: Az 1978. évi IV. törvény kommentárja, Hivatalos Jogszabálytár Cd 2.2., Hivatalos Közlönytár Kft.

¹²⁴ SZUCHOVSZKY GYULA – HARSÁNYI LÁSZLÓ: A rendkívüli halálesetek orvosszakértői vizsgálata II. Hatósági boncolási anyagunk elemzése, Magyar Sebészet, 1974, 97. old

¹²⁵ A szerzők a kategorizálást a műtétekkel kapcsolatban végezték, de sémájuk alkalmazható egységesen a gyógyításra is.

Az orvosi szakmában elfogadottnak tekinthető, hogy a *gyógyítás kockázatának* minősül minden olyan káros következmény, amely a tudomány mindenkori állása szerint a beavatkozásnak nem szükségszerű velejárója, s éppen ezért előre látni nem lehet, s amely nem foglalkozási szabály megszegéséből ered. Ehhez annyi kiegészítés fűzhető, hogy a káros következmény állhat abban is, hogy a betegség gyógyulási folyamata elhúzódik az általánosnál, de bekövetkezhetnek például szövődmények is. *Szövődménynek* tekintendő minden olyan, akár a betegség lefolyására, akár a gyógyulására károsan ható körülmény, amely az alapbetegségen kívüli megbetegedés, vagy a beteg működési zavara folytán következik be.¹²⁶ A lehetséges szövődmények egy részével természetesen az orvos számol is, egyrészt a betegség jellegéből, másrészt a páciens egyedi jellemzőiből következően (pl. általános tapasztalat, hogy az idős betegeknek műtét után nagyobb a tüdőgyulladás kialakulásának kockázata). A szövődmények másik csoportját a betegségek nagy száma és egyedi természetük miatt lehetetlen.

Szokás a szövődményeket *endogen* vagy *exogen* eredetű károsodásra osztani. A szövődmény akkor endogen, ha az a beteg szervezetéből, súlyos állapotából vagy a beavatkozásra való egyedi reakcióból keletkezett. Ha azonban külső hatás miatt jön létre szövődmény, külön kell vizsgálni, hogy ezen exogen szövődmények rendelkeznek-e a normál kockázat ismérveivel.

¹²⁶ DEZSŐ LÁSZLÓ: i.m. 196. old.

Ha nem, akkor a szövődmény nagy valószínűséggel foglalkozási szabálysértés következménye.

A *vitás gyógyítás* körében további kategorizálás szükséges, mivel ezek egy része a kockázat, másik része a gyógyítási hiba körében értékelhető. *Gyógyítási hiba* diagnózis és a terápia során bármikor, mindegyik szakágban felmerülhet. Nem minden gyógyítási hiba foglalkozási szabály megsértésének eredménye.

Így az elhatárolás érdekében négy esetkört kell megkülönböztetni:

1. Foglalkozási szabályszegést megvalósító hiba.

Ide soroljuk tehát azokat az eseteket, amikor az orvos tevékenysége során nem tanúsította a tőle elvárható gondosságot vagy a tőle elvárható jártassággal nem rendelkezett, és ez vezetett a káros eredmény beállítására.

2. Elkövetett hiba foglalkozási szabály megszegése nélkül.

E körbe elsősorban az orvos „nem gondatlan” diagnosztikus tévedése sorolható. Egyes betegségek lefolyása olyan változatos lehet, hogy még a nagy gyakorlattal rendelkező szakorvos előtt is rejtve marad, és ezen diagnosztikus tévedés az oka a káros következmény bekövetkezésének. Ez elsősorban a ritka megbetegedések kórismézésével kapcsolatban fordul elő. Ezen körbe sorolhatók azok az objektív okok is, mint például a megfelelő eszközök hiánya. Ez esetben a büntetőjogi felelősségre vonásnak nincs alapja, bár itt is hibás tevékenységről van szó.

3. Szakmai hibaként értékelhető, de foglalkozási szabályszegést meg nem valósító hiba.

Ilyennek általában akkor minősítendő a hiba, ha az orvos tevékenysége során több lehetőség között választhat, és konkrét esetben helytelen mérlegelés miatt nem az esetnek megfelelő magatartást tanúsítja. Ez esetben, bár tevékenysége hibás, büntetőjogi elmarasztalást nem érdemel, mert nem követett el foglalkozási szabályszegést.

4. hibátlan gyógykezelés.¹²⁷

Mindezek alapján megállapítható, hogy a *diagnosztikus tévedés*¹²⁸ általában nem képezheti a büntetőjogi felelősségrevonás alapját. Azonban, ha a hibás diagnózis felállítása a szabályszegésnek tudható be, már megállapítható a bűncselekmény. Maga a diagnosztikus tévedés előállhat objektív és

---

¹²⁷ Vö: SZUCHOVSZKY GYULA – HARSÁNYI LÁSZLÓ: A műtéti kockázat kérdései az orvosszakértői gyakorlatban, Magyar Sebészet, 1965, 4. old. és Dezső László: i.m. 276. old

¹²⁸ Abban az esetben beszélünk diagnosztikus tévedésről, amikor a szakmai szabályoknak megfelelően jár el az orvos, mégis tévesen állít fel diagnózist.

szubjektív okokból. Objektív például a felszerelési hiány, üzemzavar, ügyeleti problémák, személyzethiány, melyekre a magyar egészségügy mai állapotában elég gyakori a hivatkozás, sajnos sok esetben megalapozottan. A szubjektív okok, mint például a szakképzettség hiánya, nem kellő körültekintéssel végzett vizsgálatok, illetve a vizsgálatok elvégzésének elmaradása, melyekkel okozati összefüggésben a káros eredmény létrejön, természetüknél fogva megalapozzák az orvos büntetőjogi felelősségre vonhatóságát.

A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés materiális bűncselekmény. Eredménye más vagy mások életének, testi épségének vagy egészségének közvetlen veszélyeztetése, illetve a testi sértés okozása. A veszély olyan objektív helyzet, amikor fennáll az élet, a testi épség vagy az egészség sérelmének reális veszélye, közvetlen veszély pedig, ha térben és időben konkretizálódik, tehát meghatározott személyt vagy személyeket fenyeget. Békés Imre szerint *„hazai jogunkban a gondatlan materiális veszélyeztetési deliktumok diszpozíciói nem érik be a veszély előidézésére utalással, hanem megjelölik a nemkívánatos eredményt is”*.

„A tipikus veszélyeztetési cselekményeket alapul véve két felelősségi elemet fedezünk fel:

- 1. a külön normában meghatározott szabály megszegését, és*
- 2. ezzel okozatosan a büntetőjogilag nem tolerált veszély bekövetkezését.”¹²⁹*

A foglalkozási szabályok megszegése, mint a szubjektum működése társadalmi és jogi megítélésének feltétele, összefüggésben áll a veszélyeztetés miatti büntetőjogi felelősséggel.

Ilyen szempontból a veszélyeztetés jellemzői:

1. az eredményelkerülési kötelesség megszegése, értve ezen az eredménynek tekintendő, büntetőjogilag már nem tolerált veszély elkerülése kötelezettségének a megsértését,
2. az okozati összefüggés a foglalkozási szabályszegés és a veszélyhelyzet között,
3. a gondossági kötelesség megszegése, amely tipikusan egybeesik a foglalkozási szabályszegéssel.¹³⁰

Viski László Békés Imréhez hasonlóan a veszélyeztetés igen lényeges jellemzőjére, a kötelességszegésre hívja fel a figyelmet. A veszélyeztetési

---

¹²⁹ BÉKÉS IMRE: A gondatlanság a büntetőjogban, KJK-KERSZÖV, Budapest 1974, 294-296. old.

¹³⁰ BÉKÉS IMRE: i.m., 297.old.

bűncselekmények jogellenességi tartalmának „egyik összetevője az ún. jogkötelesség megszegése, vagyis káros eredmény elkerülésére vonatkozó kötelesség megsértése. A másik összetevő lényegében egy gondossági kötelesség megszegése, amelynek eleget téve a jogkötelesség megszegése elkerülhető lett volna”.¹³¹

A közvetlen veszélyhelyzet beállása nem feltétlenül vonja maga után a sérelem létrejöttét, ezért azt a kérdést, hogy fennforgott-e a helyzetre és személyre konkretizált veszély, csak utólag lehet eldönteni, méghozzá szakértői vélemény alapján.

Az eredményt illető testi sértés tekintetében közömbös, hogy a sérülés nyolc napon belül vagy túl gyógyul. A sérülés súlyossága az alapeset körében csak a büntetékiszabás körében értékelhető.

Az orvos magatartása és a közvetlen veszély között okozati összefüggésnek is fenn kell állnia. Azt mindenképpen figyelembe kell vennünk, mindenegyres esetben, ha az orvos esetleges felelősségének gyanúja felmerül az eredmény vonatkozásában, hogy az orvos önmagában sosem egyedüli oka a következménynek, hiszen a dolog természetéből adódóan a beteg azért kerül kapcsolatba az orvossal, mert beteg, vagy a szervezetében fennáll a betegség megjelenésének lehetősége. Ezt az állapotot a foglalkozási szabályszegés legfeljebb fokozni tudja, úgy, hogy a betegben és betegségben eleve meglévő veszély előnyös megváltozását akadályozza vagy teszi lehetetlenné az orvos szabályszegő magatartása.

A büntetőjogilag releváns közvetlen veszély meglétének vizsgálata két lépésben történhet:

1. Először azt kell megvizsgálni, hogy fennállott-e a közvetlen veszély, ez a vizsgálat két eredményt hozhat:
  - a) fennállt a veszély,
  - b) nem állt fenn a veszély
2. Ha megbizonyosodtunk a veszély meglétéről, akkor kerülhet sor a korábban részletezett gyógyítási kockázat és veszély elhatárolására, mely rendkívül nehéz, illetve a magatartás és az eredmény közötti okozati összefüggés vizsgálatára.

A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekményét gondatlanul és szándékosan is el lehet követni. A bűncselekmény-fogalom

---

¹³¹ VISKI LÁSZLÓ: A veszélyeztetés mint materiális bűncselekmény, Állam- és Jogtudomány, 1968/1, 75. old.

rendszerében a bűnösség a cselekmény tényállásszerűségét és (büntető)jogellenességét feltételezi. A bűnösségnek két formája van, a szándékosság és gondatlanság, melyek a tárgyalt bűncselekmény tekintetében az általános szabályok szerint különíthetők el. A szándékos elkövetés a 171. § (3) bekezdésében található, s ez akkor valósul meg, ha az orvos szabályszegése szándékos, illetve ha a veszélyhelyzet kialakulását is kívánta vagy abba belenyugodott. A 41/2007-es BKv (korábban: BK 123) alapján a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés esetén is, a szándék kizárólag a veszélyeztetésre irányulhat (*limitált veszélyeztetési szándék*), hiszen amennyiben a szándék a materiális sértő eredményre is kiterjed a szándék, úgy az eredmény szerinti más bűncselekmény miatt felel az elkövető. Ha az elkövető szándéka kiterjed a foglalkozási szabályszegésre és a veszélyhelyzet létrehozására is, s a materiális sérelem tekintetében gondatlanság terheli, a büntetőjogi értékelés szempontjából már a sérülés gyógytartama is releváns lesz. Ha nyolc napon belül gyógyul a sérülés – figyelemmel arra, hogy a könnyű testi sértésnek gondatlan alakzata nincs – az elkövetőt csak foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetésért, míg ha a sérülés nyolc napon túl gyógyul, ezzel halmazatban gondatlan testi sértésért is felelősségre kell vonni.

A bűnösség kérdéskörénél témánk szempontjából érdemes több szót szólnunk a hanyagság kérdéséről. A hanyag gondatlanság mindig valamely kötelesség megszegését jelenti. Az orvos vonatkozásában a foglalkozása szabályainak megfelelő magatartás kötelesség. Az objektív gondossági kötelezettség tartalma: a figyelem és a körültekintés kötelezettsége. Tudomásul kell vennünk azt azonban, hogy még ugyanazon foglalkozáson belül is lehetnek a gondossági kötelezettség tartalma tekintetében. Az objektív gondossági kötelezettség megsértése önmagában nem alapozza meg a hanyag gondatlanságot. Ehhez ugyanis a hanyagság szubjektív elemének vizsgálata is szükséges. E szubjektív elem azt fejezi ki, hogyha az illető foglalkozásával összefüggésben reá kiterjedő objektív gondossági kötelezettséget teljesítette volna, akkor magatartása lehetséges következményeit előre láthatta és elkerülhette volna, továbbá, hogy személyes képességeire tekintettel a foglalkozása folytán őt terhelő figyelem vagy körültekintés tőle elvárható volt-e.

A hanyagság esetében tehát két körülményt kell megvizsgálni:

1. Az elkövető köteles volt-e előre látni a káros következmények lehetőségét?
2. Rendelkezett-e reális lehetőséggel, hogy a következmények lehetőségét előre láthassa?

Tehát, ha meg is állapítható, hogy a következmény lehetősége előre látható lett volna, a felelősség mégis aszerint alakul, hogy az elkövető konkrét esetben képes volt-e azt előre látni. Az előrelátás lehetősége csak az adott eset összes körülményeinek alapos vizsgálata alapján lehetséges. Itt a beteg kiszámíthatatlan szervezeti reakciói mellett az orvos egyéni képességeit, ismereteit, szakképesítését, fiatal korát, tapasztalatlanságát, adott időpontban való kimerültségét, a rendelkezésre álló segédszemélyzetet és általában azokat a körülményeket kell figyelembe venni, melyek között az orvos a tevékenységét végezte.¹³² Elengedhetetlen továbbá annak vizsgálata, hogy az orvos felismerte-e ezen hátrányosan ható körülmény fennállását és hatását igyekezett-e elhárítani.

Az orvosi veszélyeztetés eseteiben a bíróság a szakértői vélemények alapján alakítja ki értékítéletét az elkövetőtől való elvárhatóság vonatkozásában. Általában elmondható, hogy a bíróság a negligencia megállapítását esetleg kizáró tényezőket akkor veszi figyelembe, ha azok objektíve megakadályozták a megfelelő orvosi eljárást.

V. BÜNTETHETŐSÉGET KIZÁRÓ OKOK SZEREPE AZ ORVOSI TEVÉKENYSÉG KAPCSÁN

Mint arról már korábban szóltunk, az orvos tevékenysége sokszor megvalósítani látszik a Btk. különös részében foglalt tényállásokat, ám bizonyos büntethetőséget kizáró okok miatt e magatartások büntetőjogilag nem relevánsak.

A legáltalánosabb vélekedés szerint minden ilyen, formailag bűncselekményt megvalósító tevékenység esetén a társadalomra veszélyességnek, mint a bűncselekmény fogalmi elemének hiánya miatt nem valósul meg bűncselekmény. Léteznek olyan álláspontok is, melyek szerint az egyes büntethetőséget kizáró okok közt kell keresni a megoldást. Az orvosi kötelesség teljesítése során több büntethetőségi akadály merülhet fel: a sértett beleegyezése, jogszabály engedélye, hivatásbeli jogok gyakorlása és a megengedett kockázat. A két elmélet nem zárja ki egymást. A sértett beleegyezését Nagy Ferenc és Tokaji Géza az elsődleges büntethetőséget kizáró okok közé, mégpedig a jogellenességet kizáró okok

---

¹³² DEZSŐ LÁSZLÓ: i.m., 142. old.

sorába illeszti.¹³³ Vannak tehát olyan jogsértő magatartások, melyekbe a sértett beleegyezhet, s ezáltal a cselekmény elveszíti materiális jogellenességét. Az orvosi tevékenységgel kapcsolatosan elmondható, hogy a sértett (beteg) beleegyezése önrendelkezési jogát figyelembe véve szintén e körbe vonható. Azonban, a *volenti non fit iniuria* elv a testi integritást sértő cselekmények esetén nem korlátlan, hiszen az ember élethez való jogát nem sértheti. Az irányadó elmélet és gyakorlat szerint tehát a beteg beleegyezése csak akkor zárja ki az azt okozó büntetőjogi felelősségét, ha a sértett társadalmilag elismerhető cél érdekében adta beleegyezését – az orvosi beavatkozás, melynek célja az ember testi épségének és egészségének védelme, kétség kívül ilyen. A sértetti beleegyezés kapcsán természetesen minden esetben vizsgálni kell, hogy adott esetben a beteg tájékozott beleegyezést adott-e, tudott-e élni önrendelkezési jogával.

Még mindig az önrendelkezési jognál maradva, elmondhatjuk, hogy az Eütv. mint jogszabály engedélye szintén kizárja a büntethetőséget, amennyiben az orvos ez alapján járt el. Az Eütv. ugyanis részletesen rögzíti az egészségügyi önrendelkezési jog szabályait, így az az orvos, aki ezek szerint jár el, a jogszabályi engedély folytán oltalmat élvez.

A hivatásbeli jogok gyakorlása és kötelezettségek teljesítése szoros összefüggést mutat az indokolt kockázattal, mint büntethetőséget kizáró okkal. Az orvosi beavatkozás jogszerűségének kérdése különböző álláspontokat eredményezett a hivatásbeli kötelezettségek teljesítése kapcsán. Az egyik álláspont szerint a lege artis végrehajtott műtét nem eredményezi a testi sértési diszpozíció megvalósulását, hiszen a beteg egészségének védelmét szolgálja. Nagy és Tokaji szerint pedig a társadalomra veszélyességet az zárja ki, hogy amennyiben az orvosi beavatkozás a reá vonatkozó szabályok szerint történik, az orvos hivatásbeli köteletségét teljesíti, s ennek keretében kap szerepet a kockázat indokoltsága, valamint a beteg beleegyezésének szükségessége.¹³⁴ Véleményünk szerint a sértett beleegyezése, mely az önrendelkezési jogban gyökerezik, a büntethetőséget kizáró körülmények tekintetében megelőzi a hivatásbeli jogok/kötelezettségeket, így utóbbi akkor menthet fel valakit a büntetőjogi felelősség alól, ha a sértett beleegyezését nem lehetett beszerezni (az Eütv. 18. §-ában részletezett életmentő beavatkozások esetén).

---

¹³³ NAGY FERENC – TOKAJI GÉZA: A Magyar Büntetőjog Általános Része, Korona Kiadó, Budapest 1998, 192. old.

¹³⁴ NAGY FERENC – TOKAJI GÉZA: i.m. 158. old

Büntetőjogi szempontból a kockázat az a szituáció, amikor a hátrányos eredmény bekövetkezésének a reális lehetősége fennáll, de valamilyen társadalmilag előnyös cél elérésére is van reális esély. Amennyiben a kockázat indokolt, ez tény kizárja a jogellenességet.¹³⁵

VI. IGAZSÁGÜGYI ORVOSSZAKÉRTŐ SZEREPE AZ ORVOSSAL SZEMBEN FOGLALKOZÁSA KÖRÉBEN ELKÖVETETT VESZÉLYEZTETÉS MIATT INDULT BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

Arról már többször szó esett a tanulmányban, hogy azt, hogy egy orvos eljárása során megsértett-e foglalkozási szabályt, illetőleg ez a magatartása okozati összefüggésben áll-e a létrejött káros eredménnyel, minden esetben szakértő fogja meghatározni, tehát az ilyen eljárásoknál nem érvényesül a *iuria novit curia* elve. Valószínűleg az igazságügyi orvosszakértők munkájában az egyik legnehezebb feladat ilyen ügyekben eljárni. Nemcsak technikai okok miatt vélekedünk így – nem csak azért, mert az eljárásban felmerülő kérdések megválaszolásához gyakorlatilag az orvosi hivatás minden szabályát, írottat és íratlan egyaránt ismerniük kell, hanem azért is, mert minden ilyen esetben egy kollégájuk magatartását kell vizsgálniuk, mindezt elfogulatlanul, tárgyilagosan. Felelősségteljes feladat ez, hiszen a gyakorlat azt mutatja, hogy az igazságszolgáltatás szervei a szakértő véleményében perdöntő módon megbíznak, jogi minősítésüket is a szakvéleményhez szabják.

Az orvos elleni eljárásban a szakértőnek a következő feladatai vannak:

1. Megállapítani, hogy az orvos szabályt, gyakorlatot sértett-e?
2. Értékelni az eredményt.
3. Választ adni arra a kérdésre, hogy a következmény közvetlen vagy közvetett okozati összefüggésben áll-e a szabálysértéssel.

Ennél többre kiterjedni (pl. az egyes személyek tudatos vagy gondatlan voltát tárgyalni) nem a szakértő feladata. Általában helyes az az eljárás, hogy a szakértő véleményében ajánlja a bíróságnak az adott kérdés specialistájának szakértőként való meghallgatását.

---

¹³⁵ Mivel az orvosi tevékenységről, mint veszélyes tevékenységről a dolgozatban már részletesebben szó esett, lásd: Orvosi beavatkozás, mint veszélyes tevékenység c. fejezetet!

Az orvosok elleni eljárásokban sosem a beavatkozás, hanem az orvos magatartásának elbírálása a fontos.¹³⁶ A szakértőnek az a kötelessége, hogy kimerítően tanulmányozzon át minden kórelőzményt, kórlapot, műtéti naplót; alapos részletességgel végezze a boncolást, aprólékos leírásokkal. Végeztesse el az összes szükséges bakteriológiai, vegyi, szövettani és egyéb laboratóriumi vizsgálatokat és ezek alapján adjon részletes és tárgyilagos véleményt, a fenti alapelvek szerint.

VII. ZÁRÓ GONDOLATOK

A dolgozatban igyekeztünk az orvos foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés miatt felmerülő büntetőjogi felelősségével kapcsolatos leglényegesebb pontokat érinteni. Természetesen, a terjedelmi korlátok miatt, nem eshetett szó minden egyes kérdéstről, melyet éves kutatásunk érintett. Mégis úgy véljük, a tanulmány megírása előtt kitűzött célt teljesítettük: az olvasó, ha nem is kimerítő, de részletes képet kaphat az orvosok elleni büntetőeljárásokban megválaszolendő kérdésekről, megtudhatja, melyek a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés miatt indult büntetőeljárások neuralgikus pontjai.

Végezetül, fontosnak tartunk még egy gondolatot megosztani a tanulmány olvasójával, aki feltehetően a jelenben vagy a jövőben bíróként, ügyészként, ügyvédként vagy „civilként” találkozik, vagy találkozni fog hasonló esetekkel. Ítéletalkotáskor (legyen az bírói vagy csak egy magánember ítélete más személyről), sosem szabad megfélemedoznünk arról, hogy csak az nem követ el hibát, aki nem dolgozik, és azt, hogy az emberek nem tévedhetetlenek, s az orvosok is emberek!

Reméljük, hogy az igazságszolgáltatás a tárgyalt esetkörben a lehető legnagyobb fokban fogja az „igazságot szolgáltatni”, hogy az munkájukat tisztességesen és gondosan végző orvosok tovább dolgozhassanak békében, a hanyag orvosok pedig az orvosi hivatás tisztasága és a társadalom védelmében méltó, jogszerű büntetéssel lakoljanak.

---

¹³⁶ SOMOGYI ENDRE – BUDAVÁRI RÓBERT: i.m., 29. old

CÉGJOGI ASZTALTÁRSASÁG

Gondolatok az elektronikus cégeljárásról

Szerzők:

*Dávid Dóra, Dobó-Kocsis Veronika, Erdős Csaba, Nagy Rita,
Zsirai Bernadett*

I. BEVEZETÉS

A 2008/2009-es tanév elején alakult meg a Batthyány Lajos Szakkollégium Cégjogi Asztaltársasága, s már az alakuló ülésen úgy határoztunk, hogy ebben a tanévben a nemrég bevezetésre került elektronikus cégeljárás egyes kérdéseit fogjuk vizsgálni. Ennek megfelelően minden asztaltársasági tag választott magának egy-egy neki tetsző témakört, s az ebben való kutatás eredménye nyomán jött létre ez a dolgozat. Bár a kutatást mindenki önállóan végezte, és így a dolgozat egyes részei csak lazán kapcsolódnak egymáshoz, törekedtünk arra, hogy a lehetőségekhez mérten egységes szerkezetbe foglaljuk az elkészült munkákat. Minderre tekintettel három fő csomópontba rendeztük ezeket, amelyek a következők: az elektronikus cégeljárás bevezetésének indokai, az elektronikus cégeljárás néhány visszássága, valamint egy, az összegzés funkcióját betöltő rész, amelyben mérlegre kerülnek az új eljárás előnyei és hátrányai.

Az asztaltársasági kutatómunkában óriási segítséget nyújtott dr. Vermes Attila egyetemi tanársegéd, az Egyetem Kereskedelmi- Agrár- és Munkajogi Tanszékének munkatársa, valamint Szekeresné dr. Borbély Beáta ügyvédnő, akinek szakterülete a cégeljárás. Az ő útmutatásaik, illetve gyakorlati tapasztalataik nélkül nem sikerülhetett volna így ez a dolgozat.

II. AZ ELEKTRONIKUS CÉGELJÁRÁS BEVEZETÉSÉNEK INDOKAI

A PAPIRALAPÚ ELJÁRÁS ÁTTEKINTÉSE

(Nagy Rita)

A cégbejegyzési eljárás egy nemperes eljárás. A Ctv. hatályos szövege alapján a bejegyzési kérelmet elektronikus nyomtatványon kell előterjeszteni. Azonban nem mindig volt ez így. A következőkben a papír alapú cégeljárást tekinteném át.

A cégbejegyzési eljárás kérelemre indult, és indul ma is. A kérelem egy, a cégbírósághoz intézett beadvány, amelyet a cég képviselője által aláírt nyomtatványon kell előterjeszteni. A Cvhr. már akkor lehetőséget biztosított arra, hogy, amennyiben a feltételek fennállnak, a társaság a cég adatait tartalmazó hajlékony mágneslemezen is előterjeszthesse kérelmét. Azért ebben az esetben is kellett egy kinyomtatott példányt csatolni.

1997. évi CXLV. törvény rendszerével az új Ctv. szakított. Az eljárás szabályozásának rendjét új alapokra helyezte. A régi Ctv. A vizsgálat módját, terjedelmét, az intéző személy kilétét, a határidőt attól tette függővé, hogy jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet bejegyzését kéri-e.

A jogi személyiség nélküli, de tulajdonosi felelősséggel működő cégeknél nem volt szükség, olyan beható vizsgálatra, így a bejegyzés gyorsított eljárással történt. Ezt mutatja, hogy bírósági fogalmazó, titkár, vagy bírósági ügyintéző is eljárhatott, a csatolandó mellékleteket a régi Ctv. taxatívén sorolta fel. A vizsgálat során pedig csak azt ellenőrizték, hogy az adatok megfelelnek-e a jogszabályoknak, a létesítő okirat tartalmazza-e azokat az adatokat, amelyeket a jogszabály előír, illetve, hogy lerótták-e az eljárási illetéket.

A mögöttes felelősség nélkül működő gazdasági társaságok bejegyzésénél azonban csak bíró járhatott el, valamint a csatolandó dokumentumok jegyzéke is csak tájékoztató jellegű volt. Ebben az esetben a kérelem vizsgálata is szélesebb körű volt.

A 2006. évi V. törvény azonban nem tette teljesen elektronikussá a cégbíróság cégekkel kapcsolatos eljárásait. Továbbra is papír alapú maradt a törvényességi felülvizelési eljárás, és többnyire a hiánypótlás is papír alapon érkezik be.

Az elektronikus eljárás ellenére szükség van arra, hogy a bejegyzett cégeknek tényleges, kézzel fogható aktája legyen a bíróságon, ennek oka az

olyan, jogszabály által előírt kötelezettségek teljesítése, mint az iratbenyújtási, nyilatkozattételi kötelezettség. Mivel vannak olyan iratok, amelyek nem a bejegyzésre, vagy változásbejegyzésre vonatkoznak, például a befolyásszerzéssel, vagy a törzstőke leszállítással kapcsolatos bejelentések, ezeknek a csatolásához szükség van egy valóságos aktúra. Mindezek alapján elmondhatjuk, hogy a cégbíróságok a papír alapú eljárástól teljes egészében nem szabadultak meg.

A TÖRVÉNYMÓDOSÍTÁS INDOKOLTSÁGA

(Dobó-Kocsis Veronika)

JELSZAVAK: GYORSABB, EGYSZERŰBB, OLCSÓBB

Az egyszerűsített cégeljárás bevezetését elsősorban az indokolta, hogy a cégbíróságon belüli munkateher a bejegyzési és változásbejegyzési eljárásokkal összefüggésben csökkenjen, ezzel együtt átértékelődjön a cégbíróság szerepe, az eljárás meghatározó mértékben felgyorsuljon, valamint csökkenjenek a cégek alapítási költségei.

A rendszer természetesen csak akkor hatékony, ha az eljárás minden mozzanata elektronikus formát ölt, a papír alapú bejegyzési kérelmek lehetőségét nagymértékben kizárják. Ennek nyomán az elektronikus ügyintézés centruma az Országos Cégnyilvántartó és Céginformációs Rendszer, ami az Igazságügy Minisztériumot és az ország 20 megyei bíróságát kapcsolja össze.

AZ E-CÉGELJÁRÁS BEVEZETÉSÉNEK ÁLLOMÁSAI

Az Európai Parlament és a Tanács 68/151/EGK tanácsi irányelvet módosító 2003/58/EK irányelve alapján a tagállamoknak 2007 elejére biztosítaniuk kellett az irányelv hatálya alá tartozó társaságok részére a lehetőséget, hogy bejegyzési kérelmeiket elektronikus úton is benyújthassák a regisztráló hatósághoz. Hazánkban már a korábbi Ctv. is megengedte, hogy a kft. és az rt. ezt az utat válassza.¹³⁷

A 2006. évi V. törvény már valamennyi gazdasági társasági forma számára megadta az elektronikus cégbejegyzés és változásbejegyzés lehetőségét, sőt 2007. január 1-jétől valamennyi cégforma élhet vele.

A 2007-es törvénymódosítás¹³⁸ változtatott az egyszerűsített cégügyek szabályain, az ügyintézési határidő a kérelem beérkezését követő két munkanapra csökkent, majd 2008. július 1-jétől tovább rövidült: a

---

¹³⁷ 1997. évi CXLV. tv. 48/A. § (1)-(5) bekezdések

¹³⁸ 2007. évi LXI. tv.

kérelmeket egy munkanap alatt kellett volna elbírálni, végül az ügyintézési határidő egészen egy munkaóraárra redukálódott, ami a cégbíróóság ügyfélfogadási idején belüli egy óra időtartamot jelent. A jogalkalmazó számára nem volt egyértelmű, hogy a bíróságot kötelező törvényi határidő számítása során mi számít kezdő időpontnak. A módosításban ezért az Országgyűlés kénytelen volt elfogadni azt a kiegészítést, miszerint a kérelem elbírálására nyitva álló határidő számításának kezdő időpontja munkanapokon reggel kilenc óra.¹³⁹

A jelenlegi szabályozás alapján az első lépés, hogy a céginformációs szolgálat csupán informatikai szempontból megvizsgálja a beadványt, s ha az nem megfelelő, visszaküldi a jogi képviselőnek, ezzel együtt a kérelem be nem nyújtottnak tekintendő. Korábban az ügyintézésre alkalmatlan beadványt is továbbítani kellett a cégbíróósághoz, amely felesleges többletmunkát jelentett, nem tudtak vele mit kezdeni. Az új határidő és ez az eljárás hatékony megoldás a cégalapítási dömpingre, ezen túlmenően a jogalkotói céloknak megfelelően csökkentek a piacra lépés költségei.

A cégbíróóság feladatai is mérséklődtek az e-eljárásban, így kizárólag azt kell vizsgálnia, hogy az eljáró jogi képviselő meghatalmazása jogszerű-e, a bejegyzési kérelem megfelel-e az alaki és tartalmi követelményeknek, a felsorolt iratok csatolva vannak-e, az eljárási illetéket megfizették-e, valamint, hogy a választott cégnév megfelel-e az előírásoknak.

¹³⁹ „Tehát ha valamely munkanap végén harminc perccel megelőzően kerül sor a bejegyzési kérelem érkeztetésére az egyszerűsített eljárásban, úgy az 1. munkaórában megállapított ügyintézési határidő a következő munkanapon délelőtt kilenc óra harminc perckor telik le. Ahogy az esetben, ha a jogi képviselő pl. este huszonekét órakor küldi el az egyszerűsített eljárás szabályai szerint a bejegyzés iránti kérelmet, a törvényi határidő a következő munkanapon délelőtt tíz órakor jár le. Ugyanezt a számítási módot kell alkalmazni akkor, ha a cég nevében eljáró jogi képviselő az elektronikus bejegyzési kérelmet munkaszüneti napon küldi el a bíróságnak.”
www.irm.gov.hu/.../uj_kerdesek_es_valaszok.../uj_kerdesek_es_valaszok_a_cegeljaras_valtozo_jogi_rendjevel_kapcsolatban1.3.doc

III. AZ ELEKTRONIKUS CÉGELJÁRÁS NÉHÁNY VISSZÁSSÁGA

(Erdős Csaba)

JOGORVOSLATI DEFICIT?

Az elektronikus cégeljárás bevezetése után nem sokkal a Ctv. néhány paragrafusával kapcsolatban komoly aggályok merültek fel a tekintetben, hogy megfelelően szabályozta-e bennük a jogalkotó a jogorvoslati jogosultságot. Ennek megválaszolásához először az Alkotmány vonatkozó rendelkezéseit, majd a Ctv. vitatott szakaszait vizsgálom, ezt követően pedig a kettő összevetésével igyekszem állást foglalni a Ctv. alkotmányosságáról.

A JOGORVOSLATI JOG ALAPVETŐ JELLEGE

A jogorvoslathoz való jogot a magyar jogrendszer a jogszabályi hierarchia legmagasabb fokán, az Alkotmányban szabályozza. Az alaptörvény 57. §-ának (5) bekezdése szerint: *„A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”* Ezzel a jogalkotó roppant széles körben határozta meg a jogalanyok jogorvoslati jogát, tulajdonképpen nem lehet olyan határozatot találni, amely ne férne bele a bírósági, közigazgatási, vagy más hatósági kategóriák valamelyikébe. Mint a legtöbb alapjog, a jogorvoslati joghoz való jog is korlátozható, a korlátozás módját azonban az Alkotmány nem a 8. § (2) bekezdésben szabályozza¹⁴⁰, hanem speciális rendelkezést tartalmaz erre nézve a már idézett 57. § (5) bekezdésében: *„A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”* Ugyanakkor nem tekinthetjük az alapjogok rangsorában magasabb szinten állónak azokat a jogokat, amelyek csak kétharmados többséggel korlátozhatóak, mivel ebből a szempontból az Alkotmány nem következetes: például a személyes szabadsághoz való jog kereteinek szűkítéséhez elegendő a honatyák egyszerű többségének

---

¹⁴⁰ *„A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”* Alkotmány, 8. § (2) bekezdés Ezt a szabályt tekinthetjük az alapjogkorlátozás generális szabályának.

szavazata is.¹⁴¹ Ettől függetlenül a jogorvoslati jogot alapvető jognak kell, hogy tekintsük.

JOGORVOSLATI JOG A CTV.-BEN

A Ctv.-ben a cégbejegyzési és változásbejegyzési eljárás során alkalmazható jogorvoslatokat elkülönítve, az V. Fejezetben találjuk. Ez a kodifikációs technika előnyös abból a szempontból, hogy a cégbejegyzési, illetve ezzel rokon más eljárások¹⁴² egyes szakaszait a törvény kronologikus rendben tudja leírni, s így mind az eljárások folyamata, mind pedig az igénybe vehető jogorvoslatok könnyen áttekinthetőek. Azonban a jogorvoslatok itt szabályozott tárháza – legalábbis első olvasatra – nem elégséges, ugyanis csak a következőket tartalmazza:

- a cégbejegyzést (változásbejegyzést) elutasító végzés elleni fellebbezés
- a cégbejegyzést (változásbejegyzést) elrendelő végzés hatályon kívül helyezése iránti per
- a cégalapítás érvénytelenségének megállapítása iránti per
- a létesítő okirat módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti per
- a bejegyző végzés hatályon kívül helyezése és a cégalapítás, valamint létesítő okirat módosításának érvénytelensége iránti perek közös szabályai.

Ahhoz, hogy a felsorolásból hiányzó elemre következtetni tudjunk, röviden át kell tekinteni a cégbejegyzési eljárás első lépéseit. A folyamat kezdetén a jogi képviselő összeállítja, és elektronikus aláírással ellátja az ún. elektronikus okiratot, ami bejegyzési kérelemből és annak mellékleteiből áll. Az így elkészült elektronikus mappát a jogi képviselő elektronikus okirat formájában, elektronikus úton a céginformációs szolgálathoz küldi meg.¹⁴³ A „buktatót” a Ctv. 38. § (1) bekezdésében találjuk: „A céginformációs szolgálat az elektronikus okiratot informatikai szempontból (így az elektronikus aláírás hitelessége, az adatok sértetlensége, az időbélyegző dátuma és hitelessége, az elektronikus okirat formátuma tekintetében) megvizsgálja. Ha a bejegyzési (változásbejegyzési) kérelem informatikai szempontból szabályszerűen került benyújtásra, a

¹⁴¹ Halmai Gábor – Tóth Gábor Attila (szerk.): *Emberi jogok*. Osiris Kiadó, Budapest, 2003. 120. o.

¹⁴² A bejegyzési eljárással rokon eljárásnak tekinthetjük a Ctv. IV. Fejezetében szabályozott eljárásokat, így például az egyszerűsített cégeljárást, a változásbejegyzési vagy a létesítő okirat módosítására irányuló eljárásokat.

¹⁴³ Ctv. 36-37. §

céginformációs szolgálat haladéktalanul továbbítja az illetékes cégbírósághoz. Ha a bejegyzési (változásbejegyzési) kérelem és mellékletei informatikai szempontból hibásak vagy hiányosak, a céginformációs szolgálat az iratokat a (2) bekezdés szerinti elektronikus igazolással együtt a jogi képviselőnek visszaküldi.” Ezt a szabályt és a Ctv.-beli jogorvoslati lehetőségekkel összevetve világossá válik, hogy a céginformációs szolgálat döntése ellen a törvény nem biztosít jogorvoslati lehetőséget. Ezek alapján felmerül a kérdés, hogy a Ctv. megfelel-e a jogorvoslatra vonatkozó alkotmányos feltételeknek.

A CTV. ALKOTMÁNYOSSÁGA

A Ctv. alkotmányosságának eldöntéséhez az Alkotmány rendelkezéseit szóról szóra szükséges értelmezni. Ezek alapján vizsgálándó, hogy:

1. Határozatnak, döntésnek minősül-e a céginformációs szolgálat általi iratvisszaküldés?
2. Közigazgatási szerv-e a céginformációs szolgálat?
3. Sért-e jogot, vagy jogos érdeket, ha a céginformációs szolgálat visszaküldi a bejegyzési iratokat?
4. Megfelel-e „*a törvényben meghatározottak szerint*” kitételnek az, ha a törvény hallgat a jogorvoslati lehetőségről?
5. Milyen viszonyban áll egymással az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének két mondata?

ad 1.)

A céginformációs szolgálat iratvisszaküldésével alapvető probléma az, hogy csupán egy *igazolást* kap erről a jogi képviselő¹⁴⁴. Ez alakszerű határozatnak aligha tekinthető, de a „döntés” kategóriáját érdemes elemezni. Ennél a pontnál azonban újabb problémával kell szembesülnünk: nincs jogi definíciója a döntésnek.

A pusztán nyelvtani értelmezés sem segít: a Magyar Értelmező Kéziszótár szerint „*döntés az a cselekvés, hogy valamiben, valamiről döntenek. | Határozat, végzés.*”¹⁴⁵ Ez az interpretáció jogi szempontból nem eléggé cizellált, összemossa a formális és informális döntéseket.

További támpontként a közigazgatási jog aktustana szolgál, amely szerint „*a közigazgatási működés a lényegét tekintve megragadható, mint folyamatos döntéshozatal (mint döntéshozatali láncolat). Így a közigazgatás aktusai ennek a közigazgatási döntéshozatali láncolatnak az elemei, vagy*

---

¹⁴⁴ A céginformációs szolgálat abban az esetben is igazolást küld a jogi képviselő számára, amennyiben az iratokat nem továbbítja a cégbíróság számára.

¹⁴⁵ Juhász József – Szőke István – O. Nagy Gábor – Kovalovszky Miklós (szerk.): *Magyar Értelmező Kéziszótár*. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1987. 243. o.

*termékei, vagyis döntések, azaz a törvények (a jog) által megengedett lehetőségek közötti választást tartalmazó akarati jelenségek, amelyeknek jogi hatásuk van.*¹⁴⁶ Fontos kiemelni, hogy nem a céginformációs szolgálat által küldött igazolás, hanem az iratok visszaküldése minősül elsősorban jogorvoslati jogot megalapozó aktusnak, mivel az aktusok két csoportját különböztethetjük meg az egyedi közhatalmi aktusokon belül: a döntéstartalmúakat és a nem döntéstartalmúakat, s az igazolás mindenképp ez utóbbiba sorolandó.¹⁴⁷ Az iratok visszaküldése, mint cselekvés/cselekmény megfelel az aktusfogalomnak – sőt azon belül a döntéstartalmúnak is –, hiszen az akarati jelenségről szól, aminek nem kell feltétlenül alakszerű határozatban vagy végzésben megjelennie. Könnyen belátható a tágabb értelmezés helyessége, ha arra gondolunk, hogy a hatóság egy formális határozat nélkül végrehajtott aktus minden jogkövetkezményét kikerülhetné éppen a határozat hiányára hivatkozva. Az aktusfogalom felhasználásánál további két pontra is figyelemmel kell lennünk: a céginformációs szolgálat hatósági jellegére, illetve az iratvisszaküldés jogi hatására, hiszen csak akkor alkalmazhatjuk a fenti definíciót, ha a céginformációs szolgálatot a közigazgatás részének tekintjük, illetve ha jogi hatását elismerjük.

Az Alkotmánybíróság is foglalkozott a jogorvoslati jog kapcsán a „döntés” kifejezés jelentésével. Ezt a testület az érdemi döntésekre szűkítette le: *„A nem érdemi, nem ügydöntő határozat esetén ilyen felülvizsgálatot nem kötelező biztosítani.”*¹⁴⁸ Ugyanebben a határozatban a korlátozott jogorvoslati jogot az Alkotmánybíróság ki is tágította: *„Az alkotmánybírósági eljárásban a jogorvoslatihoz való alapvető jog szempontjából valamely döntés érdemi, ügydöntő volta a tétel jogok által ilyennek tartott döntésekhez képest viszonylagos: a vizsgált döntés tárgya és személyekre gyakorolt hatása által meghatározott.”*¹⁴⁹ Személyekre gyakorolt hatás tekintetében a céginformációs szolgálat döntése jelentős, hiszen e konstatáló (megállapítja, hogy a bejegyzési iratok informatikai szempontból megfelelőek-e), vagy más szempontból érvényességi feltételként kiadott aktus¹⁵⁰ a bejegyzési eljárás lezárását jelenti.

Az aktusfogalomnál alkalmazott két feltételezéssel élve – amelyek részletes kifejtésére az alábbiakban kerül sor – a céginformációs szolgálat

---

¹⁴⁶ Patyi András – Varga Zs. András: *Közigazgatási jog Általános rész.* Dr. Németh, Dr. Jéhn és Társai Ügyvédi Iroda, Budapest, 2007. 117. o.

¹⁴⁷ Patyi András – Varga Zs. András: *Közigazgatási jog Általános rész.* Dr. Németh, Dr. Jéhn és Társai Ügyvédi Iroda, Budapest, 2007. 139. o.

¹⁴⁸ 22/1995. (III. 31.) AB határozat Indokolás II. pontja
¹⁴⁹ 22/1995. (III. 31.) AB határozat Indokolás II. pontja

¹⁵⁰ Patyi András – Varga Zs. András: *Közigazgatási jog Általános rész.* Dr. Németh, Dr. Jéhn és Társai Ügyvédi Iroda, Budapest, 2007. 139. o.

iratvisszaküldését döntésnek – sőt, az alkotmánybíróági teszt szerint érdemi döntésnek – kell tekintenünk, tehát az első kérdésre igennel felelhetünk.

ad 2.)

A jogirodalom a közigazgatási szerv definícióját a következőképpen adja meg: „*az államszervezet részét képező, a közigazgatási feladatok valamelyikének ellátására létrehozott vagy kijelölt, állami közhatalom gyakorlására jogszabályban feljogosított és azt gyakorló, saját szervezetén kívülre ható igazgatási tevékenységet végző jogalanyok, melyek hatáskörük gyakorlásához mért önálló saját szervezettel rendelkeznek és közigazgatási jogképességük érvényesen létrejött.*”¹⁵¹ Ennek a fogalomnak megfelel a céginformációs szolgálat, ugyanis a státusrendeletének minősülő, a Céginformációs és az Elektronikus Cégeljárásban Közreműködő Szolgálat működéséről, valamint a céginformáció költségtérítéséről szóló 1/2006. (VI. 26.) IRM rendelet 1. §-a értelmében a céginformációs szolgálat az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium szervezeti egységeként működik. A minisztériumok pedig központi államigazgatási szervek közé tartoznak¹⁵², amelyek a közigazgatási szervezetrendszer részét képezik¹⁵³, így tehát a második kérdésre is pozitív választ adhatunk.

ad 3.)

A jogorvoslat további fogalmi eleme, hogy jogot, vagy jogos érdeket sért az adott határozat vagy döntés. Az Alkotmánybíróság értelmezésében „ez egyrészt a kifogásolhatóságot jelenti: a jogorvoslat igénybevételének nem előfeltétele a tényleges sérelem igazolása, elég erre hivatkozni. Ahhoz van joga a személynek, hogy állítsa a döntés jogos érdeket vagy jogot sértő voltát. A „sérti” másrészt azt is jelenti, hogy a jogorvoslat szabályainak azt kell a fél számára lehetővé és a jogorvoslati fórumra nézve kötelezővé tenniük, hogy az orvoslási kérelmet a döntés hibás - törvénytértő (megalapozatlan), közigazgatási ügyben, továbbá célszerűtlen - volta esetén teljesítsék. Az az orvoslási eszköz, amelynek nem feltétele az ilyen állítás, alkotmányjogi értelemben nem jogorvoslat.”¹⁵⁴ Tehát jogorvoslatnak helye van az ún. szubjektív jogvagy érdeksérelem esetében is, „amikor az érintett annak ellenére tartja

---

¹⁵¹ Patyi András – Varga Zs. András: *Közigazgatási jog Általános rész.* Dr. Németh, Dr. Jéhn és Társai Ügyvédi Iroda, Budapest, 2007. 296. o.

¹⁵² központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2006. évi LVII. tv. 1. § (2) bekezdés d) pont

¹⁵³ Patyi András – Varga Zs. András: *Közigazgatási jog Általános rész.* Dr. Németh, Dr. Jéhn és Társai Ügyvédi Iroda, Budapest, 2007. 297. o.

¹⁵⁴ 22/1995. (III. 31.) AB határozat Indokolás II. pontja

sérelmesnek a határozatot, hogy az a törvény előírásainak megfelel.”¹⁵⁵ A céginformációs szolgálat döntésekor alapvető jog sérülhet, hiszen az Alkotmány 9. § (2) bekezdése biztosítja a vállalkozás jogát. Ebben az esetben az Alkotmány absztrakt „mindenki” kifejezése a céget bejegyeztetni kívánó jogalany személyében konkretizálódik.

ad 4.)

A rendszerváltáskor az Alkotmány 57. § (5) bekezdése csak egy mondatot tartalmazott, azonban az is magába foglalta azt, hogy jogorvoslatnak csak *törvényben meghatározottak szerint* van helye. Ezt értelmezve arra kell jussunk, hogy jogorvoslatnak olyan döntések ellen és olyan feltételekkel van helye, amelyek törvényben szerepelnek. Az alkotmányozó hatalom nem korlátozta a törvényhozó hatalom kezét: alkotmányossági aggály nem vetődhetett fel, ha törvényben biztosítottak jogorvoslati jogot egy döntés ellen, de akkor sem, ha bizonyos korlátozásokkal, sőt még akkor sem, ha jogorvoslati jogot egyáltalán nem biztosítottak. Ha követjük ezt a logikát, beláthatjuk, hogy teljesen irreleváns, hogy a jogalkotó *expressis verbis* kimondta, hogy egy döntés ellen nincs helye jogorvoslatnak¹⁵⁶, vagy, hogy egyszerűen hallgatott a jogorvoslat lehetőségéről¹⁵⁷, feltéve hogy az előírt alakiságnak, azaz a törvényi szintű szabályozásnak megfelelt. Az 57. §-t a 8. §-sal összevetve alkotmányjogi szempontból aggályossá válhat a jogorvoslati jog teljes hiánya, ugyanis a jogkorlátozás generális szabálya kimondja, hogy a jogkorlátozás alapvető jog lényeges tartalmát nem érintheti, a jogorvoslati jog hiánya azonban magától értetődően az alapvető jog lényeges tartalmát is érinti.

Az alaptörvény két paragrafusának kollíziója nem bír különös jelentőséggel, ugyanis az Alkotmánybíróság eltérően értelmezte „a törvényekben meghatározottak szerint”-formulát: a testület szerint ez nem más mint „*utalás az eltérő szabályozási lehetőségekre az egyes eljárásokban arra, hogy a jogorvoslatnak többféle formája lehet.*”¹⁵⁸ A már többször idézett 22/1995. számú határozatban pedig rögzítésre került az Alkotmánybíróság

---

¹⁵⁵ Kengyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 356. o.

¹⁵⁶ Erre számos példát találhatunk eljárásjogainkban. Például: Be. 65. § (4) bekezdése: az igazolási kérelemnek helyt adó határozat ellen nincs helye jogorvoslatnak, vagy a Pp. 56. § (3) bekezdése külön kizárja a beavatkozást megengedő végzés elleni fellebbezési lehetőséget.

¹⁵⁷ Erre példaként a Pp. vagy a Be. ún. pervezető végzései szolgálhatnak, bizonyos kivételekkel. Például a Pp. hallgat a fellebbezésről az illetékességet megállapító, vagy a hiánypótlást elrendelő végzések esetében. lásd: Kengyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 387. o.

¹⁵⁸ 5/1992. (I. 30.) AB határozat Indokolás II/2. pontja

értelmezésének függetlensége is¹⁵⁹, amelynél fogva a nyelvtani értelmezésből következőnél magasabb szinten húzhatta meg a jogorvoslati jog alkotmányos szabályozásának mércéjét. Így *korlátozás nélkül gyakorolható alanyi joggá* válhatott a jogorvoslati jog.¹⁶⁰ Ezen értelmezés szerint nem alkotmányos a Ctv. hatályos szabályozása.

ad 5.)

A jogorvoslati jog korlátlanságáról bebizonyosodott, hogy az igazságügy reformját, azaz a gyorsabb, egyszerűbb és (költség)hatékonyabb eljárás bevezetését, ezért az Alkotmányt módosító 1997. évi LIX. tv. új mondattal egészítette ki az alaptörvény 57. § (5) bekezdését¹⁶¹: „*A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.*” A törvény indokolása szerint „*a törvény az Alkotmány szövegében is kifejezésre juttatja, hogy a jogorvoslati jogot törvény korlátozhatja a jogviták ésszerű időn belüli elbírálás érdekében, de a jogorvoslati jog korlátozásának arányban kell állnia az elérendő céllal.*”

A módosítás tulajdonképpen – a nyelvtani értelmezést tekintve – értelmetlen, hiszen amíg a bekezdés első mondatában csupán a „törvény” kifejezés szerepel, addig a második mondatban már kétirányú korlátozását is olvashatjuk: egyrészt *célhoz és arányossághoz*, másrészt pedig *minősített többséggel* elfogadott törvényhez kötött a korlátozás. Melyik mondatot tekintjük hát irányadónak a Ctv. alkotmányosságának megítélésekor? A nyelvtani értelmezés mindenképpen téves útra visz: figyelmen kívül hagyja az Alkotmánybíróság két évtizedes gyakorlatát, valamint olyan ellentmondást generál az 57. § (5) bekezdésének két mondata közt, amely csak a *lex posterior derogat legi priori*-elvvel oldható fel, s mindezek tetejébe még a jogalkotó céljával is ellentétes. Ezzel szemben a történeti értelmezés mind a három problémára megoldást kínál.

Az eset pikantériája, hogy bármelyik módszert is választjuk, az iratvisszaküldéssel kapcsolatos jogorvoslati hiányosság alkotmányellenesnek minősül. Ez abból következik, hogy a *lex posterior*-elvvel ugyanúgy a második mondat lesz az irányadó, mint ahogy a történeti

---

¹⁵⁹ „Az eljárási jogokra épülő jogtudományokban jogorvoslatnak nevezett eszközök az elnevezés formai azonosságán túl tartalmilag nem feltétlenül azonosak az alapvető jogi értelemben vett jogorvoslattal.” 22/1995. (III. 31.) AB határozat Indokolás II. pontja

¹⁶⁰ Kengyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 355.

o.

¹⁶¹ Kengyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. 355.

o.

interpretációval. A második mondatban szerepel, hogy a jogorvoslati jog korlátozására a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával kerülhet sor. Ennek a feltételnek a Ctv. nem felel meg, ugyanis a 365 jelen lévő képviselő közül csak 204 szavazott igennel, 161 tartózkodott,¹⁶² ami nem éri el a kétharmados arányt.

A korlátozás célhoz kötöttsége, azaz az ésszerű időn belüli elbírálás biztosítása meglehetősen relatív kategória, és ilyen módon alkalmazható a Ctv. vonatkozó passzusaira is, tehát ebből a szempontból alkotmányosnak tűnnek azok.

Összefoglalva elmondható, hogy Ctv. nem biztosítja a szükséges – az 57. § (5) bekezdéséből következő generális – jogorvoslati jogot, és emellett a jogkorlátozás Alkotmányban rögzített kumulatív feltételei közül legalább az egyiknek nem felel meg, tehát *a Ctv. mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességben szenved.*

---

¹⁶²http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_naplo.naplo_szoveg?P_CKL=37&p_uIn=282&p_felsz=208&p_szoveg=&p_stilus= letöltés ideje: 2009. 03. 22.

SZÜKSÉGES-E AZ ÜGYVÉDI HIVATÁS ÚJRAGONDOLÁSA: KÖZÉRDEKVEDELEM, VAGY AZ ÜGYFÉL ÉRDEKEINEK KÉPVISELETE?

(Zsirai Bernadett)

AZ ÜGYVÉDSÉGRŐL ÁLTALÁBAN

Az ügyvédség számára a rendszerváltás igen jelentős fordulatot hozott, hisz az 1991.évi XXIII. törvény teljesen új kereteket teremtett az ügyvédek működéséhez; többek között alanyi joggá vált az ügyvédi kamarába való felvétel, ügyvédség önrendelkezési joga, valamint az ügyvédi magántevékenység visszaállítása.¹⁶³

Az ún. Ütv., azaz az ügyvédekről szóló törvény¹⁶⁴ új fejezetet nyitott a hazai ügyvédség történetében, melynek 2003. évi módosítása értelmében az Európai Unió bármely tagállamában ügyvédi tevékenységet folytató személy magyarországi ügyvédi tevékenységét szabályozza.

A törvény értelmében csak az folytathat ügyvédi tevékenységet, aki a kamara tagja és letette az ügyvédi esküt, valamint megfelel az alábbi feltételeknek: magyar állampolgár, büntetlen előéletű, jogi egyetemi végzettséggel rendelkezik, magyar jogi szakvizsgát tett, a Magyar Ügyvédek Biztosító és Segélyező Egyesületének tagja, vagy a kamara által elfogadott más felelősségbiztosítása van, az ügyvédi tevékenység folyamatos gyakorlására alkalmas irodahelyiséggel rendelkezik a kamara működési területén.

A KETTŐS FUNKCIÓ PROBLEMATIKÁJA

Az ügyvédek elsődleges és legfontosabb feladata az ügyfél érdekeinek képviselete – jogainak érvényre juttatása –, hisz egyedüli mentőövként funkcionálnak, ők nyújtanak/nyújthatnak segítséget az ügyfélnek az állam kényszerítő hatalmával, a hatóságok esetleges jogtalan, erőszakos magatartásaival szemben. Az ügyfelek jelentős része járatlan a hatályos jogban, így teljes mértékig kiszolgáltatott helyzetben vannak az őket vádlókkal, az „ellenoldalon állókkal” szemben, éppen ezért *az ügyvédek hivatásukat az ügyfél érdekében gyakorolják*. Ezért kiemelkedően fontos az ügyvédség ezen alapvető funkciója hisz eligazítást adnak, megoldást keresnek és találnak a kérdéses helyzetre.

Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni az intézmény azon arcáról sem, melynek értelmében a jogszabályoknak, a Magyar Köztársaság

---

¹⁶³ Kengyel Miklós: *Magyar polgári eljárásjog*. Osiris Kiadó, Budapest, 2008.

¹⁶⁴ 1998.évi XI. tv az ügyvédekről

alkotmányának, *a közérdeknek megfelelően kell tevékenységüket folytatniuk*, lelkiismeretesen kell ezek alapján eljárniuk és kötelesek megőrizni a tudomásukra jutott titkokat. Nem működhetnek közre olyan jogügyleteknél, amelyek jogszabályokba ütköznek, vagy a jogszabályok megkerülésére irányulnak, bármennyire is ezt kívánna az ügyfél vagy annak érdeke.¹⁶⁵

Az előbb említetteket szolgálja az ügyvédség függetlenségének elve, a titoktartási kötelezettség, a vallomástétel megtagadási jog, a szabad ügyfél választás joga.

A kettőséget leginkább talán az mutatja, hogy az ügyvédi tevékenység egyfajta üzleti vállalkozásnak is tekinthető, ugyanis jelentős szerepet játszik más vagyonának, pénzének őrzése, kezelése.¹⁶⁶ Fontos kiemelni azonban, hogy mindezek mellett létrejön egyfajta bizalmi viszony az ügyvéd és az ügyfél között, ugyanis ez a záloga közös céljuk elérésének. Ennek gyakorlati megvalósulása, hogy az ügyvéd pénzt csak ügyfelétől vagy ügyfele javára annak megbízásával összefüggésben vehet át, melyet haladéktalanul köteles neki kiadni, továbbá, hogy a házipénztárban csak olyan összegben tartható az átvett pénz, amilyen összeg erejéig az ügyvédnek vagyonbiztosítása van, mindez a bizonylatolási fegyelem mellett valósulhat meg. A fent leírtak az ügyvéd pénzmosásban – azaz a törvénytelen módon szerzett pénz, különféle pénzügyi műveleteken keresztül történő legális szférába való visszajuttatásában¹⁶⁷ – való közreműködését célozzák kiküszöbölni. Ezen elv érvényre jutását célozták a különféle nemzetközi együttműködések is, többek között az 1980-as évekbeli Konvenciók, az 1988-as Bázeli Nyilatkozat, az 1989-es G7 FAFT szabályozás, az 1990-es Európa Tanácsi Egyezménye a pénzmosás megakadályozásáról és a bűncselekményekből származó dolgok felkutatásáról, lefoglalásáról és elkobzásáról, az EGK Tanács 91/308 sz. és a 2001/97 sz. irányelve valamint az Európa Parlament és Tanács 2005/60/EK sz. irányelve. A hazai szabályozás elsősorban a nemzetközi szabályozást adaptálta, így született meg a pénzmosás megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2003. évi XV. tv., azaz a Pmt. Ennek értelmében az ügyvédséget akkor terhelti bejelentési kötelezettség, ha letéti kezelést végez, valamint ha a következő három típusú jogügylet kezelését végrehajtását végzi: ingatlan vétele eladása; gazdasági társaság alapítása, működtetése, megszüntetése; gazdasági társaságban vagyonrész vétele, eladása. Ez a jelentés zárt borítékban a BÜK-on¹⁶⁸ keresztül történik. Ez egyfajta módszertan az ügyfél azonosítására, a szokatlan ügyletek

---

¹⁶⁵ 1998.évi XI. tv

¹⁶⁶ <http://www.bpugyvedikamara.hu/files/28/28133.ppt>

¹⁶⁷ <http://www.bpugyvedikamara.hu/files/28/28133.ppt>

¹⁶⁸ Budapesti Ügyvédi Kamara

felismerésére. A jogügyletek biztonságának erősítése érdekében további két fontos törvény született a 2007. évi LXIV. és a 2007. évi CIII. tv.

Mindezek mellett azonban az ügyvédségnek továbbra is van lehetősége a közrend megkerülésére - elsősorban - az ügyfél érdekében. Hiszen például a Ctv. 3. számú Mellékletében meghatározott kötelezően benyújtandó okiratok mellett az ügyvédnek egyéb olyan kétes iratokat is létrehozhat, amelynek nem kell átmennie a rostán ahhoz, hogy az alapítandó cég bejegyzésre kerüljön.

A fenti kettősség egyik feloldásának tekinthető az Ügyvédi Kamara által kiadott Etikai Szabályzat, amely többek között tartalmazza az ügyvéd és az ügyfél, valamint az ellenérdekű fél kapcsolatára vonatkozó szabályokat.

IV. AZ ELEKTRONIKUS CÉGELJÁRÁS ELŐNYEI ÉS HÁTRÁNYAI

(Dávid Dóra)

Általánosságban megállapíthatjuk, hogy mint minden először bevezetett technikai újdonságnak, így az elektronikus cégbejegyzésnek is megvannak az előnyei és árnyoldalai egyaránt. Kedvező esetben túlnyomórészt az előbbiek dominálnak. Ebben az esetben meglátásom szerint hosszú távon az új rendszer eléri létjogosultságát. Elsőként kifejténém a cégbejegyzés elektronikus módjának pozitív hatásait, majd kitérek a rendszer gyenge pontjaira is.

Először is gyorsabb cégbíróági ügyintézés tesz lehetővé az új, elektronikus rendszer. 2008. július elsejétől az egyszerűsített eljárás keretében már csak egy óra a cég bejegyzésének határideje, amely tehát ha beválik, jelentősen megnövelheti, illetve meggyorsíthatja a cégalapítások számát. További előnyként említhető, hogy az esetek nagy részében jelentősen alacsonyabb az illeték és a közzétételi költségtérítés, így egy kft. egyszerűsített eljárással történő alapításánál 125 000 forint helyett csak 15 000 forint. Ehhez kapcsolódóan a jogi képviselők a bejegyzési és változásbejegyzési kérelmek mellett a cégek számviteli beszámolóit is benyújthatják elektronikus úton, méghozzá tízezer forintos költségtérítés helyett háromezer forintos költség mellett. Ebből következően tehát elvileg olcsóbb és gyorsabb az ügyintézés elektronikus módja.

Ennek ellenére az ügyfelek számára jellemzően nem hozott érzékelhető változást az árakban a cégbejegyzés új módja. Mivel indokolható ez? Azok az ügyvédek, akik a cégbíróság székhelyén praktizálnak inkább költségnövekedéssel számolhatnak: eddig bebállaghattak a bíróságra, leadhatták az iratokat. Ehelyett egyszeri költségként elektronikus eszközök sokaságának árát, havonként pedig Internet- és elektronikus aláírás-előfizetést kell kifizetniük. Ezzel párhuzamosan az egyes bejegyzésekhez kapcsolódó munka mennyisége is megnőtt, mivel az ügyfeleknek csak töredéke rendelkezik elektronikus aláírással. E nélkül pedig a jogi képviselő eljárása következőképpen néz ki: először is elkészíti és kinyomtatja a szükséges iratokat, azok aláírása után beszkenneli őket és az így digitalizált iratokat elektronikus ellenjegyzéssel ellátva elektronikus mappaként küldi meg a Cégbíróáságnak. Végeredményképpen az elektronikus eljárás egy átlagos bejegyzés esetén csak pluszterhet ró a – Cégbíróáság székhelyén praktizáló – jogi képviselőre. Az elektronikus bejegyzéssel elsősorban a vidéki ügyvédek spórolhatnak, azonban ők is csak a postaköltséget takaríthatják meg vele, az ügyféllel való személyes találkozás az iratok aláírása miatt egészen addig elkerülhetetlen, amíg általánosan elterjedté nem válik az elektronikus aláírás.

Szakértők szerint nagy népszerűségnek örvend a cégek elektronikusan elérhető iratainak letöltése, mivel így időt, utazást spórolhat meg az, akit a cégjegyzékadatokon túl az is érdekel, hogy pontosan mi található egy-egy társasági szerződésben vagy közgyűlési jegyzőkönyvben. Emellett a hiteles elektronikus cégkivonat megkönnyíti az ügyintézését is. Ez alatt azt értik, hogy nem kell sorban állni érte, és könnyen továbbítható a címzetthez. Mindemellett a bank vagy a hivatal, amelyik a cégtől cégkivonatot kér, saját maga is lekérheti a hiteles elektronikus cégkivonatot. Ebben az esetben a cégkivonat friss, nem harminc nappal ezelőtti. Ezzel a módszerrel kiszűrhetőek az olyan esetek, amikor a cégkivonat lekérése óta a cégjegyzésre jogosultak személye megváltozott.

Előreláthatólag a hiteles elektronikus céginformáció-szolgáltatásnak köszönhetően el fog terjedni az elektronikus ügyintézés, továbbá az elektronikus aláírás is meghonosodik Magyarországon. A bankok is gondoskodnak az elektronikus ügyintézéshez szükséges eszközök beszerzéséről. Az ügyvédek és közjegyzők mellett az APEH, továbbá az értékebecslők is rendelkeznek elektronikus aláírással, és hamarosan a földhivatalok is hiteles, elektronikusan aláírt tulajdoni lapot fognak szolgáltatni. A fent említett érveket tudnám feltétlenül felsorakoztatni az elektronikus cégbejegyzés bevezetése, meghonosítása mellett, de nem feledkezhetünk meg az óhatatlanul jelentkező hátrányokról sem.

Hátrányt jelenthet, hogy a hivatalok a közigazgatási hatósági eljárásról szóló törvény (Ket.) rendelkezései ellenére is tartózkodnak az elektronikus cégkivonat befogadásától.

A júliustól esedékes egy óra határidő értelmét a tapasztalatok szerint sokan megkérdőjelezik, és visszaélési lehetőséget is látnak benne. További hátrányként a technikának való kiszolgáltatottságot emelném még ki, hiszen működő internetes kapcsolat szükségességét feltételezi.

Kérdésként merül fel, hogy kinek lesz népszerű az elektronikus rendszer. Nyilvánvaló módon a vállalkozók a kedvezőbb határidők végett előnyben részesítik. Ezzel szemben azoknak az ügyvédeknek, akik idősebbek, illetve a számítástechnikában, egyáltalán a számítógépek használatában koruknál fogva kevésbé jártasak, számukra nehézséget, indokolatlan versenyhátrányt okozhat. Ez egy átmeneti hátrány lehet, hiszen a jogi képviselőknek meg kell tanulniuk, rá vannak kényszerítve a számítógép biztos használatának elsajátítására. Természetesen egy ilyen beadvány összeállítása valamivel több időt és odafigyelést is igényel az ügyvédektől.

Mindent összefoglalva az elektronikus cél eljárás egy kicsit mintha megelőzte volna a korát, hiszen a társadalomban még nem elterjedt annyira az elektronikus aláírás, hogy az új rendszer minden előnyét ki lehessen használni. Csak felfogás kérdése, hogy miként tekintünk egy ilyenhez hasonló novumra: mint nyűgre, amit az eljárásban résztvevők nyakára

akasztott a jogalkotó, vagy mint olyan jogintézmény(ek)re, ami(k) kötelező alkalmazásuk miatt felgyorsítják a fejlődést. Támogassuk bármelyik álláspontot is, nem feledkezhetünk meg arról, hogy a jog bizonyos perspektívából – számos garanciális funkciója mellett – csupán eszköz, aminek rendeltetése a gazdaság hatékonyságának, versenyképességének biztosítása, illetve növelése. Ebből a szempontból mindenképpen hasznos volt az elektronikus cégeljárás bevezetése, mert míg 2007-ben Magyarország a 66. helyen szerepelt a Doing Business-jelentésben – amelyben a Világbank az országokat az üzleti környezet minősége alapján rangsorolja –, addig az új Ctv. hatályba lépését követően a 45. helyre küzdöttük fel magunkat a kelet-európai és közép-ázsiai régióban.¹⁶⁹ Egy ilyen eredmény önmagáért beszél, még az olyan jelentős problémák mellett is, mint amilyen a jogorvoslati jog hiánya, vagy éppen az ügyvédség megterhelése közérdekvédelmi funkciókkal. Ha az új rendszer kiforrja magát, ezeket, és az esetlegesen még felszínre kerülő „gyermekbetegségeit” kisebb jogszabály-módosításokkal meg lehet szüntetni.

---

¹⁶⁹ „A washingtoni székhelyű Világbank 2004 óta jelenteti meg évente kiadványát, amelyben az üzleti környezet alapján rangsorolja az országokat. Az intézet a világ 181 országában vizsgálta, milyen az üzleti légkör, hogyan haladnak az üzleti reformok, és mennyiben könnyítik a befektetők tevékenységét. A magyar üzleti környezet értékelése 2006-ban romlott a kiigazító program miatt, 2007-ben azonban az ország a 66-ról a 45. helyre ugrott előre. Magyarország idén újabb javulással úgy került a 41. helyre, hogy közben új országok listára kerülése miatt átalakult a rangsor, és a tavalyi 45. helyezés ártértékelve az 50. lett; Magyarország így most 9 helyet lépett előre.”

Forrás:<http://www.origo.hu/uzletinegyved/hirek/hazaihirek/20080910-vilagbank-doing-business-2009-javult-a-magyar-uzleti-kornyezet.html> (letöltés ideje: 2009. március 25.)

